

Godómeskői bir. Szer.
Zöld 1/2 vászon

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

— o —

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya által kiküldött
lapbizottság felügyelete mellett

szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1904. év.

I—XII. FÜZET.

XLIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 15-ik napján.

Ára egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása Budapest, Üllői-út 25.

Az Erdészeti Lapok 1904-ik évfolyamának tartalma.

I. Czikkek.

	Füzet	Oldal
<i>Bund Károly</i> : Napikérdések	III	183
„ „ A beruházási javaslat	IV	273
„ „ Az erdőtörvény jubileuma	VII	557
„ „ A szárazság	IX	719
„ „ A felső erdészeti szakoktás reformja	X	821
<i>Cserny Győző</i> : Az idei szárazságokozta bajok enyhítéséről	XI	983
<i>Csoma Gusztáv</i> : A kereskedelmi tudományok és erdőgazdaságunk	XII	1059
<i>Divald Béla</i> : A lukaviczai öreg tölgyesekről	I	11
<i>F. A magánuradalmak erdőtisztjeinek helyzete</i>	IV	294
<i>Földes János</i> : Házikezelés vagy tövön való faértékesítés	IX	752
„ „ Az ezüstlevelű hárs. (<i>Tilia tomentosa</i>) és a fenyőfák szerepe a délvívidéken	XI	998
<i>Günther Frigyes</i> : Erdészeti tanulmányut a Mátra és Bükkhegységbe	I	15
<i>Kaán Károly</i> : A kincstári erdőgazdaságok vadászatának hasznosítása	II	111
„ „ A vadászat haszna a kincstári erdőgazdaságokban	III	192
„ „ Alsó erdészeti szakoktatásunk kérdéséhez	IV	276
„ „ A faértékesítés a francia erdőgazdaságban	VI	481
„ „ A faértékesítés a német erdőgazdaságban	VII	560
„ „ A német rendszerű faértékesítési elvek alkalmazása	VIII	643
<i>Kubelka A.</i> : A csuszató ut, mint a magashegység fát szállító berendezése. (Ford. Székely József.) VII 571, VIII 654, IX 723, ...	X	870
<i>Lakatos Károly</i> : A harkályok és cinkefélék erdészeti jelentősége	IX	760
<i>Mikolás Vincze</i> : A mesterséges utak és az erdő jövedelmezősége	I	1
<i>Pfundtner Károly</i> : A <i>Porthesia chrysoorrhoea</i> ellen alkalmazott egyik irtási kísérletről	XII	1049
<i>Pushás Ferencz</i> : Az erdőkárosítások mérséklésének módja a volt naszódvidéki erdőségeken	XI	985
<i>Rutényi Károly</i> : Az erdészeti főiskola III. éves hallgatóinak idei tanulmányutja	XII	1076
<i>Schmidt Károly</i> : Románia erdőgazdasági fakereskedelmi és faipari viszonyairól	VI	431
<i>Tétényi</i> : A fák törzsén megjelenő élősködő lemezgombákról	II	123
<i>Tuzson János dr.</i> : Adatok egyes növénykórt okozó gombafajok ismeretéhez	XI	933
<i>Vollnhofer Pál</i> : Az egerek, poczkok kártékonyágáról és az ellenük való védekezési és irtási módokról	IV	296

	Füzet	Oldal
—.— Bulgária erdőgazdasága ... .. II 128	III	199
—.— Soliz Gyula	V	347
—.— A bükkfa korhadása és konzerválása	V	349
—.— A német birodalom erdőségei és azok fatermése	V	374
—.— A jegenyefenyő tenyésztése. (Tanulmány.) VII 592, VIII 674, IX 745, X 893,	XII	1062
— — A boszniai tanulmányut ... .. X 840,	XI	944

II. Egyesületi közlemények.

Titkári jelentés. Az Orsz. Erdészeti Egyesület 1903. évi közgyűlésén előadta <i>Bund Károly</i>	I	21
Az Orsz. Erdészeti Egyesület 1903. évi decz. 19-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve... ..	I	34
Az Orsz. Erdészeti Egyesület 1903. évi decz. 20-án tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve	I	40
Pályázat az Erdészeti Lapok tárgymutatójára... ..	I	50
Pályázat az erdőgazdaság kézikönyvére	I	51
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület rendkívüli közgyűlésére	IV	305
Az Országos Erdészeti Egyesület 1904. évi márcziua hó 21-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve	IV	306
Az Országos Erdészeti Egyesület 1904. évi április hó 23-án tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve	V	390
Az Országos Erdészeti Egyesület 1904. évi április hó 24-én Budapesten tartott rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve	V	395
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület által a megszállott tartományokba rendezendő erdészeti tanulmányutra	VI	495
Pályázat erdészeti ösztöndíjakra	VI	498
Az Orsz. Erdészeti Egyesület 1904. évi május 15-én tartott rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve... ..	VI	499
Az Orsz. Erdészeti Egyesület felterjesztése a földmivelésügyi miniszter urhoz az állami erdőtisztek érdekében... ..	VI	521
Pályázat erdészeti ösztöndíjakra... ..	VII	602
Felhívás a gr. Tisza Lajos, a Wagner Károly, az Erzsébet királyné, a Luczenbacher Pál és Faragó Béla alapítványból kiosztandó segélyek ügyében	IX	769
Felhívás az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjaihoz	X	902
Felhívás a gr. Tisza L., Wagner K., az Erzsébet királyné, Luczenbacher P. és Faragó B. alapítványból kiosztandó segélyek ügyében	X	902
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére	XI	1013
Az Orsz. Erdészeti Egyesület 1904. évi október hó 15-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve	XI	1014

	Füzet	Oldal
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések I 105, II 177, III 269, IV 344, V 427, VI 554, VII 639, VIII 710, IX 816, X 931, XI 1046,	XII	1113
Egyesületi hirdetések I 81, II 168, III 246, IV 340, V 415, VI 550, VII 635, VIII 697, IX 802, X 927, XI 1031,	XII	1097

III. Irodalom.

1. Lapszemle:

Oroszország futóhomok-területe	I	52
Kereskedelmi csemetekertek Németországban	I	53
Fenyőcsemeték megvédése vadkárok ellen a csuchajtásnak sodrony- nyal való körülcsavarása által. (Cserny Gy.)	II	135
A luczfenyőnek villámos légköri behatások folytán bekövetkezett csucsszáradásáról. (Cserny Gy.)	II	136
A porosz állami erdőigazgatás 1904-ik évi költségelőirányzata. (Cserny Gy.)	III	206
A ski (talpszán) az erdőgazdaság szolgálatában	IV	312
A cserebogár pusztítása	V	397
A simafenyő természetrajzához. (G . . . o.)	VI	533
A Lyda stellata irtása. (G . . . o.)	VII	603
Mily nagy a Karsztvidék? (Pászthy Ferencz)	VII	605
Az erdő károsodása jégverés által	VIII	682
Régi szántókon telepített fenyvesek elhalásának oka. (G . . . o.)	VIII	683
Az erdőfenyő és az apáczalepke. (G . . . o.)	X	904
Az erdőmunkásokkal szemben támasztható követelések. (Cserny Gy.)	XII	1084
Egy elhanyagolt erdei iparágról. (Cserny Gy.)	XII	1087

2. Könyvismertetések:

Magyarország vármegyéi és városai. Gömör-Kishont vármegye. (Ismerteti: Bund Károly.)	I	54
Jaquot A.: Incendiès en forêt. (Erdei tüzek)		56
Jankovsky: Die Begründung naturgemässer Hochwaldbestände. Ism.: Bund Károly	II	140
Westermeier: Leitfaden für die Försterprüfungen. Ism.: Cserny Gy.	III	209
Dominicus: A jó fűrészek és szerszámok kellékei. (Die notwendigen Eigenschaften guter Sägen und Werkzeuge)	IV	313
Dengler A.: Az erdőfenyő földrajzi elterjedése Északi és Közép- Németországban. (Die Horizontalverbreitung der Kiefer)	V	400
Kazy József: Az északkárpatmenti hegyvidéki nép gazdasági helyze- tének javítására állami segítő akció, hat évi működésének ismertetése	VII	607
Dr. Eckstein Károly: Die Technik des Forstschutzes gegen Tiere. (Az állatok elleni erdővédelem technikája.) Ism.: Vollnhofer Pál	VIII	684
3. A könyvpiacon új termékei: I 56, II 142, III 211, IV 313, V 400, VI 535, VII 610, X 905,	XI	1020

IV. Erdészeti kísérletügy.

Az „Erdészeti Kísérletek“ 1903. évi 3. és 4. száma	II	143
A luczfenyőtoboz és a luczmag súlyának a csemeték térfogatára való befolyásáról. (Sz.)	II	144

V. Fakereskedelem.

Fakülkereskedelmünk az 1903. évben	IV	315
Rumán fakivitel	IV	318
A magyar korona országainak külkereskedelmi forgalma fában, faárukban, cserzőanyagokban és papirosanyagban. (1903.)	IX	777

VI. Külföldi egyesületekből.

Az alpesvidéki erdőbirtokosok és fatermelők gyülekezete Klagen- furtban	I	56
Az osztrák erdészeti kongresszus és a favámok	II	314
A tűzifa csekély kelendőségének és a tűzifafogyasztás folytonos apadásának okairól. (Cserny Győző)	VII	610

VII. Vidéki levél.

Egy lándzsa a szabályos állapot érdekében. (Illés Nándor)	III	211
---	-----	-----

VIII. Vadászat.

A kincstári vadászterületek mikénti kezeléséről	I	58
Nyulbefogás. (H. A.)	III	214
Az erdei szalonka elterjedése és vándorlása. (Lakatos Károly)	III	220
A pele vadászatáról. (Hamar László)	IV	319
A godaszalonka és vadászata. (Lakatos Károly)	V	401

IX. Tárcza.

Lakatos K.: Az ecsedi lápról és a lápi tüzről	II	147
---	----	-----

X. Hivatalos közlemények.

Erdősítési jutalmak kiosztása. (1903.)	I	61
Az Erdészeti Lapok t. szerkesztőségének (a tokiói egyetemen betöltendő erdészeti tanszék tárgyában)	I	64
Felhívás a folyó év tavaszán tartandó erdészeti államvizsgák tárgyában	II	155
Hirdetmény az 1904. év tavaszán megtartandó erdészeti államvizsga tárgyában	III	234

	Füzet	Oldal
Pályázat erdősítési jutalmakra	III	234
Felhívás az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyező alapból kiosztható segélyek ügyében	VI	536
Felhívás a folyó év őszén tartandó erdészeti államvizsgák tárgyában	VI	537
Pályázati hirdetés az erdőéri szakiskolák növendékeinek felvétele tárgyában	VI	537
Felhívás a folyó év őszén tartandó erdészeti államvizsgák tárgyában	VII	620
Hirdetmény az 1904. év őszén megtartandó erdészeti államvizsga tárgyában	IX	771
Hirdetmény az 1904. évben megtartandó erdőéri és vadóri szak- vizsgák ügyében	IX	771

XI. Különfélék.

Uj ösztöndíjak az erdészeti akadémián	I	67
Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlését követő banquet	I	70
Kereskedelmi provizorium Olaszországgal	I	70
A bükkfaárak emelkedése Németországban	I	71
Az állami erdőtisztek fizetésrendezése	I	72
A magyar erdőgazdaság jövedelme	I	72
Fenyőfán élő két taplógombafajról. <i>(Tétényi)</i>	I	73
Vizmentes erdőgazdasági térképek. <i>(Sz.)</i>	I	74
Gyűjtés az akadémiai kör házára	I	76
A fakoczkaburkolat	I	77
Halálozások I 77, II 167, III 244, IV 338, V 413, VI 548, VII 633, IX 775, X 924, XI 1027, ...	XII	1093
Személyi hírek	XII	1089
A boszniai erdők értékesítése az osztrák delegációban	II	155
Erdések háza	II	159
Diák-otthon a bécsi földmívelési főiskolán	II	161
A st-louisi világhiállításról	II	161
Termés jelentés erdei magvakról	II	162
Erdei facsemeték és erdei vetőmagvak dijkedvezménye	II	162
Erdőmunkás menedékhelyek a Székelyföldön. <i>(Cserny Gy.)</i>	II	163
Az 1903. évben megtartott erdőéri és vadóri szakvizsgák. <i>(Cserny Gy.)</i>	II	163
A Kongó-állam kereskedelméről	II	164
Osztrák erdész a tokiói egyetem egyik tanszékén	II	165
Óriási diófa	II	165
Franciaország erdei	II	165
Favágás villamossággal	II	166
Indítvány rendkívüli közgyűlésre	III	236
Jelentés az erdei famagvak 1903. évi terméséről. <i>(Faragó Béla)</i>	III	236
Elvi határozat	III	240
Tölgyfárak. <i>(Tétényi)</i>	III	241
Platanus betegség. <i>(Tétényi)</i>	III	241
Kiviteli czimtár	III	241

	Füzet	Oldal
Erdészeti internátus Beregszentmiklóson	III	243
Baleset	III	243
Leégett fűrésztelep	III	243
A Horváth Sándor-alapítvány (első) 1903. évi jutalomdíja.....	IV	323
A Faragó Béla-alapítvány	IV	324
Három vagy négy évi évfolyam?	IV	324
Fenyőmagkészlet Orosz-Lengyelországban	IV	324
Egyszerű eljárás törzsalakszámok megállapítására	IV	325
Az új román vámtarifa javaslat	IV	325
Erdei facsemeték kiosztása. <i>(Cserny Gy.)</i>	IV	325
Állami pénzsegélyek kiosztása kopár területek beerdősítésére <i>(Cserny Győző)</i>	IV	332
Új erdei vasut Aradmegyében. <i>(Tibiscus)</i>	IV	334
Közlekedési vállalataink szükséglete erdei termékekben	IV	336
Az erdei fák gyökérgombájáról (mykorrhiza). <i>(Tétényi)</i>	IV	336
A tölgy- és bükkműfa új osztályozása a porosz állami erdőkben...	IV	337
Erdőterület befásítása Szerbiában	IV	337
Stainer Gyula cs. és kir. udvari szállító adománya	V	405
A f. évi tavaszi erdészeti államvizsga	V	405
A f. évi április havában előfordult erdei tüzekről	V	406
A csallóközi erdősítésekről és fásításokról.....	V	408
Az erdészeti jelentőségű Nectria fajok biológiája	V	410
A simafenyő (<i>Pinus strobus</i>) előfordulásáról.....	V	411
A vadászati költségvetés tárgyalása Württembergben	V	411
A vaddisznó károsításai Elsass-Lotharingiában	V	412
Szederfák s szederfacsemeték kiosztása selyemtenyésztési czélokra...	V	412
Tűz oltására szolgáló folyadék	V	413
Névmagyarosítás	V	413
Az 1903. évben magyar szabadalmat nyert erdészeti vonatkozású találmányok. <i>(Cserny Gy.)</i>	VI	540
Erdészeti államvizsga.....	VI	544
Ritka fejlődésű luczfenyő	VI	545
A veszprémi gazdasági kiállítás. <i>(Cserny Gy.)</i>	VI	545
A hohenheimi egérfogásról. <i>(Craus G.)</i>	VI	546
Jogi végzettségűek erdészeti állásokban?	VII	620
Fakereskedelmi szaktanfolyam	VII	621
Az Országos Erdészeti Egyesület boszniai kirándulása.....	VII	623
Az Erdészeti Rendeleték Tára (1901—1903)	VII	623
A legeltetés és havasgazdálkodás kézikönyve.....	VII	623
Stainer Gyula udvari szállító	VII	623
A budapesti faközraktár ügyeiről	VII	624
Új szerkezetű erdei iparvasuti kocsik. <i>(Ajtay Sándor)</i>	VII	626
Kimutatás a deliblái kincst. homokpusztán elejtett vadakról	VII	631
Vörösfenyő és luczfenyő rákbetegsége. <i>(Tétényi)</i>	VII	632

	Füzet	Oldal
A fakereskedelemmel foglalkozó államok által behozott s kivitt faanyagok évi átlag értéke (1896—1900)	VII	633
Jogi végzettségűek erdészeti állásokban	VIII	689
Néhány szó az erdőgazdasági iskolák s az erdőri szakoktatás kérdéséhez. (Földes János)	VIII	690
Az Országos Erdészeti Egyesület boszniai kirándulása	VIII	694
Eitel Frigyes herczeg tölgyfája	VIII	694
Nemzetközi halászati kongresszus	VIII	695
Béky Albert „Számtan“ című műve	VIII	695
Kérelem	VIII	688
Még egyszer a hohenheimi egérfogókról	IX	772
Eladó „Erdészeti Lapok“	IX	775
Rapaics Radó földmivelésügyi államtitkár	X	906
Az olasz kereskedelmi szerződés	X	908
Uj önműködő fabélyegző. (Cserny Gy.)	X	908
Adventiv gyökerek a luczfenyőn. (Földes J.)	X	911
Uj tölgyfabetegség (Dothidea noxia Ruhl). (Tétényi)	X	912
A veszprémi gazdasági kiállítás. (Cserny Gy.)	X	913
A makk-kivitel szabályozása Horvát-Szlavonországokban (Faragó B.)	X	915
Magtermési jelentés. (Faragó B.)	X	919
A csemetekertek állapotáról. (Faragó B.)	X	921
Pályázat a Bedő Albert ösztöndijra	X	924
A m. kir. állami rovarani állomás uj helyisége	X	924
Házi állataink téli etetéséről	X	924
A m. kir. bányászati s erdészeti főiskola tanév megnyitója	XI	1021
Az őszi erdészeti államvizsga	XI	1025
Hallgatók száma a m. kir. bányászati s erdészeti főiskolán	XI	1025
A havasi fenyő hólyagrozsdájáról	XI	1026
Helyreigazítás	XI	1027
Kimutatás az erdőbirtokosok által az 1904. év őszén eladásra bejelentett famagvokról	XI	1028
Sajtóhibák	XI	1029
A vakokat gyámolító orsz. egyesület	XI	1029
Uj kincstári erdőgondnokság	XII	1090
A mézharman	XII	1090
Októberben virágzó cseresnyefa	XII	1091
A jegenyefenyő rákjáról	XII	1092
A luczfenyők csúcsháradásának okáról	XII	1092

XII. Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből.

I 78, II 167, III 245, IV 339, V 414, VI 549, VII 634, VIII 696,	
IX 776, X 925, XI 1030	XII 1094

XIII. Erdészeti Rendeletek Tára.

Füzet Oldal

105921/1903. földmiv. min. Rendelet az eleven hasznos vadaknak s a hasznos szárnyas vadak tojásainak külföldre szállítása tárgyában	I	84
104623/1903. földmiv. min. Körrendelet a felsőbb jóváhagyás fenntartásával tartandó árverésekről szóló jegyzőkönyvek erre vonatkozó pontjának szövegezése tárgyában	I	86
75168/1903. belügymin. Körrendelet a köztisztviselők egészségi állapotának vizsgálása és az orvosok díjazása körüli eljárás tárgyában	I	86
10889/1903. eln. földmiv. min. Körrendelet az utiszámlákon feltüntetett távolságok hitelesítése tárgyában	I	88
11123/1903. eln. földmiv. min. Körrendelet a földmivelésügyi miniszterium erdészeti házipénztárának megszüntetése tárgyában	I	89
Jegyzőkönyvek a m. kir. földmiv. min. szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyező alap intézőbizottságának üléseiről 1903 november 28-án	I	90
1904 márczius 21-én	V	423
1904 június 28-án	VII	702
1904 július 18-án	IX	813
1904 október hó	XII	1101
101453/1903. V/4. földmiv. min. Körrendelet a vizmosások megkötésére vonatkozó eljárás tárgyában	II	171
10538/1903. földmiv. min. eln. Körrendelet az erdőörök esküjéről vezetett eskütételi jegyzőkönyvek másolatainak beküldése tárgyában	II	173
11867/1904. földmiv. min. Körrendelet a ragadozó vadak irtása és a lődijak tárgyában	II	173
12239/I/4. 1904. földmiv. min. Körrendelet az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165-ik szakaszának hatálya alá eső kopár területek összeírásánál, törvényszerű kijelölésénél és a kijelölt kopár területek beerdősítésének végrehajtásánál követendő eljárás tárgyában	III	257
12239/I/4. 1904. Körrendelet ebben az ügyben a m. kir. állami erdőhivataloknak	III	257
16519/1902. földmiv. min. Körrendelet a tenyésztendő fanemek helyes megválasztása és a selmeczbányai központi erdészeti kísérleti állomásnak hatósági megvizsgálással való megbízása tárgyában	III	258
611/1903. földmiv. min. Körrendelet az erdei magvak vizsgálata tárgyában	III	259
110588/1903. földmiv. min. Körrendelet az utiszámlák távolsági adatai tárgyában	III	259

	Füzet	Oldal
104415/1903. földmiv. min. Körrrendelet „az állam által kezelt erdők és kopár területek nyilvántartásának“ helyesbítésével kapcsolatos kérdések elintézésénél és egyéb az állami kezeléssel kapcsolatos intézkedéseknél követendő eljárás tárgyában ...	III	260
104037/1903. földmiv. min. Körrrendelet az erdőkezelési költségjárulékoknak az üzemtervi törzskönyvben külön nyilvántartott „egyéb termékeny és terméketlen“ területrésztetek leszámításával leendő kivetése ügyében ...	III	263
12909/1904. földmiv. min. Körrrendelet a rajzmásoló, fényérzékeny mázólopapír és mázólo vászon hazai beszerzése ügyében	III	267
14252/1904. földmiv. min. Körrrendelet az állami alkalmazottak ellen indított fegyelmi eljárásnak és az azok ellen hozott, jogerős fegyelmi ítéleteknek a számvevőséggel való közlése ügyében	IV	343
15550/1904. földmiv. min. Körrrendelet az erdőtisztek és erdőőrök által saját költségükön nevelt gyümölcsfajtványok és vadgyümölcsfacsemeték értékesítése tárgyában ...	V	418
16820/1904. földmiv. min. Körrrendelet az erdőégések megakadályozása iránt 25261/892. szám alatt kiadott körrrendelet módosítása tárgyában ...	V	421
17943/1904. földmiv. min. Körrrendelet az állami kezelésbe vett erdőket érdeklő vizimunkálatoknak a m. kir. állami erdőhivatallal való előzetes közlése tárgyában...	V	421
17943/1904. földmiv. min. Körrrendelet ugyanazon tárgyban (az állami erdőhivataloknak)	V	422
34373/1904. földmiv. min. Körrrendelet ugyanazon tárgyban (valamennyi alispánnak, törvényhatósági joggal bíró város polgármesterének, m. kir. folyammérnöki és kulturmérnöki hivatalnak)	V	422
17319/904. földmiv. min. Körrrendelet a békés uton befolyó erdőkárbüntetéspénzek kezelése és elszámolása tárgyában ...	VI	553
61597/904. földmiv. min. Körrrendelet a kataszteri térképeknek állami erdőtisztek által való másolhatása tárgyában...	VII	638
19384/904. földmiv. min. Körrrendelet a vízi rigónak védelemben részesítése tárgyában ...	VIII	700
61526/904. földmiv. min. Körrrendelet a takarmányhiány pótlása tárgyában ...	VIII	700
9847/II/c. 1904. földmiv. min. Körrrendelet az 1898. XIX. t.-cz. alapján szervezkedett volt urbéresek és közbirtokosságok tulajdonát képező erdők vadászati jogának bérbeadása tárgyában	IX	805
61081/904. földmiv. min. Körrrendelet a vadászatnak mint erdei mellékhasználatnak az erdőgazdasági tervekben való tárgyalása és az 1898. XIX. t.-cz. alapján szervezkedett volt urbéresek és közbirtokosságok tulajdonát képező erdők vadászati jogának bérbeadása ügyében ...	IX	806

	Füzet	Oldal
62323/904. földmiv. min. Körrrendelet a tűzifa és földilletmény kiszolgáltatása és megváltása ügyében	IX	809
63369/904. földmiv. min. Körrrendelet a fűrésztelepek létesítéséhez, avagy azok kibővítéséhez és tatarozásához szükségelt gépeszeti berendezéseknek a haszonbérlok avagy favásárlók által a hazai ipar útján való kötelező beszerzésére vonatkozó kikötésnek a szerződésekbe való felvétele tárgyában... ..	X	930
12179/904. földmiv. min. Körrrendelet az állami kezelésért fizetendő költségjárulékok kivetésénél követendő eljárás tárgyában	XI	1034
64141/904. földmiv. min. Utasítás az idénylelövésre vagy bárczázásra és fővadtelepítésre fentartott, továbbá a kincstári erdészeti személyzet részére vagy tanulmányi célra kihatított, ugyszintén a bérbé ki nem vett vadászterületek felügyeletét és kezelését illetőleg	XI	1037
106941/904. földmiv. min. Körrrendelet a szállítási engedélyhez kötött hasznos emlős állatok és madarakról szóló törvényes intézkedések kijátszásának megakadályozása tárgyában	XII	1110

XIV. Közigazgatási bírósági döntvények és elvi jelentőségű határozatok.

II 174. XII 1104

XV. Képek.

(Azok a képek, melyeknél az oldalszám nincsen megjelölve, chromopapírra nyomott műmellékletek.)

1. Öreg kocsántalan tölgyerdő Zsarnócza vidékén	I	—
2. A Tenglgraben csuszató út helyszínrajza	VII	575
3. Tenglgraben csuszató út hosszszelvénye	VII	577
4—6. Csuszató pálya surlódási szögei ... .. VII 588,	VII	589
Uj szerkezetű erdei iparvasuti kocsik ... .. VII 626,	VII	629
7—9. A facsuszató pálya kettős bordáinak fektetése ... VIII 663,	VIII	664
10. Eibl-csuszató út. Egyenes szakasz, ferdén fekvő kettős bordákkal szerelve	VIII	665
11. Több borda alkalmazása	VIII	667
12. Egyszerű bordák vagy ászokfák fektetése	VIII	667
13—14. A kanyarulatok külső oldalain szükséges magasság meghatározása ... .. VIII 668,	VIII	670
15. Bärengraben-csuszató út. (Faszerezés egyszerű haránt-talpfákkal és háritófákkal)	VIII	672
16. Ugyanaz. (Faszerezés egyszerű haránt-talpfákkal)	VIII	673

	Füzet	Oldal
17—18. A csuszató pálya nyugvószögének nagysága	IX	724
19. Eibl-cuszató ut. A Stubengraben áthidalása. Hid ferdén fekvő kettős bordákkal	IX	730
20—21. Áthidalások	IX 730	IX 731
22. Bärengraben-cuszató ut szája	IX	732
23. Az Eibl-cuszató ut alsó vége	IX	733
24. Az Orsz. Erdészeti Egyesületnek Boszniába kirándult tagjai és vezetőik Blatnicán	X	—
25. A kruscicai központi szenítő telep (Bosznia)	X	—
26. Az Orsz. Erd. Egyesület által Bosznia-Hercegovinában tett tanulmányut vázolata	X	841
27. A teslicsi vegyi gyár részlete	X	854
28. Vizes csuszató a pribinicsi erdőgondnokságban	X	856
29. Fasinü erdei pálya a pribinicsi erdőgondnokságban	X	858
30. Tűzifacsuszatás Pribinicsen	X	859
31. A kruscicai fűrész	X	859
32. Szénszállító sikló Buzovacsán	X	862
33. Hulladékfa szenítése	X	863
34. Hulladékfa szenítése	X	865
35. Rönkö-uztatás Kruscicán	X	865
36. A krusciczai szenítőtelep alaprajza	X	866
37. Czövekekkel védett ültetés Krusciczán	X	867
38. A kiránduló társaság a buzovacsai erdőben	X	869
39. A Zocchi-cuszató helyszínrajza	X	882
40. A Zocchi-cuszató egy részének ábrázolása	X	884
41. A legalsó csucsforduló a Signori-cuszatón	X	886
42. A Zocchi-cuszató B. csucsfordulója	X	887
43. Egyenes szakasz a Zocchi-cuszatón	X	888
44. Kanyarulat a Zocchi-cuszatón	X	889
45. Surlódási együttható kiszámítása	X	891
46. Surlódási együttható kiszámítása	X	891
47—48. Liebus-féle számozó készülék	X	910
49. Stereum hirsutum Willd. Larix europea törzsén	XI	—
50. Rákseb Prunus Armeniaca ágán, ellepve a Nectria cinnabarina Tode konidiumos termőtesteivel	XI	—
51. A Nectria ditissima Tul. peritheciumai, 50-szer nagyítva	XI	—
52. Polyporus annosus Fr. által megtámadott és a szél által kidöntött Abies pectinata tuskója	XI	—
53. Erdei vasut a Tsude-szorosban (Bosznia)	XI	—
54. Schizophyllum commune Fr. Ailanthus glandulosa vízintesen álló ágain	XI	935
55. Rákseb Carpinus betulus törzsén	XI	939
56. A varesi állami vasmű	XI	946

	Füzet	Oldal
57. Erdőgazdasági főut Vares mellett	XI	947
58. Szenítés a varesei erdőgondnokságban	XI	949
59. Han Milosnica	XI	951
60. Reggeli után Han Milosnicán	XI	951
61. Részlet a Krivaja völgyéből	XI	953
62. Részlet a Krivaja völgyéből	XI	954
63. Utban Olovo felé	XI	955
64. Han Pjeszak	XI	957
65. Diadalkapu Han-Pjeszakra	XI	959
66. Az Igriste felé	XI	959
67. Kilátás az Igristéről	XI	961
68. Az Igriste csucsán	XI	963
69. Éles kanyar Han Pjeszak mellett	XI	963
70. A Romanja planina	XI	965
71. Szarajevo (városháza)	XI	967
72. A szarajevo-i városházának diszterme	XI	967
73. A kaszidolvögyi alsó alagút	XI	969
74. A kaszidolvögyi felső alagút	XI	971
75. A rönkök kifogása Kobiljdolon	XI	971
76. Az ilidzsei főerdészlak	XI	973
77. Részlet a Narenta völgyéből	XI	975
78. Herczegovinai tájkép	XI	977
79. A Komadina forrás	XI	979
80. Alagutak a Gabela-Gravozai vonalon	XI	980
81. Gravoza kikötője	XI	980
82. Raguzai	XI	981
83. Raguzai utca	XI	981
84. Cattaro	XI	982

1. kép. Öreg kocsántalan tölgyerdő Zsarnócza vidékén.

(Garamrévi m. kir. erdőgondnokság. — Bund K. felvétele.)

1904. JANUÁR HÓNAP

ERDÉSZETI LAPOK

XLII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

I. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hónap 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek. ☛

(Telefon: 37-22.)

A mesterséges utak és az erdő jövedelmezősége.

Irta: Mikolás Vincze m. kir. erdész.

Jó szállító eszközökkel kellően fel nem szerelt erdő-gazdaságainkban régi elv, hogy az erdei termékeket az erdőből addig kell kiszállítani, míg azt az utak használhatósága megengedi s bizony nem egyszer megesik, hogy elegendő fuvarerő hiányában a faanyag a vágásban, vagy legjobb esetben az erdei rakodókon marad s értékesítési helyére a később beálló tavaszi és nyári munka alatt vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyobb pénzáldozattal, tehát az erdő jövedelmezőségének rovására szállítható.

Ki vagyunk téve annak, hogy kedvezőtlen időjárás esetén alig szállíthatunk; a fuvarosok esetleges túlköveteléseinek is vagy engednünk kell, ha szerződésileg kötelezve vagyunk bizonyos mennyiségnek bizonyos határidőn belül való átadására, vagy pedig számolva ezen nehézségekkel, az

esetleges kedvező üzletet mellőzni vagyunk kénytelenek. Nagyon gyakran s legtöbbször oly messziről kell az értékesítés színhelyét termékeinkkel fölkeresnünk, hogy erre az adott kezdetleges szállítási viszonyok között a piaczi árak elégtelenek, illetve a termelési és szállítási költségek a fa egész árát jóformán fölemésztik, pedig ezeken kívül sok más költség van még, a mely a faárban keres fedezetet.

Ezen kedvezőtlen viszonyok okai annak, hogy sok helyen a kihasználás mai viszonyaink között egyszerűen kivitetlen ott is, ahol még vannak fafölöslegeink, de azok ránk nézve hozzáférhetetlenek, s ugyancsak ez egyik főoka annak, hogy az erdő jövedelmezősége Magyarországon oly csekély, helyenként számokban alig kifejezhető, míg más, erdészetileg előrehaladottabb államokban nagyon is elfogadható (l. E. L. 1901. évi I. füzet 17. és 18. old.)

Sok módja van a birtok jövedelmezővé való tételének s ez a helyi viszonyok szerint sokféleképpen váltakozik is, de egyik főkelléke első sorban mindenesetre az, hogy a birtokosok kellő szakképzettséggel bíró erdőtiszteket alkalmazzanak, kiknek felelősség melletti hatáskör biztosításával mód és alkalom adassék arra, hogy legjobb tudásukat a szállítási viszonyok javítása érdekében is latba vetve, emeljék a birtok *okszerű* jövedelmezőségét és ezzel a birtok értékét is.

Célom e helyen röviden a szállítási viszonyokkal foglalkozni.

Az erdei termékek szállításánál a vízi-utat emlitem első sorban, mely eddig oly előkelő szerepet vitt erdőgazdaságaink jelentékeny részében. A vizen való szállítás, mint *erdei* szállítóeszköz, a mennyire lehetséges, kerülendő a nagy faveszteség, a folytonos tatarozást igénylő, költséges építmények, a partrongálások és a fának romlása miatt.

Leginkább azonban alkalmatlan ez a szállítási mód

azért, mert időhöz vagyunk vele kötve, már pedig sok helyen egyik törekvésünk az, hogy csak akkor és annyit szállítsunk a piacra, a mikor és a mennyit megfelelően értékesíteni tudunk. Célunk tehát első sorban az legyen, hogy függetlenítsük magunkat az időjárás esélyeitől, hogy szabadon mozoghassunk, ezt pedig csakis a megfelelő száraz utakkal, esetleg pedig vasutakkal érhetjük el. Csakis akkor létesíthetünk oly erdei farakodókat, melyek külön raktári költséget nem okoznak s a honnét a nagyobb városokban legtöbbször aránylag kis területen gazdálkodó fakereskedőnek igényeit bármely pillanatban, szükségletének megfelelőleg kielégíthetjük.

Igaz ugyan, hogy az erdei utak és vasutak nagy befektetést igényelnek, de helyes alapokon és kellő körültekintéssel számolva gyakran remélni is alig mert eredményeket érhetünk el.

Két példa van előttem az erdei iparvasutakra nézve és pedig a báró Todescó-féle nagy-vázsonyi birtokon Zsófia-pusztától Csinger-völgyig épült lóvonat, amely Veszprém-megyében van; és a Hontmegyében fekvő Szokolya-Hutától Kis-Marosig épült keskenyvágányu gőzmozdonynyal járó iparvonat.

Az építkezést, a szerkezeteket s minden mást, a mi nem a jövedelmezőség kimutatására szolgál, lehetőleg mellőzve, az elért pénzbeli eredményeket közlöm csak, megjegyezvén, hogy a Zsófia-pusztá—Csingervölgyi lóvonatra vonatkozó adatokat csupán közvetlen tapasztalataim alapján vagyok kénytelen közölni, a nélkül, hogy az idevágó uradalmi számadásokba betekinthessem volna, a mennyiben az uradalmi számtartó — angol honpolgár — elővigyázatból (?) nem vélte az uradalomra nézve előnyösnek azt, hogy ezen adatok a nyilvánosságra hozassanak.

A nagy-vázsonyi uradalomhoz tartozó és az erdészet által kezelt lóvasút hossza 9·2 km., a mibe a váltók, kitérők, az egyes rakodókhoz, a gőzfürészhez stb. vezető vonalak hosszúsága nincsen beszámítva. Kiindulási pontja Zsófiapuszta, innen mintegy 1·0 km.-re beér az erdőbe, hol az uradalmi gőzfürészt érinti, majd az erdőben éri el legmagasabb pontját az u. n. Lekow-magaslatnál, hol a kitérők is vannak, s hol a pálya mintegy 200 m. hosszúságban szintes; innen folytonos esése van (10^{0/00}—35^{0/00}) egész a Csinger-völgyi kőszénbánya-telepen lévő végállomásig, hol a rendes nyomtávolsággal bíró bányavasúthoz csatlakozik, megelőzőleg azonban keresztül halad Urkut falun, hol egy uradalmi szeszgyárt érint, majd pedig egy ugyancsak uradalmi mészkemenczét, melyeknek nemcsak termékeit szállítja a rendes vasúthoz, de viszont az üzemhez szükséges kőszén stb. a vasutról ez a lóvonat hozza fel.

Ez a lóvasút 1883-ban épült és teljes fölszereléssel 108,000 koronába került, vagyis kilométerenként 11,739 koronába.

Az uradalom tulajdonosa ezt a nagy befektetést az ottani főtiszttel eszközölte és előzetes számítás alapján, mintegy jótállás mellett 5 évi törlesztésre engedélyezte. Hogy pedig a számítás reális alapokon nyugodott, legjobban bizonyítja az, hogy a befektetett tőkének teljes törlesztése már 4^{1/2} év alatt bekövetkezett.

Megjegyzem, hogy ennek a lóvasútnak az üzeme külön lett választva úgy az erdészettől, melynek csak kezelésében áll, mint a mezőgazdaságtól is, úgy, hogy ez most mint egy harmadik kezelési ág, vagy mondjuk külön álló uradalmi vállalat, átlagosan évi 20,000 korona tiszta jövedelmet hajt és pedig azért csak ennyit, mert az uradalom

kihasználva tulkoros állabait, ma már kevesebb fát használ ki, mint használt a törlesztési időszak alatt.

Ezen lóvasutra vonatkozó adataim a következők:

Évi kiadások:

2 felvigyázó fizetése à 1000 K.	2,000 K
7 szolgál " " 480 "	3,360 "
Átlagosan 3 pár ló és 3 kocsis van folyton a vasut szolgálatában, melyeknek költségei az uradalmi átlag szerint napi 4 K 60 F × 3 = 13·80.....	5,037 "
A törlesztésig szükséges volt évenként javításokra átlagosan.....	500 "
Összes kiadás évenként	<u>10,897 K</u>

Évi bevételek:

17,000 ürm ³ tűzifa szállítása à 1·00.....	17,000 K
A szeszgyárhoz átlag 6,500 q. szén szállítása à 0·80	5,200 "
50 waggon gabona szállítása, 5000 q. à 10 F	500 "
A mészégetéshez szükséges szén fuvarozása 38,000 q. à 0·14	5,320 "
A termelt mész szállítása 64,800 q. à 0·10.....	6,480 "
Összesen	<u>34,400 K</u>

Ezeken kívül a bevételnél fel kellene még említeni a feldolgozás alá kerülő burgonya, a szesztermékek, hordók szállítási díjait, ugyszintén a lóvasutat megelőzőleg az ajkai vasuti állomáson szükségképpen fenntartott és bérben birt faraktár költségeit; az uradalmi gőzmetszőhöz szállított rönkök, illetve innen elszállított szelvényárak szállítási díját stb.

Ezeket azonban sajnós az elől említett oknál fogva mellőznöm kell. Ennek ellenértékeként azonban a kiadásoknál is mellőztem a befektetett tőke évi kamatainak felszámítását.

Az összes bevétel volt tehát ezen adatok szerint	34.400 K
az összes kiadás	10,897 „
Marad tehát	23,503 K

mint a lóvasut egy évben elért tiszta jövedelme, mely tiszta jövedelem pontosabb adatok hiányában, mégis némi képét nyújtja a törlesztésnek.

Nem mulaszthatom el, hogy rá ne mutassak arra az óriási előnyre, a mely a munkaerőben való megtakarításban és abban nyilvánul, hogy ily szállítási eszköz birtokában a munka menetét tetszésünk szerint szabályozhatjuk s a kereskedő illetve a piacz igényeinek megfelelően akkor láthatjuk el a faraktárakat, mikor a kereslet úgy kívánja.

A munkaerőben való megtakarítást legjobban bizonyítja az, hogy ezen a pályán (10^{0/00}-tól 35^{0/00} emelkedés mellett) egy ló 30—35 q. terhet, — a kocsi súlyát nem számítva, — képes felfelé huzni, míg rendes kocsival ugyanennyit ha el is visz két ló, ez már az út és ló jóságától függő kivételes eset, a mi a rendesen kevésbé jó erdei utaknál teljesen ki van zárva.

A mint a lóvasut bevételeinek említésénél láttuk, egy ürm³ tüzifának a berakás helyéig való szállítását a lóvasut 1·00 K egységárral teljesíti, míg a vasutat megelőzőleg ezt fuvarokkal kellett teljesíteni, kiknek az uradalom 2—3 koronát, sőt néha többet is fizetett.

Ezen két fuvardij közötti különbözet azonban még nem teljesen irható a lóvasut javára, a mennyiben a vasutig való közelítés is kiadással jár és pedig a vágás helyének távol-

sága szerint többel vagy kevesebbel. De bizonyítani fölösleges, hogy a lóvasut által eszközölt szállítás mellett okvetlenül megtakarításnak kell lennie, mely nemcsak az erdő jövedelmezőségét emeli, hanem annak forgalmi értékét is, mert olcsóbb lévén a szállítás, emelkedik a tőár és veleegyütt a talajérték.

Ennek legvilágosabb bizonyítéka egyébként maga az a körülmény, hogy a birtok értéke az eredeti vételárral, 1 millió koronával szemben jelenleg 4 millió koronára van becsülve, mely értékemelkedésnek oka egyéb körülményeken kívül, mindenesetre az egész birtokon eszközölt célszerű és hasznot hozó berendezésekben, befektetésekben is leli magyarázatát.

Hasonló eredményt lehet látni a szokolya-hutai uradalom erdei vasutjánál, csak hogy míg a nagyvázsonyi uradalomnál a tartamos és a pénzügyi, helyesebben üzleti kihasználás keverékét látom, mely uradalomban az erdők felújítása, jövője kívánnivalót nem hagy hátra, addig a hutai uradalomban, sajnos, az erdei vasut, hogy úgy mondjam fölvágott főere lett az uradalom életének, mert ezt a vasutat nem az uradalom javára, hanem számítás és előrelátás nélküli kiszipolyozására használták fel és ezen vasut által fogtönkremenni erdészeti szempontból az uradalom.

Ebben az uradalomban a kihasználások tulhajtása, a mennyiben azt biztos forrásból tudom, már két ízben azt eredményezték, hogy a vételárat úgy az egyik vevő, illetve első tulajdonos, mint a birtok új tulajdonosa, a fa árából tisztán visszakapta; az első vevőnél tehát a birtok eladása folytán befolyt egymillió korona tiszta haszon volt.

De nem akarom hosszadalmasan kritika alá venni az uradalom eljárását, végre is nem vagyok arra hivatva, de mint erdőgazda fájdalommal látom, hogy az iparvasut helytelen

gondolkodás és még helytelenebb gazdálkodás mellett mily hamar viheti a tönk felé még az olyan birtokot is, hol kevés, de időben hozott áldozattal az uradalom értéke könnyen fenntartható lett volna.

Ezen kerek számban 8000 k. holdas uradalomban erdő-sítés egyáltalában nem történik, avagy erdősítésnek nevezhető-e az, a mit évi 100 korona engedélyezett maximális költséggel a kezelőtiszt végezhet ott, a hol a cserhántással már többször agyoncsigázott tölgyesek tuskói egyre-másra kivesznek?

A bükkös (téli) oldalak szépek, sűrűek; itt a természet pótolta az ember kapzsisága által megvont hozzájárulást.

E pár szóból következetesen az olvasó tovább, magam pedig csupán arra mutatok rá, hogy a nagyobb befektetéssel járó vasutépítkezések — hogy létesíthetők legyenek — gyakran nagyobb kihasználást kívánnak, mint a melyet a tartamosság elve talán megengedne, de ha már a költségek előteremtése kedvéért ezt koncedáljuk is, kétszeresen iparkodjunk a területeket felújítás útján biztosítani a jövő számára. Habár az erdei vasut e helyen káros hatású volt is, ez mitsem von le azért annak czélszerűségéből és a vasut, mint szállítási eszköz semmiesetre sem hibáztatandó, sőt itt is fő tényezője volt azon ténynek, hogy vele az uradalom vétel-árát, daczára a már korábbi tulhasználatnak, újra ki lehetett teremteni.

Még megemlítem azt is, hogy az erdőtestnek az üzem-tervi stb. adatok számításain fölül kihasználása után befolyó jövedelem, a nagy-vázsonyi uradalomnál külön, mint készpénz kezeltetik annak az évnek a javára, melyben az anyag kihasználható lett volna. A tartamosság tehát pénzügyileg megvan, nehogy az állabok tulkorossága okozta szükség-szerű tulhasználatok miatt évekkel később az erdő jöve-

delmezősége egyszerre nagyot csökkenjen, vagy az erdő egyáltalán hasznot ne adjon.

A vasutépítésnél gyakoribb az az eset, hogy erdei utakat kell építenünk.

Az ily természetű utakkal még ha aránylag kis költséggel és műszakilag kevésbé tökéletesen létesülnek is, nagy megtakarítás érhető el. A műszakilag tökéletes kivétel a maga helyén természetesen elengedhetlen.

Erdőgondnokságomban az első mintegy 400 méter hosszú új utat az 1896. év őszén létesítettem, mely az új ut folytatását képező régi elhagyott ut helyreállításával, néhány helyen sziklarobbantással és két vizmosásnak földdel való betöltésével együtt összesen mintegy 400 korona költségbe került. Ezen az uton kiszállítottam az 1896. évben 1638 ürm³ tüzifát à 1 K 40 f = 2293 K 20 f.

Ugyanezen osztagból, miután az új ut elkészülte előtt egy a farakhelytől távolabb az országra lejövvő völgyön kellett a fát lefuvarozni — s viszont az üres szekérnek ezen meredek völgyön nehéz volt felmenni — ürm³-ként előzőleg 2 K 60 f-t fizetett elődöm.

Ha tehát ezen fuvardijat alapul elfogadjuk, úgy 1897-ben a fuvardij --- --- --- --- 1638 × 2.60 = 4258 K 80 f helyett volt: --- --- --- --- 1638 × 1.40 = 2293 K 20 f

Kevesebb fuvardij 1065 K 60 f

Levonva az utkészítési költséget 400 K — f

Marad megtakarítás 1565 K 60 f

Vagyis kerekszámban 1500 koronát takarítottam meg egy év alatt, nem számítva azt, hogy ezen az uton a következő években, sőt még most is több osztag fatömege szállított ki, természetesen szintén olcsóbban, mintha ut hiányában vállon, vagy bármi más módon kellett volna a járható utig való közelítést végezni.

De nemcsak e téren jelentkezik az ut haszna, hanem abban is, hogy a védszemélyzet könnyebb járáshoz jutván, kötelességét az erdővédelem szempontjából könnyebben teljesítheti s a kezelőtiszt nyugodt lelkiismerettel követelheti erdőőreitől, — kik között idősebb ember is akad — hogy védkerületüket pontosan ellássák.

Ezen utóbbi célra egyébként nagyon jó szolgálatot tesznek a gyalogösvények (a hol pedig vadászat van, a cserkészutak), mint azt Salzburgban a St. Martini cs. kir. erdőgondnokságnál is találtam, hol a meredekebb hegyoldalokon u. n. bejáró utakat (Begehungs-Wege) létesítettek.

Ezek a gyalog-utak azonban lehetőleg már úgy legyenek vezetve, hogy a mennyiben később szükséges lesz, kocsu-utakká lehessen őket átalakítani.

Hazánkban a tővön való eladás még nagyon elterjedt, jelen soraim azonban inkább oly esetekre vonatkoznak, hol az erdész a rábizott kisebb kerületekben önállóan dolgozik s nem tővön adja el a fát, nem a vevőre hárul az a feladat, hogy a fatermés kihozásának és szállításának összes akadályait elhárítsa, a hol tehát nem időleges, a vállalat tartamára szóló berendezéseket kell létesíteni, hanem olyanokat, melyek az erdőbirtok állandó, elválaszthatatlan tartozékát képezik, s melyek nemcsak a jelen értékesítés célszerűségi elveinek hódolnak, hanem kihatással legyenek a távol jövőre is.

Meggyőződéseim, hogy az erdész csak akkor válhatik közvetlenül hasznos tisztjévé az uradalomnak, ha termékeit nem csupán a nagy tőkével rendelkezőknek adja át, évekre elvetvén ezirányu gondját, hanem kisebb vevőknek részletekben is árusítja.

Ezt kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy erdeink jövedelmezzenek, mert csak ott lehet szó a munkaerő teljes ki-

használásáról, a hol a lehető legkisebb részletességig mindent a kezelőtiszt végez, vagy végeztet a kellő hatáskörrel, nehézkes hivatalos gépezet nélkül.

S ha lehetséges volt a házilagos termelés, szállítás egyes helyeken a fölvidéken is, az erdők tulajdonképeni otthonában, sőt jó sikert nyújtott a fának fűrészárúvá való feldolgozása egyes uradalmakban: legyen ez a kijelölt útirány, legyen ez buzdítás arra, hogy ezen a nyomon előre haladva erdeink jövedelmezőségét lépésről-lépésre emeljük, mi mellett a nyújtható előnyöket maguknak a fogyasztóknak, az iparosoknak és a kevesebb tőkével rendelkező kisebb kereskedőknek biztosítjuk.

A lukavicai öreg tölgyesekről.

Irta: *Divald Béla.*

(Egy képmelléklettel.)

Tölgygazdaságainkban igen gyakran előforduló jelenség, hogy a vágható koru faállományok mellett csakis a legfiatalabb egy vagy két korosztály fordul elő, a közepes koru faállományok ellenben majdnem teljesen hiányzanak. E jelenség okai közismertek. Az erdőgazda, a kinek ezzel a tényállással számolni kell, örvend, ha a koros faállományok még hosszabb ideig, több évtizedig szolgáltathatják a mindinkább nagyobb értékkel bíró, rendkívül keresett tölgyvázastékokat, másutt ellenben s elég gyakran, aggódva jár az elődökről reánk maradt szálás erdő maradványaiban, tünődve azon, hogy miből biztosítsa az erdőbirtok jövedelmét, ha néhány év múlva a vágható fakészlet kifogyott.

A garamrévi m. k. erdőgondnoksághoz tartozó u. n. lukavicai tölgyes az előbbi kategóriába tartozik. Elég nagy terjedelemben van ott még vágható koru tölgyerdő, a melynek sudar, hengeres, hosszú darabon ágmentes törzseiben az arra vetődő erdőgazda még jó ideig fog gyönyörködhetni, áldva a természet jóvoltát, a mely e nemes fanemnek, a kocsántalan tölgynek ezen a magas fekvésű hegyvidéken is oly megfelelő termőhelyet nyújt.

Az erdő, mely Zsarnócza község határában fekszik, 220 és 770 m. tenger színe feletti magasságban fekszik. A hegységet trachyt alkotja, melyen váltakozó mélységű feltalaj képződött. A déli meredek oldalak talaja igen gyakran sekély, köves, sziklás és televényszegény. Ilyen helyeken azután rendszeren a *Spartium scoparium* lép fel, mely az elszegényedett talajt szőnyegszerűen ellepi.

Az éghajlat mérsékelt, csak a késői és korai fagyok okoznak gyakran kárt, különösen a mákktermés meghiusítása vagy megsemmisítése által. Így a közelmúlt október hó 28-án éjjel erős fagy lévén, úgy a fákon lévő, mint a földre hullott makk megfagyott.

A lukavicai tölgyesek nem alkotnak összefüggő nagy erdőterületet. A 987·3 k. h. hold kiterjedésű vágás-sorozatot nagyobb, mezőgazdaságilag művelt területek szakítják meg. A tölgy sok helyen, de különösen a déli oldalakon elegendően fordul elő, másutt a bükkal és jegenyefenyővel vegyül. Szórványosan a gertyán is előfordul. A fiatalosokban a nyír, nyár, kecskefűz, a cserjék közül a bodza, mogyoró, szeder, málna burjánzik. Tisztán és elegyben 938·8 holdon fordul elő a tölgy. Egészen véve azonban a kocsántalan tölgy elegyaránya csak mintegy 50%. A megállapított vágásforduló 120 év. Ezzel szemben a korosztályok jelen eloszlása a tiszta vagy egyes tölgyesekben a következő:

1— 20 éves állomány	---	---	---	---	---	---	419·3 k. h.
21— 40 " "	---	---	---	---	---	---	83·3 k. h.
41— 60 " "	---	---	---	---	---	---	24·6 k. h.
61— 80 " "	---	---	---	---	---	---	— k. h.
81—100 " "	---	---	---	---	---	---	7·8 k. h.
101—120 " "	---	---	---	---	---	---	— k. h.
121—140 " "	---	---	---	---	---	---	15·7 k. h.
141 és több " "	---	---	---	---	---	---	385·1 k. h.

Javarást tehát ez az erdő is már fiatalos, de azért még tetemes területet foglal el a vágható korban lévő, értékes tölgyes, a melynek egy részét az 1. sz. képben bemutatom.

Ez az I. termőhelyen álló részlet holdankint 380 m³ fatömeggel bír 160—180 éves kor mellett. Területe 35·4 k. h., talaja mély, üde, televényes, homokos agyag. Fekvése délnyugati, lejtje 5—35°, emelkedése 310—680 m. a t. f.

Ez az optimum. Átlagosan ezek a koros tölgyesek 290 m³ tömörfát tartalmaznak holdankint. Az I. termőhelyre, a mely az általános fatermési tábla IV. termőhelyének felel meg, 5⁰/o, a II. (VI.) termőhelyre 81⁰/o, a III. (VIII.) t. h.-re 14⁰/o-a esik e tölgyeseknek*).

A 140 évnél idősebb részletek törzsszámának átlag 10—11⁰/o-a már csucsaszályos. A csucsaszály leggyakoribb az elegyetlen faállományokban, ritkább a bükkal és jegenyefenyővel elegyes s ennek következtében többnyire üdébb talajjal bíró állományokban. Sőt a jegenyefenyővel 0·5 arányban vegyes tölgyesekben magas kor és köves talaj dacára, nem észlelhető. Ebből a gazdaság azt a következtetést vonja le, hogy a tölgyet a maga helyén czélszerű a jegenyefenyővel elegyíteni, a mit alátélepítés útján igyekszik elérni.

Kutatva azon okok után, a melyek miatt ez az erdőterület csak mintegy két évtized előtt vételett üzembe, egyedül a hozzáférhetlenségben, a járható utak teljes hiányában ismerjük fel az üzembetétel akadályait. A Garamra hajló oldalak, a melyek könnyen voltak megközelíthetők, még a bányászat uralkodása idején, dacára 30—35⁰-nyi lejtjüknek, letaroltattak s mint nagy áldozatok árán beerdősíthető, elvadult területek vétettek át az erdészeti által.

A fiatalosokban a tölgy 0·2—0·7 elegyarányban fordul elő. A csekélyebb arány azon régebbi vágásokra esik, a melyekben a bükk nem használtatott ki idejekorán s így tulságosan bevetette a talajt. Ez idő szerint a vegyes állományokból a bükk már az előkészítő vágásnál nagyrészt, a vetővágásnál pedig teljesen eltávolítatik. A bükk így is elegendő mennyiségben fordul elő a fiatalosokban, de azt kiirtani nem is czélozzuk, hanem a vágástisztításnál vigyázunk arra, hogy ne a tölgy rovására, hanem azzal párhuzamosan gyarapodjék.

Az öreg tölgyesek értékesítése a következőleg történik: A favágási tervben előirt területek fatömege törzsenként felbecsültetik és évről-évre osztagonként és csoportonként nyilvános árverésen, az eladást követő második év április hava elsejéig leendő eltakarítás

*) Általános fatermési táblánk nem különbözteti meg a tölgyek fajait. Ez még egyik pótlendő feladata erdészetiünknek. Aligha csalódunk, ha a garamrévi I. termőhelynek egy a *kocsántalan* tölgyre vonatkozó általános fatermési táblában nem a IV., hanem körülbelül a II. t. h. felelne meg. Szerk.

kötelezettsége mellett a legtöbbet ígérőnek eladatik. Az árverés eredménye a kikezelési költség aránya szerint, a fa minőségéhez és alkalmazhatóságához képest 15—20—22%-al magasabb szokott lenni a kikiáltási árnál. A múlt évben a Iukavica-i védkerület 11. osztagának 7·8 k. holdja lett megbecsülve és ennek eredménye volt:

264 m ³	21—34 cm. középátmérőjű mûfa	... ..	à 13 K.	20 fil.
615 m ³	35 cm. középátmérőjű mûfa	... ..	à 17 K.	60 fil.
859 m ³	tüzifa (72) = 1193 ürm ³	... ..	à — K.	94 fil.

Összesen 15430 K. becsértékben. A mûfánál termelési és szállítási apadéokra mi sem lett leütve, mert az árjegyzéki egységárak tövön, kéregben és nyers állapotban értendők, míg ellenben a hasáb- és dorongfánál ezen a czimen 12% hozatott apadásba. Ezen itt fennebb mondott kikiáltási árral szemben 18.500 K. éretett el, a mi megközelíti a 20% többletet. A vevő, Giesinger I. Ph. fakereskedő, másokkal szemben abban a felette kedvező helyzetben van, hogy a zsarnóczai vasuti állomás és a kincstártói béreilt fűrésztelepe 3 kilométeres viczinális alapozott uton az év bármely szakában megközelíthető és fuvarbér fejében 3—3 K. 40 fillért fizet.

A fatömegkor ezen eladott osztagnál 160 évben állapított meg. A termőhelyi osztály az általános termőtábla V. osztályának felelt meg. Záródása 0·7, állabmagassága 22·5 m. volt. A faállományok magassága a fényképben bemutatott IV. 20, 20 osztagban, a kiállítás céljaira annak idején döntött két darab törzs tényleges és részletes felmérése alapján 33 és 32 méter. Elsőnek középátmérője 42 cm., köbtartalma 4·57 m³, a másodiké 43 cm., köbtartalma 4·65 m³ volt. Az elsőnek galyfája 0·82 m³, a másodiké 0·42 m³ tett ki. Elsőnek törzse 24, a másodiké 23 méterig ágítusza, ép, egészséges volt.

Az eladott tölgyek fáját részben dongának dolgozzák fel, de miután erre az itteni kocsántalan tölgyfát *tulkorosságánál fogva* merevnek találták, legnagyobb részben mint gömbölyüfa lesz értékesítve, m. p. első sorban kiszedik a 4 m. h., 30 cm. felüli szép, egyenes, ágítusza kiviteli tölgyfát (Export-Eiche), ez külföldre, Breslauba megy, azután a többi rönköket a fűrészhez szállítják és itt különféle fűrész-árura dolgozzák fel, a visszamaradó vékonyabb részekből pedig vasuti talpfát, bányafát, bánya talpfát, négyzetfát, kerítés és utoszlopot, a rövidebb darabokból hordódongát és

küllőket állítanak elő, a forgács és tűzifa, mint ilyen az itteni gyárakban kel el. Ugy, hogy a vágásban csak az egészen apró forgács marad vissza, de ezt is az itteni szegény bányásznép kétfogatu fuvaronként 2 koronáért megveszi és a vágást egészen kitakarítja.

Erdészeti tanulmányut a Mátra- és Bükk-hegységbe.

Irta: *Günther Frigyes*, akad. tanársegéd.

A harmadéves erdészhallgatók m. évi tanulmányutja, a melyen Fekete Lajos és Vadas Jenő akadémiai tanárok vezetése alatt 12 hallgató és e sorok írója vett részt, június hó 7-ikén vette kezdetét.

A kora reggeli vonattal indultunk Selmezbányáról, 11 órakor Kis-Terennén megebédeltünk s onnan kocsin folytattuk utunkat az egri állami erdőgondnokság kerületébe. Kis-Terenne községből kiérve, már alkalmunk volt látni a sok fehéres-szürke, görgeteges, apokás hegyoldalt, a melyeknek beerdősítése, újból termékenynyé tétele az erdésznek oly szép, de egyszersmind oly nehéz feladata. Alaposabb meg szemlélés tárgyává először a Mátra-Mindszent község határában levő, részben magán, részben közbirtokosok tulajdonát képező, elkopárosodott legelőkön létesített fásításokat tettük. Az erdősítés itt 1896-ban vette kezdetét akáczcsemeték ültetésével s azóta évről-évre folytattatik, általában véve jó, sőt helyenkint kiváló eredménnyel; miután pedig a birtokosok máris tapasztalják az erdősítés hasznát, a mellett ingyen csemetét és államsegélyt is kapnak, nem vonakodnak az erdősítéstől, hanem — méltán — büszkék az eredményre. Kisebb, gyepes területek az utóbbi években kocsánytalan tölgygyel ujittatnak fel, miután itteni tapasztalás szerint a gyepes területen az akác nem fejlődik. Az erdősítés majdnem kivétel nélkül őszszel történik, bár talán különböző okoknál fogva előnyt kellene itt a tavaszi ültetésnek adni; így sok csemetét az ültetés után következő télen és tavasszal a víz, hó a vizmosások oldalairól, mielőtt még gyökereivel megkapaszkodhatott volna, lesodor. Az 1902. évi ültetéseket a mult kemény tél legnagyobb részben tönkretette.

Hihetetlenül rossz uton, a melyen az erdőgondnok „kopárjárásra berendezett“ egylovas talyigája kevésbé, de a mi csontjaink annál fényesebb jelét szolgáltatták a szívósságnak, elérkeztünk a bodonyi telkesek erdejébe, mely 488 kat. h. s Hevesmegye legnagyobb, állami kezelésbe vett erdőbirtoka. Elvéhédh, kiritkult tölgyes nagyrészt, mely azonban, mióta állami kezelés alá került, örvendetes változást mutat, különösen az eszközölt felújítások miatt.

A vágásokat szépen záródott, részint makkvetésből, részint csemeteültetésből származó fiatalosok foglalják el, sok helyt a tölgy akácczal van elegyítve, a mi az előbbinek növekvésére határozottan előnyösen hat. A közbirtokosság elkopárosodott legelőjéből 1896 óta szintén beültetett eddig több mint 100 holdat, igen szép eredménnyel, de az 1902-iki erdősitést itt is, mint majdnem az egész megye területén, tönkretette a fagy.

Estére Parádra értünk, hol másnap reggel a fürdő és nevezetességeinek megtekintése után a Csevicze-forráshoz kocsiztunk, utközben a vadaskertben levő halastavakhoz is kitérve. Megnéztük a Csevicze-forrást, a viznek palaczkozását és raktározását, az üvegyárat s a gyönyörű parkot. Ebéd után a derecskei kopárok felé vettük utunkat. Derecske község határában Barkóczy Sándor bárónak mintegy 100 kat. h. kopárerdősítését tekintettük meg. Az ültetést tulnyomó részben akácczal, kis részben pedig fekete-fenyővel fogatosították, de az utóbbi kevésbé sikerült.

Tovább haladva elhagytuk a festői fekvésű Kanásvárat s a Recsk község határában levő mintegy 90 kat. h. kopárhoz érkeztünk, melyet előző birtokosai (községbeli kiscgazdák) szép eredménnyel erdősitettek ugyan néhány év előtt, de mióta hitelezőjüké lett a terület, a legeltetés folytán rohamosan pusztul újból. Recskről Terpesre kocsizva, utközben alkalmunk volt látni azt a pusztítást, melyet az elkopárosodott hegyoldalokról akadálytalanul lerohanó víztömeg a folyómedrek eliszapolása által okoz. Az egész Tarna völgye, melyen ezelőtt alig másfél évtizeddel még termékeny mezőgazdasági földek voltak, a folyó által hozott s eleinte a mederben, később — a meder feltöltődvén — a mind gyakribb áradások alkalmával a környező földeken felhalmozott iszap és kőtörmelék által teljesen tönkretétetett. Ma már több száz méter szélességben és sok kilométer hosszban csak vadvizes, sásos terü-

letet látunk s a Tarna folyó, mely azelőtt rendes mederrel birt, most szétterült, mocsárrá szélesedett.

Terpesen a következő nap délelőttjét az állami csemetekert megtekintésére fordítottuk. A kert mintegy 23 kat. h. kiterjedésű s rendeltetéséhez képest leginkább kopárfásításra alkalmas fanemeket, főleg akácot, virágos kőrist és tölgyet nevelnek benne. Ezenfelül kisebb mértékben gyümölcsfákat is tenyésztenek, hogy így a környék népének, mely eddigelé a gyümölcsstenyésztésre alig fordított gondot, jó példát, meg olcsó gyümölcsfacsemetét, ojtványt szolgáltatassanak. A csemetekert megmunkálására az április-októberi időszakra 30 állandó munkásnő van alkalmazva, havi 24 korona bérért, kik az összes teendőket végzik s állandóan csemetekerti munkát végezvén, igen nagy gyakorlattal bírnak. A csemetekertben jelenleg körülbelül 7—8 millió csemete van; minthogy a talaj tápanyagokban meglehetősen szegény, kainittal, trágyával fokozzák a termőképességét. Azonfelül a nyári hosszantartó szárazság ellensúlyozására locsolást alkalmaznak, felszivattyuzván a közelfekvő Tarnából a vizet. A csemetekert közepén csinos kis pavillon épült, menedékül az eső ellen; ottlétünkkor Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsosról a „Fekete-lak“ elnevezést nyerte. A nap hátralevő részét a pétervásári és ivádi közbirtokosság, meg Ivády Béla földbirtokos kopárfásításainak megtekintésére fordítottuk. Itt egyes erdőrészekben pajzstetű által okozott károsítást láttunk. Ivády Béla erdejében már kihasználás is van, a mennyiben a birtokos által néhány év előtt saját kezdeményezéséből létesített akácos, melyet vizmosásoktól átszőtt elkopárosodott legelőre telepített, már szőlőkarónak alkalmas. Másnap, 10-én kocsikon Istenmezőre hajtattunk, utközben megállapodva a saját szerű homokkő-alakulásnál, melyről a község nevét vette s a ma már elhagyott, sziklaüregbe rejtett kápolnánál.

E községben a viszonyok a lehető legrosszabbak. Az itteni lakosság, miután szelid lejtőjű, szántó földnek alkalmas talaja alig van, a meredek oldalakon irtja erdejét, feltöri a földet s rövid néhány éven át terem is az valami keveset; addig, míg a megbolygatott talaj összes kilugozható tápanyagát 2—3 év alatt lemossa az eső. Ekkor a tulajdonos ismét feljebb költözteti földjét, még meglevő erdeje helyébe s mire rövid néhány év alatt ily módon

feljut vele a hegytetőre, akkor kezébe veheti az ásó helyett a vándorbotot, mert földje nem termi meg többé a betevő falatot.

Lelesz, Várasszó és Szt-Domokos községek területén szintén nagykiterjedésű kopárokat, s ezeken szorgalommal és nagy fáradással létesített fásításokat láttunk. Másnap, Urnapján, délelőtt érkezünk Terpesről kocsikon Egerbe. Ez a nap pihenésre, illetőleg a város nevezetességeinek megtekintésére volt szánva. Láttuk a várat, a gyönyörű érseki könyvtárt, élveztük a szép kilátást a valaha jobb időket látott csillagvizsgálóról. Eger jelenleg nem többé a csillagvizsgálójáról, hanem inkább jó boráról nevezetes; hogy ez utóbbit is „behatóan tanulmányozhassuk“, Kovács Kálmán műszaki tanácsos ur szőlőnagybirtokos páratlan vendégszeretettel hívott s vendégtelt meg bennünket több mint 1000 hl.-t tartalmazó pinczéjében, hol ez alkalomból a város egész intelligenciáját is vendégül látta.

Másnap reggel az egri érseki uradalom demjéni erdejét tekintettük meg, a hol rossz talajon álló öreg gyér tölgyest, de igen szép eredményt felmutató, akácczal elegyített tölgyfiatalost is láttunk. Ezen erdő faanyaga legnagyobb részét az uradalom saját gazdasági és tüzelőfa szükségletét van hivatva kielégíteni; az ezenfelül fennmaradó törzseket 5—6-ával árverelik a helyszínén. A felújítás mezőgazdasági közteshasználattal történik. Megnéztük ezután a kerecsendi 260 k. hold kiterjedésű fácánost, melyben ezt a pompás vadat mintaszerűen tenyésztik. A tisztásokon kölest, buzát, kukoriczát termelnek részükre, de gondot fordítanak arra is, hogy a fácán által kedvelt különféle bogyótermő bokor is sűrűn legyen a fácánosban. A ragadozók pusztítására különféle csapdák, a fácán téli etetésére és befogására pedig megfelelő etetők és szoktatók vannak felállítva.

Estére kocsikon Felső-Tárkányba érkezünk, [másnap reggel pedig a felnémeti erdőbe indultunk, a hol alkalmunk volt gyönyörködhetni egy teljes sikerű, alátelepítés útján létrejött tölgykulturában, továbbá a barátbérczi természetes felújításban, a hol a fölösleges sarjakat, nehogy a többi növekvésében akadályozzák, gyérités útján kiszedik és legnagyobb részét cserhántásra használják. Követésre méltó példa ez, egyrészt a felszabadított fiatalos gyarapodása tekintetében, másrészt arra, hogy mily aránytalanul nagy anyagi jövedel-

met hajt az okszerű kezelés. Így a kecskebérczi 48 k. h. tisztítás adott 1361 ürm³ vargafát à 3·80 K. és 330 ürm³ feketefát à 1·80 K. Gyönyörködtünk utközben a páratlan fekvésű Szarvaskő várában, majd a Cseresbérczi ritkításon és a Berva-völgyi, 8 év előtt áterdőt 180 k. h. tölgyesen át hazatértünk Felső-Tárkányba. Másnap reggel nem kedvezett az idő, esett, s így sajnós, az e napra tervezett kirándulásnak csak egyik részét valósíthattuk meg. Kocsin mentünk a Samassa-menedékházhoz, mely a pazar kényelemmel berendezett vadászlak mintaképe, s innen a 980 m. magas Tarkó-csúcs aljáig, hogy az ott folyó mész- és szénégetést megnézzük. Utközben 6—700 m. t. sz. f. magasságban, gyönyörű elegyetlen 130 éves kocsánytalan-tölgy állabon haladtunk át, bámulva a kifogástalan egyenességű törzseket. A tarkó alján, a honnan a kevésbé értékes fa kiszállítása nem volna jövedelmező, a széltörött fát szentitik, s az ugyanitt található kiválóan tiszta mészkő égetésére használják fel. A Samassa menedékházban meghálva, hétfőn reggel pompás tölgyesen keresztül eljutottunk a vendégszerető érseki uradalom határához, s érzékeny búcsút véve derék házigazdánktól és szives vezetőnktől, *Gesztes* Lajos erdőmestertől, a diósgyőri uradalom területére léptünk. Répáshuta kincstári telepes községben a község birtokrendezésével ösmerkedtünk meg, mely most van folyamatban. A szakadó eső miatt csak a térképen láthattuk a házhely, szántó, legelő és erdőelkülönítést; egyuttal a telep keletkezésére és történetére vonatkozó érdekes ismertetést hallottunk. Kocsin tovább utazva a hollósi erdőrézbe tértünk, a hol a vörös- és luczfenyőből álló elegyes állabban zsendelyt termeltek. Az eső ujból utólért bennünket, s így az utközbe eső kerekhegyi vágást (természetes felújítású bükkállab) csak futólag szemlélhettük meg, s jól megázva értünk Lillafüredre.

Vasárnap kora reggel kellett volna indulnunk, de a szakadó eső meggátolt ebben; míg valamennyire alább hagyott, addig az erdőhivatal gazdasági stb. viszonyaira nézve kaptunk tájékoztatást. Így többi között megtudtuk, hogy az uradalom, bár évenként mintegy 40,000 K. értékű szolgáltatás és mintegy 33,000 K. kedvezményes fakiadás terheli, mégis év- és holdankint közel 400 K. jövedelmet hoz. Az eső alább hagyott időközben, s mi a festői fekvésű hámorító mellett elkocsizva, a Szt. István nevű erdőréz szép bükkösein

át a „Vesszős“-be jutottunk, a hol a fiatal kőrisállabban az itt nagy számban előforduló fővad által okozott károsítást néztük meg. Helyenkint, mintha kertész ollója nyirta volna le a fiatal törzseket, oly egyenlő magasságban vannak lerágva. Továbbutazva, az e vidéken nagyban üzött mészégetést láttuk egyes fázisaiban részletesen bemutatva, négy kemenczén. Az első kemenczén a hely előkészítését s a mészkeő berakását láttuk, a második, már felépített kemenczén megtanultuk a számítási módot, mely szerint itt a berakott mészkeő mennyiségét meghatározzák, a harmadik „javában égett“, s a negyedik már kiégetett és félig kihült kemenczénél tanui voltunk a szétbontásnak, s annak a nagy igyekezetnek, melylyel a fuvarosok mindegyike a bontásnál a javát iparkodik saját szekereére rakni. A Jávorkut melletti vadászházban elköltött ebéd után a csemetekertet néztük meg, majd visszafelé indulva, a kecskestői vágást. A legjobban hasadó tönkökből itt szőlőkarót termelnek, közgazdasági célokból, de a jövedelem nagy hátrányára. A visszamaradó törzsek részben bányá, részben mü,- szerszám és kerékgyártó-fának dolgoztatnak fel, s az ezután visszamaradók tüzfának. Másnap bucsut mondtunk Lillafürednek, s a Czartl-testvérek hajlitott-butorgyárát tekintettük meg Alsó-Hámorban. A gyár 60 lóerejü turbinától kapja a hajtó erőt; parkettdeszka készítésével is foglalkozik. Tovább kocsizva a könyöklői véderőt és kőgörgeteg-kötést, majd pedig a híres diósgyőri papirgyárát néztük meg. Innen kocsikon Miskolczra, s vonaton tovább Gödöllőre utaztunk. Másnap reggel először is a központi csemetekertet (12 k. h.) néztük meg, a hol leginkább a különféle külföldi fánemek kellettek különös figyeelmet, majd az Erzsébet-parkot jártuk be, gyönyörködve festői részleteiben; utóbb pedig a nemrég létesített fenyőkisérleti telepet, meg az állami méhészetet és baromfitenyésztő telepet, de ez utóbbiban nem igen sok baromfit láttunk. Délután az isaszegi erdőgondnokság szt. Király nevü erdőrészébe rándultunk ki, a hol szarvasbefogót és szép feketefenyő-erdősítéseket láttunk, mely utóbbiak a vadkárosítás ellen gondosan el vannak kerítve. Azonban akaratlanul is a legnagyobb figyelem a lépten-nyomon felbukkanó fővadra irányult, a melyet a résztvevők legnagyobb részének aligha volt eddig alkalma oly számban és oly közelről látni, mint itt. De hogy is ne, mikor ez királyunk legkedvesebb vadászterülete.

Másnap, tanulmányutunk utolsó napján, Vácra utaztunk, az ottani állami csemetekert megtekintése végett. Itt nagy megtiszteltetés ért bennünket, a mennyiben ez alkalomból Horváth Sándor miniszteri tanácsos ur is kijött Vácra, a földmivelésügyi ministerium több tisztviselőjével. A váczi állami csemetekert 40 k. h. homoktalajon van létesítve, a melynek termőképességét zöldtrágyázással, és pedig igen czélszerűen Lupinussal fokozzák. Akác, tölgy, vir. kőrös s a többi, kopár fásításra alkalmas fánemek nagy mennyiségben tenyésztetnek itt, a mellett nagy súlyt helyeznek különféle gyümölcsfák nevelésére. Nagy táblákban neveltetnek a különféle vadonczok, alanyok, más táblákban a különböző koru oltványok vannak iskolázva. A kert főutait mindenütt gyümölcsfák és különféle gyümölcs-termő bokrok szegélyezik. A csemetekert beható meg szemlélése után terített asztal várt bennünket, s a pompás uzsonnával együtt két heti tanulmányutunk is, melyen annyi tapasztalattal lettünk gazdagabbak, véget ért. Hálátlanság lenne részünkről, ha igaz köszönetünket ki nem fejeznénk mindazoknak, a kik, nem kimélve sem időt, sem fáradságot, egész igyekezetükkel azon voltak, hogy utainkat minél tanulságosabbá tegyék, s a kiknek páratlan magyar vendégszeretetét két héten át élvezni alkalmunk volt.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

TITKÁRI JELENTÉS.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1903. évi közgyűlésén előadta: *Bund Károly*.

Tisztelt Közgyűlés!

Az 1902. évi szeptember hó 9.-én és 10.-én tartott legutóbbi közgyűlésünk óta több mint egy év telt el, a mely idő alatt egyesületünknek több irányban nyílt alkalma, hivatásának és céljának megfelelő tevékenységet kifejteni, bár az általános politikai helyzet kedvezőtlen visszahatása bizonyos tekintetben egyesületünk tevékenységére is bénítólag hatott.

Éppen a legutóbbi közgyűlésen *Téglás* Károly tagtársunk jeles előadásából kifolyólag a legeltetés kérdésének közgazdaságilag helyes országos rendezésére vonatkozólag hozott határozat az, amelynek érvényesítésére további lépések időszerűnek az említett okból mindeddig nem látszottak. A midőn a kormányt az Ausztriával való kiegyezés és a kötendő kereskedelmi szerződések kérdése ugyszólván teljesen lekötötték, később pedig más téren oly politikai bonyodalmak álltak elő, amelyek úgy a kormánynak, mint az országnak figyelmét elterelték a gazdasági kérdésektől, sőt ismételt kormányváltozáshoz vezettek, aligha remélhette igazgató-választmányunk, hogy e tisztán gazdasági kérdéssel a kormány elé lépve — bármennyire fontos is legyen az — javaslatával az adott viszonyok között eredményt érjen el, vagy legalább is a kormány figyelmét az ügy fontosságához mért arányban e kérdésre terelje s azt napirenden tartsa.

Meg kellett tehát elégedni azzal, hogy addig is, a míg ez ügynek napirendre tűzésére s ezzel a múlt évi közgyűlés határozatának végrehajtására az alkalmas időpont elérkezettnek látszik, a szükséges előkészítő lépések megtétesenek s nevezetesen a kérelmezendő legelőtörvény alapelvei megvitatás tárgyává tétessenek. Igazgató-választmányunk e czélból *Horváth* Sándor egyesületi alelnök elnöklete alatt bizottságot küldött ki, s azt egyszersmind felhatalmazta, hogy magát a szükséghez képest más, nevezetesen gazdasági szakemberekkel is kiegészíthesse. A bizottság előadójaul *Téglás* Károly tagtársunkat kérte fel, a ki tudomásom szerint előadói javaslatával már el is készült, úgy, hogy a bizottság további működésének és nyugodtabb politikai viszonyok beálltával a múlt évi közgyűlési határozat végrehajtásának nincsen akadályja.

Ugyanezen okokra vezethető vissza, hogy igazgató-választmányunk egy másik fontos közgazdasági kérdéssel, *Szentimrey* Dániel tagtársunknak a tagosításra vonatkozólag benyújtott indítványával mindeddig érdemlegesen nem foglalkozott. Ennek az ügynek, valamint az előbb említett kérdésnek részletes tárgyalása tehát még a jövő feladatai közé tartozik.

Ellenben a múlt évi közgyűlés határozata értelmében az igazgató-választmány behatóan foglalkozott *Kiss* Ernő tagtársunk azon indítványával, hogy egyesületünk eszközölje ki, hogy a volt műszaki

díjnokok ily minőségben eltöltött szolgálati ideje az illetők nyugdíjazásánál beszámíttassék. Igazgató-választmányunk készséggel is vállalkozott volna arra, hogy ebben a kérdésben, a mely állami szolgálatban álló tagtársainknak mintegy felét közelről érdeкли, közbelépjen. A t. közgyűlés előtt ismeretes, hogy egyesületünk annak idején ismételten megkereste a kormányt a műszaki díjnoki intézmény megszüntetésére, a melyet nemcsak az érdekeltekre, hanem szakunkra nézve is károsnak tartott. Egyesületünk ez irányban tett lépéseinek végre meg is volt az eredménye, a mikor *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter ur 1898-ban ezt az intézményt végképen megszüntette. Misem természetesebb tehát, mint-hogy igazgató-választmányunk örömmel ragadta volna meg az alkalmat és a kezdeményezést, hogy ezen, egyesületünk sürgetésére megszüntetett intézménynek a jövőre kiható hátrányos következményeit is ellensúlyozza, ha ezt időszerűnek, vagyis már ez idő szerint sikerrel kecsegtetőnek találta volna. Sajnos azonban, hogy az ügy lelkiismeretes tanulmányozása után arra a meggyőződésre kellett jönnie igazgató-választmányunknak, hogy ebben a kérdésben a kormány döntését nem provokálhatja, főleg azért, mert egy három évtized óta érvényben lévő,³ következetesen betartott, tehát ugyszólván törvény erejével bíró minisztertanácsi határozat szerint maga a kormány is csak konkrét esetből kifolyólag foglalkozhatik azzal a kérdéssel, vajjon valamely kétes természetű szolgálati idő a nyugdíjazásnál beszámítandó-e, vagy sem. Felterjesztésünk ily konkrét eset hiányában minden bizonynyal meddő lett volna s így igazgató-választmányunk, bármennyire is jogosultnak tartja volt műszaki díjnok kartársaink óhaját, a jelen időpontot nem találta alkalmasnak arra, hogy felterjesztéssel forduljon a kormányhoz. Szükségesnek tartotta azonban határozatilag kimondani, hogy a volt műszaki díjnokok ügyét állandóan figyelemmel kíséri s a mennyiben a jövőben felmerülő konkrét nyugdíjazási esetből kifolyólag egyesületünk közbelépésétől sikert várhat, a volt műszaki díjnokok ily minőségben eltöltött szolgálati idejének beszámítása iránt a kellő lépéseket megteszi.

Az érdekeltek némi megnyugtatóására egyébiránt jelzem, hogy az idő multával a műszaki díjnoki intézménynek a nyugellátás tekintetében nyilvánuló leghátrányosabb következményei hova-

tovább elmaradnak. Így nevezetesen az az eset, hogy a volt műszaki díjnok özvegye nyugdíjban nem részesül, a jövőben már elő nem fordulhat, miután az intézmény megszüntetése óta több mint öt év telt el. Négy év múltán a volt műszaki díjnokok egyikének szolgálatképtelensége esetén sem bir befolyással az ily minőségben töltött szolgálati idő arra, vajjon nyugellátásban részesíthető-e, vagy sem, hanem csupán a nyugdíj összegét befolyásolja. Igaz, hogy ez éppen a fiatalabb években beálló szolgálatképtelenség esetén szintén igen lényeges körülmény, de mégis javulás azzal az állapottal szemben, a melynél maga az állandó nyugellátás egyáltalában kérdéses. Reméljük azonban, hogy a jövő erre vonatkozólag is meghozza a kedvező fordulatot, a melynek előmozdítására az alkalmas időpont beálltával közreműködni egyesületünk, mint a múltban, úgy a jövőben sem fog késni.

Méltóztassék ezek alapján jóváhagyólag tudomásul venni, hogy igazgató-választmányunk a fenforgó összes körülmények beható megfontolása után a jelen időpontot nem találta alkalmasnak arra, hogy a volt műszaki díjnokok ily minőségben eltöltött szolgálati idejének beszámítása iránt már most forduljon felterjesztéssel a kormányhoz, hanem ez iránti elhatározását a jövőre tartja fenn.

Ezekben beszámolván a múlt közgyűléstől átvett ügyekről, áttérhetek az azóta felmerült újabb ügyekre vonatkozó egyesületi tevékenység ismertetésére.

Ezek közül, mint a hazai erdőgazdaságot legáltalánosabban érdeklő ügyet az egyesületnek az Ausztriával kötendő kiegyezés gazdasági vonatkozásaira és az új autonom vámtarifára vonatkozó állásfoglalását, valamint *Feilitzsch* Artur báró választmányi tagnak az oláhországi fabehozatalról szóló indítványát kell felemlítenem.

Időszerű sorrendben ez utóbbi foglalkoztatta első sorban egyesületünket. *Feilitzsch* báró indítványában felhívta egyesületünk figyelmét az Oláhország felől mindinkább nagyobb arányokban beözönlő gömbölyü fenyőárura, a mely bár jelentékeny részben mint fűrészáru ismét elhagyja az országot, részben mégis belföldi piacainkon is keres elhelyezést, és különben is mint rendkívül alacsony tőárak mellett vásárolt fa hazai fatermésünknek külföldön is versenyt támaszt. Reámutatott továbbá *Feilitzsch* báró azon lényegesen eltérő eljárásra, a melyben a hozzánk bejövő román fa s a

tőlünk Romániába vagy csak azon átszállítandó fa a megvámolás tekintetében részesül. Mig hozzánk a román fa teljesen vámmentesen jó be, addig Románia az oda szállított gömbölyü fa után m³-kint 4, a fűrészáru m³-je után pedig 5 lei vámot szed, az átszállításnál pedig tetemes biztosítékok letételét kívánja.

Egyesületünk igazgatóválasztmánya a felvetett kérdést bővebb megfontolás tárgyává tette és a kormányt feliratilag kérte, hogy az autonóm vámtarifa megalkotásánál és a Romániával kötendő új kereskedelmi szerződésnél oda törekedjék, hogy a Romániából jövő fa versenye legalább a hazai piacainkon a lehetőségig elháríttassék.

Fakülforgalmunk érdekeivel azonban alkalma volt egyesületünknek általánosabb alapon is foglalkozni, amidőn a f. év tavaszán a kormány az osztrák örökös tartományokkal kötendő új vám- és kereskedelmi szövetségről, valamint az új autonóm vámtarifáról szóló törvényjavaslatokat véleményezés végett megküldötte. Igazgató-választmányunk a vélemény szerkesztésére hat tagu bizottságot kért fel, a melynek elnökletét *Bánffy* báró ő excellentiája, egyesületünk elnöke vállalta magára, tagjai pedig *Bedő* Albert I. alelnök, *Feilitzsch* Arthur báró, *Neuschloss* Marczel és *Vuk* Gyula fakereskedők és az egyesületi titkár mint előadó voltak.

E bizottság javaslatai alapján kimerítő felterjesztéssel fordult egyesületünk a kormányhoz, a melyben a hazai erdőgazdaság és fakereskedelem jogos kívánságait kifejtette. Amíg iparunk és általában gazdasági életünk fejlettségének mai fokán áll, erdeink fatermésének jelentékeny része kivitelre szorul, a kivitel lehetőségének biztosítása tehát fatermelésünknek és fakereskedelmünknek igen fontos érdeke, a melynek azon határozottan védvamos irányzat ellenében is érvényt kell szerezni, a mely a külföld eddig nyilvánosságra jött autonóm vámtarifáiban megnyilvánult. Kiváló érdekünk a fakivitel különösen addig, amig az osztrák örökös tartományokkal közös vámterületünk van és ennek következtében saját belföldi piacaink egy részén az osztrák eredetű puhafa kiszorítja a hazai fatermés egy részét, a mely mennyiségnek szintén külföldön kell elhelyezést keresnie.

Fakülforgalmunk további biztosítása volt tehát az az egyik főszempont, a melyből javaslatainknál kiindultunk.

Másfelől azonban figyelembe kellett venni egy idő óta rohamosan emelkedő fabehozatalunkat a külföldről, nevezetesen Romániából és garancziákat kellett kérnünk arra, hogy ez a faforgalom tényleg csak átmeneti legyen, valamint számot kellett vetni azzal az eshetőséggel, hogy más faexportáló államok, ha eddigi piaczaikon magasabb vámokkal találkoznak, figyelmüket reáfordítják Ausztria-Magyarországra, mely mindezeideig nem tartotta szükségesnek, hogy vámtételeket állapítson meg a fára. A másik főszempont tehát, a mely felterjesztésünkben érvényesült, azon törekvés volt, hogy a jövőben netalán hozzánk nagyobb mértékben beözönlő idegen fa ellenében fegyvert szerezzünk, nehogy a viszonyok kedvezőtlen alakulása védtelenül találjon.

Felterjesztésünkben ennél fogva a fára és faárukra vonatkozólag részletesen kidolgozott vámtarifa-javaslattal léptünk a kormány elé, a mely hathatós favámokat kontemplál. Ezenfelül azonban még számos más irányban is igyekeztünk az erdőgazdaság jogosult kívánságainak érvényt szerezni.

Amint méltóztatnak tudni, a kereskedelmi szerződések megújítására vonatkozólag csupán Olaszországgal indultak meg a tárgyalások, azon kényszerhelyzet folytán, a melyet az eddigi szerződésnek részünkről történt felmondása előidézett. Jelenleg tehát még nem tudjuk, mennyiben fognak megvalósulni azok az óhajások, a melyeket a kereskedelmi szerződések megújításával kapcsolatosan a hazai erdőgazdaság érdekében levőknek találtunk és felterjesztésünkben kifejezésre juttattunk. Sőt a kereskedelmi szerződések megújításának egyik törvényszerű alapfeltétele, az új autonóm vámtarifa sincsen még megalkotva. Abban a törvényjavaslatban azonban, a melyet a lemondott kormány erre vonatkozólag a törvényhozás elé terjesztett, sajnálattal nélkülözzük az erdei terményekre és faárukra vonatkozólag a részünkről ajánlott vámtételeket és a tarifának azt a részletezését, a melyet szükségesnek jeleztünk.

Ugyancsak erdőgazdaságunk általános érdekeit óhajtotta egyesületünk szolgálni, a midőn a közelmúltban az erdei vasutak ügyében már régebben a kormányhoz intézett felterjesztését megújította. Daczára ugyanis annak, hogy az e tárgyban annak idején kifejezett óhajaink, a melyek különösen az engedélyezési eljárás-

lényeges egyszerűsítésére és a vasutépítéshez szükséges területek biztosítására vonatkoztak, azóta ugyyszólván gazdasági és műszaki köreink közvéleményébe mentek át, az e téren fennálló anomaliák orvoslást mindeddig még sem találtak. Reméljük, hogy újabb közbelépésünk eredményes lesz, annál is inkább, mert jelenlegi kereskedelmi miniszterünk, mostani magas állása elfoglalása alkalmával, de különösen a múlt évben tartott II. Országos Technikus Kongresszus alkalmával oly nyilatkozatokat tett, a melyek teljes tárgyismeretéről tesznek tanuságot és remélünk engedik, hogy e fontos kérdés megoldását szorgalmazni fogja.

Alkalma volt továbbá egyesületünknek azon törvényjavaslat ötletéből, a melylyel a volt kormány az állami tisztviselők járandóságait kívánta újból szabályozni, az állami erdőtiszték érdekében két ízben is felírni a kormányhoz. Tette ezt egyesületünk abban a meggyőződésben, hogy a tervbe vett fizetésrendezés nem tekinthető tisztán az államerdészeti belső kérdésének, hanem kihatással van a magánszolgáltatásban álló erdőtiszték javadalmazására és végeredményben erdőgazdaságunk vitelére is, mert csak megelégedett tisztikartól várható, hogy gazdasági és nemzeti hivatásának azzal a törekedéssel feleljen meg, a melynek eredményeként a hazai erdőgazdaság fellendülését, virágzását várjuk. És hivatkozunk kellett a közelmúlt tapasztalataira, a melyek az erdészeti szak elnéptelenedésének aggályát keltik, ha az állami erdőtiszték továbbra is hátrányban maradnak más szolgálati ágazatok tisztviselőivel szemben.

Az első, általánosságban tartott felterjesztésünkre nyert válaszban *Darányi* Ignác volt földmívelésügyi miniszter ur több értékes változást helyezett az állami erdőtiszték részére kilátásba. Így nevezetesen megígéri, hogy a magasabb fizetési osztályokba sorozott állások szaporítása által azt a hátrányos különbséget, a mely e tekintetben az állami erdőtiszték és más hasonló képzettségű állami tisztviselők között fennáll, megszünteti, ezáltal óhajtván az állami erdőtisztéket a megszüntetendő mellékilletményekért kárpótolni.

Igazgató-választmányunk hálával fogadta az akkori kormány ezen intézkedését, mindazonáltal a maga részéről a fizetésrendezési törvényjavaslatnak f. é. február hó 22-én tartott rendkívüli ülésében történt részletes tárgyalása után mégis szükségesnek

tartotta, hogy több tekintetben még mindig teljesítetlen kívánságait újabb felterjesztés alakjában a kormány tudomására hozza. Kérelmeztük, hogy az állami erdőtisztek az elvonandó mellékletményekért közvetlenül a törvény életbeléptekor kárpótoltassanak, hogy az átmenet nehézségei enyhíthessenek, hogy az állami erdőtisztek a napidijakra és utiköltségekre nézve más állami tisztviselőkkel egyenlő szabályok alá essenek és hogy az erdőakadémiai tanári kar az állatorvosi főiskola tanáraival azonos fizetésben részesíthessék. Ez utóbbi ügyben az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet párhuzamos akcióra hívtuk fel s ez azt, ha nem is teljesen azonos alapon, meg is indította.

Ismeretes a közgyűlés tisztelt tagjai előtt, hogy a fizetésrendezésre vonatkozó javaslat mindeddig nem emelkedett törvényerőre, sőt e javaslatot az új kormány magáévá sem tette, hanem azt visszavonni készül. Mely változásokat óhajt azon eszközölni s nevezetesen az állami erdőtisztekre nézve a korábbi javaslat indokolásában kilátásba helyezett intézkedéseket fenn kívánja-e tartani, nem ismeretes s így ebben a tekintetben sem vagyok abban a kedvező helyzetben, hogy befejezett ügyről tehessek a t. közgyűlésnek jelentést, hanem egyelőre kérnem kell, hogy az igazgatóválasztmányunk részéről az állami erdőtisztek érdekében a lefolyt közgyűlési évben tett lépéseket tudomásul venni méltóztassék.

Az elmúlt év eseményei között továbbá meg kell emlékezni egyik régi alapító tagunk, *József* főherceg ő cs. és kir. fensége 70. születésnapjáról, a mely alkalmat egyesületünk megragadta, hogy hódolatteljes szerencsekívánatainak feliratban kifejezést adjon.

Nem mulaszthatta el egyesületünk, hogy *Darányi* Ignác volt földmivelésügyi miniszter urnak azon levelére, a melyben miniszteri állásáról való visszalépését tudatta, meleg hangú átiratban ne válaszoljon, hálával emlékezve meg mindazon maradandó érdemeiről, a melyeket ő nagyméltósága a magyar földmivelés és ennek körében a hazai erdőgazdaság körül szerzett.

Tallián Béla új földmivelésügyi miniszter ur hivatalba lépéséről egyesületünket értesítvén, őt ezen új és fontos állásában tiszteletteljesen üdvözlöttük, biztosítván, hogy egyesületünk a hazai erdőgazdaság előbbrevitelét célzó intézkedéseit társadalmi uton mindig kész támogatni s kérve ő nagyméltóságát, hogy viszont egye-

sületünknek kizárólag a közérdek által vezérelt munkásságát határozatosan támogatni kegyeskedjék.

A mi más társadalmi szervekkel való érintkezésünket illeti, van szerencsénk tisztelettel jelteni, hogy egyesületünk a m. é. szeptember hó végén tartott II. Országos Technikus Kongresszusra képviselőket küldött, továbbá képviseltette magát a Könyvtárak és Muzeumok Országos Szövetségében és az állami erdőtiszték gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságában. A Magyar Tudományos Akadémia részéről gazdasági művek jutalmazására kitűzött Forster-féle jutalomdíj odaitélésére alakított bizottságban egyesületünk részéről dr. *Bedő* Albert első alelnök ur vett részt.

Ami egyesületünk irodalmi tevékenységét illeti, annak a *Deák* Ferencz alapítványból kiírt pályázatokkal kapcsolatos részével a tárgysorozat külön pontja alatt fogunk foglalkozni, és most csak többi irodalmi termékeinkről emlékszem meg. Az elmúlt évben kiadtuk népszerű erdészeti ismerettárunk egy újabb füzetét, a mely úgy mint az előzők *Fekete* Lajos m. k. főerdőtanácsos és akad. tanár ur szakavatott tollából ered. Sajtó alá rendezve készen áll *Béky* Albertnek erdőőrök részére szánt mennyiségtana, a melynek kiadására már a múlt évi közgyűlésünk adott felhatalmazást és végül *Tomasovszky* Imre tagtársunk a közel-múltban nyújtotta be az Erdészeti Rendeleték Tárának tárgymutatóját kéziratban kiadás végett, a mely mű bírálat alá bocsáttatott.

Örömmel jelenthetem azonban, hogy az erdészeti irodalmunknak volt a folyó évben oly könyvterméke is, a mely egyesületünk támogatása nélkül jelent meg. Értem ez alatt fáradhatatlan szakíróknak, *Fekete* Lajosnak Erdőrendezéstanát, a mely Selmeczbányán, a szerző saját kiadásában jelent meg.

Az Erdészeti Műszótár szerkesztő-bizottsága a múlt közgyűlés óta két ízben ült össze. Mindkét esetben már benyújtott rendszeres szöveggyűjtemények átvizsgálásával volt alkalma foglalkozni, tehát feladatának immár érdemleges részével.

Felolvasás abban az időszakban, a melyre jelentésem kiterjeszkedik egy volt, a melyen de *Pottere* Gerard tagtársunk számolt be a bükkfa kezelése és értékesítése ügyében tett külföldi tanulmányutjának eredményéről.

E helyen kell továbbá megemlékezni *Ajtay* Sándor tagtár-

sunknak egy indítványáról, a mely az erdőgazdaság népszerűbbé tételét a hírlapírói téren való működéstől várja s e végett az egyes hírlapok olvasóit csoportokba óhajtja szervezni, a melyek saját hírlapjukat erdőgazdasági vonatkozású közleményekkel állandóan ellátják. Igazgató-választmányunk azonban az indítványt sem megvalósíthatónak, sem a szétszórta lakó tagokból álló csoportok laza szervezetét célhozvezetőnek nem tartván, az indítvány felett napi-rendre tért.

Egyesületünk belső életére vonatkozólag van szerencsém továbbá jelenteni, hogy a legutóbbi közgyűlés által módosított alapszabályaink a kormány részéről megerősítést nyertek.

Áttérve alapítványaink ügyére, ezuttal először van alkalmam a *Horváth* Sándor-alapítvány jutalomdíjának odaitéléséről jelentést tethetni, a mely jutalomdíjjal egyesületünk tudvalevőleg a hazai erdőgazdaság körül kiváló érdemeket szerzett férfiak iránt akarja elismerését kifejezésre juttatni. Az egyesületi tagok közül számosan éltek azon alapszabálybiztosította jogukkal, hogy a jutalomdíjra érdemesnek tartott tagot ajánljanak; az öt ajánlott közül az igazgató-választmány tegnapi tartott rendes ülésében a jutalomdíjat titkos szavazással dr. *Bedő* Albert egyesületi alelnökünknek ítélte oda, a ki mint egyesületünknek első titkára, majd első alelnöke és az Erdészeti Lapoknak hosszú éveken át szerkesztője egyesületünk felvirágzásán annak bölcsőkorától közreműködött, s a kinek a magyar erdőszet életrekelteése körüli érdemei sokkal ismertebbek, azok a köztudatba sokkal jobban átmentek, semhogy azok felsorolására éppen a t. közgyűlés színe előtt ki kellene terjeszkednem.

A *Bedő* Albert-alapítvány két üresedésben volt ösztöndíjai közül megismételt pályázat után is csak az egyiket adhatta ki igazgató-választmányunk a múlt év végével, sajnos azonban, hogy meg nem felelő előmenetel miatt már az első félév végével ezt az ösztöndíjat is be kellett szüntetni. Ekként a folyó tanév elején ismét mindkét ösztöndíjra hirdethettünk pályázatot, a mely már most eredményes is volt. Hat pályázó közül igazgató-választmányunk az egyik ösztöndíjat *Früstök* István, a másikat *Papp* Gusztáv akadémiai hallgatónak adományozta.

Örömmel jelenthetem, hogy jótékony alapítványaink az elmúlt évben ismét egy ujjal szaporodtak. *Faragó* Béla zalaegerszegi mag-

pergető-tulajdonos tagtársunk ugyanis f. évi február hó 26-án kelt alapító oklevélben arra kötelezte magát, hogy tíz éven át évi 600 koronát fizet egyesületünknek oly czéllal, hogy ezen összegből az ő nevét viselő alapítvány gyűjtessék, melynek évi kamataiból az összeg teljes befizetése után három erdőtiszt vagy erdészeti altiszt árvája segélyben részesüljön.

Méltóztassék jóváhagyólag tudomásul venni, hogy igazgató-választmányunk az alapítónak nemes czélu alapítványát köszönetének kifejezése mellett elfogadta és kezelési szabályzatát többi jótékony alapítványaink szabályzataival összhangzásba hozta.

Kilátásunk van azonban arra, hogy többi jótékony alapítványaink is adományok útján tetemesen gyarapodni fognak. Reményt nyújt erre főleg egy másik hazai magpergető-intézet tulajdonosának, Stainer Gyula tagtársunknak áldozatkészsége, a ki kilátásba helyezte, hogy évi ezer koronával járul jótékony alapítványaink gyarapításához. Igazgató-választmányunk ezt az önkéntes ajánlatot is köszönettel fogadta.

Jótékony alapítványainkból a múlt év végével összesen 5006 K segélyt osztottunk ki. A Wagner Károly- és Luczenbacher Pál-alapítvány kamataiból 48 özvegyet részesítettünk 40—70 K segélyben; az Erzsébet királyné-alapítványból 20 árva leány nyert 40—47 K segélyt s végül a gróf Tisza Lajos-alapítványból 16 erdőtisztnak és 7 erdőőrnek adhattunk 80—200, illetőleg 40—50 K segélyt.

Az egyesület tisztikarát illetőleg van szerencsém a t. közgyűlésnek bejelenteni, hogy abban az igazgató-választmány a jövő év elejétől kezdve némi változtatást határozott el, a mely azonban az egyesület újabb anyagi megterhelhetésével nem jár. Az egyesületi ügyvitel fejlődésével ugyanis szükségesnek mutatkozott, hogy még egy szakember alkalmaztassék az egyesületnél, a ki a titkárnak helyettese volna és ugy a titkári, mint a szerkesztői teendőkből a titkárnak segítségére lenne. Csakis így lehetséges, hogy a titkár hivatásának lényeges feladataira összpontosítsa figyelmét és az erdőgazdaságot a szorosán vett erdészeti irodalom és társadalom keretén kívül is képviselje. Az igazgató-választmány ennél fogva egy segédtitkári állás szervezését határozta el, ezen szervezés alapszabályszerű keresztülvitelére nézve azonban csak a jövő évi közgyűlésnek fog javaslatot tenni.

Azon körülmény azonban, hogy Cserny Győző egyesületi pénztáros ezen állását 1904. január 1-től a választmány rendelkezésére bocsátotta, lehetővé tette, hogy a titkár mellett a szükséges kisegítő erő már jövő év elejétől alkalmaztassék. Az igazgató-választmány ugyanis Cserny Győző eddigi pénztárost alkalmazta ez időponttól a titkár helyetteseként és a titkári és szerkesztői teendőknél való segédkezés végett, a ki képességeinél és eddigi irodalmi működésénél fogva biztosítékot nyújt arra, hogy miként eddigi, úgy új munkakörét is megalégedésre fogja ellátni, a pénztárosi állásra pedig Gaal Károly eddigi egyesületi irodavezetőt választotta meg, a ki 14 évi egyesületi szolgálata alatt az egyesület pénzkezelésével alaposan megismerkedett és különben is ez állásra minden tekintetben alkalmas és érdemes.

Az irodavezetői állás teendőit az új pénztáros felügyelete mellett egy díjnok fogja ellátni. Az ekként előálló megtakarítás lehetővé teszi, hogy a személyzeti viszonyokban beálló változás a jövő évre személyzeti járandóságok czimén előírányzott összeg kereteit nem érinti.

Méltóztassék t. közgyűlés az igazgató-választmánynak erre vonatkozó határozatát, a mely egyesületünk ügyeinek ellátásán lényegesen javít, jóváhagyólag tudomásul venni.

Egyesületünk anyagi viszonyaira nézve van szerencsém a következő adatokkal szolgálni:

Folyó évi bevételeink december hó 14-ig 65,646 K 19 f-t tettek ki,
kiadásunk pedig ugyanezen időben ... .. 50,660 K 30 f volt,
a pénztári készlet tehát a jelzett napon ... 14,985 K 89 f volt.

Törzsvagyonunk, mely a múlt évi közgyűléskor 817,336 K 81 f-re rugott, jelenleg a következő összegből áll:

Kézpénz	...	3,309 K 22 f
Alapítványi kötelezvényben	...	84,404 K 25 f
Értékpapirokban	...	315,100 K — f
A székház értéke	...	388,330 K 52 f
Leltári tárgyak	...	26,515 K 18 f
Könyvtár	...	18,217 K 58 f
Összesen	...	835,876 K 85 f

Ebből az összegből az alapítványokra a következő értékek esnek:

Deák Ferencz-alapítvány	27,500 K — f
Wagner Károly-alapítvány	42,402 K 67 f
Tisza Lajos-alapítvány	50,450 K 62 f
Erzsébet királyné-alapítvány	20,895 K 11 f
Bedő Albert-alapítvány	36,446 K 21 f
Luczenbacher Pál-alapítvány	10,000 K — f
Horváth Sándor-alapítvány	16,115 K 70 f
Titkári nyugdíjalap	19,776 K 11 f
Székesfehérvári ismeretlen alapítványa	2,414 K 51 f
Faragó Béla alapítványa	6,000 K — f

Törzsvagyonunk tehát a legutóbbi közgyűlés óta 18,540 K és 04 f-rel gyarapodott, mely összegbe azonban nincsen betudva az a pénztári felesleg, mely a f. év végével előreláthatólag még az alaptőkéhez lesz csatolható.

Az itt kimutatott összegeken kívül 14,932 K 16 f értékű különféle rendeltetésű letétet is kezelünk.

A számadásvizsgáló-bizottság az egyesület pénztárát két ízben rovincsolta váratlanul s mindkét alkalommal az egyesület pénztári kezelését teljes rendben találta.

Egyesületi tagjaink létszáma ezidőszereint 1 tiszteletbeli, 852 alapító és 1163 rendes tag, vagyis összesen 2016.

Tiszteletteljes jelentésem befejezéseül végre sajnálattal kell megemlékeznem azon tagtársainkról, a kiket a halál a legutóbbi közgyűlés óta sorainkból kiragadott. Igazgató-választmányunkat súlyos veszteség érte két érdemes tagjának váratlan és időelőtti elhunytával. Elvesztettük Bartha Gyula m. kir. főerdőtanácsost és Csiby Lőrincz m. kir. erdőtanácsost, akadémiai tanárt, kik munkában eltöltött életüket a hazai erdőgazdaságnak szentelték. Elhunytukkor egyesületünk részvéte jeléül koszorút helyezett a ravataira és a temetésen képviseltette magát.

Elhunytak továbbá Andrassy Aladár gróf, Chotek Rezső gróf, Domokos Sándor, Ertl János, Michalsics Miklós, Radu Miklós, Róth Ignác, Rozsnyay János, Schönborn-Buchheim Ervin gróf, Seeberg Adolf alapító tagok és Asztalos János, Basa Lajos, Bokor Dénes, Dunst Károly, Hecht Ferencz, Hermel Ágost, Hrebenda Pál, Kernács Gyula, Káspár József, Liftner István, Muránszky

Kálmán, Pál Tamás, Pehán Gusztáv, Pótsa József, Razgha Dezső, Szecsey Lajos, Vécsey József báró és Wrabecz Albert rendes tagok.

Méltóztassék elhunytuk feletti gyászunknak jegyzőkönyvileg kifejezést adni.

Végül jelentem, hogy néhai nagyérdemü alelnökünk, Wagner Károly sirját az elmúlt évben is kegyeletes ápolásban részesítettük.

II.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1903. évi december hó 19-én tartott
RENDES VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: *Bánffy* Dezső báró elnök, *Horváth* Sándor II. alelnök, *Arató* Gyula, *Bittner* Gusztáv, *Csik* Imre, *Feilitzsch* Artur báró, *Garlathy* Kálmán, *Havas* Ágoston, *Havas* József, *Hangay* Géza, *Hirsch* István, *Illés* Nándor, *Imecs* Béla, *Kallina* Károly, nemeskéri *Kiss* Pál, *Lászlóffy* Gábor, *Nagy* Károly, *Pécs* Kálmán, *Simon* Gyula, *Soltz* Gyula, *Tavi* Gusztáv, *Tomcsányi* Gusztáv és *Vadászffy* Jenő választmányi tagok, *Bund* Károly titkár, *Cserny* Győző pénztáros, *Boitner* Gyula számadásvizsgáló bizottsági elnök, több alapító és rendes tag.

Távolmaradásukat kimentették: *Bedő* Albert dr. I. alelnök, *Almásy* Andor, *Csupor* István, *Krajcsovits* Béla, *Laitner* Elek és *Tomcsányi* Gyula vál. tagok.

I. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Tavi* Gusztáv és *Hirsch* István vál. tagokat kéri fel.

II. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő:

F. é. január hó 1-től befolyt 66296 k. 01 f., kiadatott 50987 k. 60 f., mely utóbbi összegben bennfoglaltatnak a múlt választmányi ülés határozata értelmében letétbe helyezett összegek is.

A legutóbbi választmányi ülés óta kötvényben tett alapítványok törlesztésére 5 k., a *Wagner* Károly alap javára 9 k. 90 f., a *Faragó* Béla alapítvány javára 200 k. folyt be.

A pénztári jelentés tudomásul vétetik.

III. Elnök ismerteti a *Horváth* Sándor alapítvány jutalom-díjának odaitélésére vonatkozó alapszabály-szakaszokat és felveti azt a kérdést, hogy mi történjék akkor, ha a netalán szükségessé váló második szavazásnál (161 §.) egyik ajánlottra sem esik 10

szavazat. A konkrét esetben ez, tekintettel a megjelent választmányi tagok nagy számára, ugyan ki van zárva, mégis szükségesnek tartja, hogy ez az elvi kérdés tisztáztassék.

Az igazgató-választmány, tekintettel arra, hogy ily esetben előreláthatólag a harmadik stb. szavazás sem változtatná meg a számarányt, ebben az esetben a 162. §. második pontját tartja alkalmazandónak, mely szerint, ha a jutalom odaitélése a 159. §-ban említett (decemberi) ülésen bármi okból nem történhetnék meg, a jutalom odaitélését a legközelebbi választmányi ülés napirendjére újból ki kell tüzni.

Az elnök azután utal azokra az ajánló iratokra, a melyek a tagoktól beérkeztek és teljes másolatban a választmánnyal már előzetesen közöltettek. Elrendeli a titkos szavazást az ajánlott öt egyesületi tagra és a szavazatok összegyűjtésére *Hirsch* István elnökiete alatt *Csik* Imre és *Havas* József választmányi tagokat kérte fel.

A szavazás megejtése után az elnök a szavazatszedő-bizottság jelentése alapján kimondja, hogy az igazgató-választmány a *Horváth* Sándor alapítvány 1903. évi jutalom-diját szótöbbséggel *Bedő* Albert dr. egyesületi alelnöknek ítélte oda.

IV. A következő segélyek szavaztattak meg:

1. A *Wagner* Károly és *Luczenbacher* Pál alapítványok kama-
taiból: özv. *Hetthéssy* Lászlóné 61 K, *Weigl* Róbertné, *Werner*
Emilné 60—60 K, *Janák* Lászlóné, *Melts* Vinczéné, *Kernács*
Gyuláné, *Kürthy* Gézáné, *Ernhoffer* Ignáczné, *Pellion* Lajosné,
Hajnal Istvánné, *Bokor* Dénesné 50—50 K, *Zachar* Józsefné, *Nagy*
Gyuláné, *Pukács* Antalné, *Guha* Károlyné, *Rusz* Miksáné, *Hoffer*
Tivadarné, *Zeller* Gézáné, *Hermel* Ágostné, *Jenőffy* Jenőné, *Collinászy*
Flórisné, *Pruzsinszky* Károlyné, *Csiby* Lőrinczné, *Morvay* Gyuláné,
Szalay Józsefné, *Gere* Andrásné, *Sável* Sándorné, *Makonyi* Sámuelné,
Rétyi Zsigmondné, *Bernárd* Józsefné, *Radu* Miklósné, *Salamon*
Lajosné, *Faller* Józsefné, *Krausz* Gézáné, *Adriányi* Antalné, *Basa*
Lajosné, *Révai* Lajosné, *Marczelly* Gusztávné, *Früstök* Istvánné,
Domokos Sándorné, *Kádár* Istvánné, *Révi* Józsefné, *Csaszkóczy*
Mihályné, *Petykó* Józsefné, *Rozsnyay* Jánosné, *Seeberg* Adolfné,
Hantos Jánosné, *Lengyel* Ödönné, *Iliesiu* Jakabné, *Balás* Emilné
Matuskovits Béláné 40—40 K. Összesen 2181 korona.

2. A gróf *Tisza* Lajos alapítvány kamataiból: *Agh* Gyula 170 K, *Kákossy* László 150 K. *Breckner* József 140 K. *Márton* Benedek, *Kiss* Ernő, *Glós* László, *Kass* Ede 100—100 K, *Lux* Vilmos, *Stark* Ferencz, *Érsek* Árpád, *Donáth* Károly, *Giller* Ede, *Szijgyártó* József, *Pöschl* Ferencz, *Ormay* Gyula, *Huttya* Pál, *Vozárik* Ferencz, *Pisó* Kornél, *Legányi* Géza 80—80 K, *Markocsány* Ferencz, *Szálka* Albert, *Ilosvay* Dezső, *Juhász* József, *Rácz* Imre 40—40 K. Összesen 2020 korona.

3. Az Erzsébet királyné alapítvány kamataiból: *Plecheisz* nővérek 101 K, *Janák* Lászlóné Irén leánya, *Kernács* Gyuláné Rózsa leánya, *Hoffer* Tivadarné egyik leánya, *Zeller* Gézáné Sarolta leánya, *Hermel* Ágostné egyik leánya, *Ziegelhoffer* Margit, *Hajnal* Istvánné Stefánia leánya, *Morvay* Gyuláné, *Gere* Andrásné egyik leánya, *Savel* Sándorné Ilona leánya, *Radu* Miklósné Erzsébet leánya, *Basa* Lajosné Irénke leánya, *Szántó* Erzsébet, *Marczelly* Gusztávné Malvin leánya, *Belházy* Lujza, *Csaszókóczy* Mihályné Erzsébet leánya, *Plech* Józsefné Anna leánya, *Balás* Emilné Ilona leánya 40—40 K. Összesen 821 korona.

A többi kérvények figyelembe vehetők nem voltak.

V. *Berendi* Béla egyesületi tagtól a következő indítvány érkezett be:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az országnak bár lassan, de folyton fejlődő gazdasági élete, a népesség szaporodása és a lakosságnak öntudatra ébredése megkívánja, hogy a nemzet szakítson a mult kezdetleges munka- és drága életrendjével és lépjen át arra az okszerű gazdálkodásra és céltudatos munkára, mely nemcsak sokat, hanem értékes dolgokat is produkál és a mely az intellektualitáshoz vezet.

Gazdálkodásunk célja jobbadán a tömeges termelés volt s a kellő felvilágosodásnak hiánya maga után vonta az egyoldalúságot.

A kihasználhatatlannak vélt *erdők* rabló módra pusztítottak, s a tulajdonosok holdankénti néhány korona favételárral megelégedtek. Tönkre ment erdőtalajok és haszontalan cseprentések maradtak.

Hasonlóképpen történt a *legelőkkal*. A szemtermés láza fogta el a birtokosokat, legelőjüket feltörték, néhány évig mezőgazdaságilag használták, s miután az kimerült, parlagon hagyták. A legszükségesebb műszaki munkálatokat sem teljesítették. Az eredmény a kopárságok és a vadpatakok.

Szóval a három rokon ágazat, az erdészet, a mezőgazdaság és

a kulturtechnika rendszerint külön haladt, sőt azoknak törvényei nélkülözik a szükséges vonatkozásokat.

Minthogy par excellence agricultur állam vagyunk, leginkább érezzük a bajt a legelőhiányban, mely a mezőgazdaság kiegészítő részének, az állattenyésztésnek alapja. És legnagyobb a szükség ott, a hol a kisbirtokosoknak egyáltalában nincs legelőjük.

Ennek természetes következménye, hogy legelső sorban a még közös állapotban lévő erdőhöz folyamodnak, hogy inségükön segítve legyen.

Kétségtelen, hogy jogosan teszik ezt, ha jól felfogott saját és a közérdek határán belül maradnak.

De a panaszok nap-nap mellett sűrűbbek s miként segíteni a bajon, ha az erdőterület folyton fogy? Nehéz kérdés ugyan, de bármily nehéz is legyen, minden körülmények között megoldandó.

És pedig akként, hogy elsősorban az elkopárosodott legelőket megjavítjuk és másodsorban, hogy a közérdek szempontjából nélkülözhető erdőkből, a hol lehet, legelőket alakítunk.

Ez az intenzió vezérli jelenleg az illetékes kormányzati ágat is, és ennek szellemében történnek is intézkedések.

Amint a legeltetés és havasgazdálkodásról irt tanulmányomban is már kifejtettem, a legelőalakításnak kérdését a „legelő-erdő“-nek nevezett felemás alakzattal, ritkább eseteket kivéve, meg nem oldhatjuk. E részbeni felfogásomat úgy tudom, nemcsak az igen tisztelt szaktársaknak nagyobb része, de a tisztelt gazdaközönségnek is tekintélyes része osztja.

E tanulmányomat kibővítve s néhány fényképfelvétellel kiegészítve itt van szerencsém az igen tisztelt közgyűlés elé terjeszteni, szemlélhetővé téve azt a lehetetlen állapotot, mely a legelő-erdőnek nevezett üzemmódnak elérése céljából adott esetben fiatal bükkös erdőben tényleg bekövetkezett. *)

De nem érhetjük el teljes sikerrel a célzt az ugynevezett nyílt legelő területekkel sem, mert — a fatenyészet feletti havasi legelőket kivéve — az ország természeti viszonyai az ily kopasz legelőknek okszerű használatát a leggyakrabban meghiusítják.

Mit kell tehát tennünk? Kövessük a természet példáját, a hol szükséges erdőt neveljünk, a hol indokolt és gazdaságos, ott nélkülözhetetlen legelőt alakítsunk.

A most röviden előadott elvek és a külföldön tett tanulmányaimból levont következtetések alapján megalkottam azt az alakzatot, mely véleményem szerint a mondott szükségesen a leggyorsabban fog segíteni, s úgy vélem az okszerű gazdálkodás szempontjából is a legelőknek ideális alakja és a mely különösen

*) A csatol. terjedelmes tanulmány közlésétől ez idő szerint el kell tekintenünk.

a hegyvidék boldogulásának kérdése és ezt az alakzatot, hogy a fogalom a magyar nyelv etymológiájának is lehetőleg megfeleljen, „*ligetes legelő*”-nek neveztem el.

Az idecsatolt ismertetésben van szerencsém tisztelettel bemutatni ennek az alakzatnak általános leírását, átalakítását, hozam-szabályozását, használatát valamint felujítását.

Mínthogy azonban ennek a gazdasági alakzatnak oly fátlan területrészek is képezik tartozékát, melyek állandóan mint nyílt legelőrészek tartandók fenn s így azok a jelenleg érvényben lévő erdőtörvények határozmányai alá nem vonhatók és mert, ha ezeknek a ligetes legelőknak kezelése a közös birtokosokra bízatik, vajmi hamar oda jutnának, ahová a mai közlegelők jutottak, ennél fogva szükségesnek tartom egyrészt azt, hogy addig is, míg az ország e tekintetben törvényhozási uton megfelelően intézkedik, az erdőtörvénynek joghatálya a ligetes legelőkké alakítandó területekről mint erdőkről megszüntettségük; de viszont az a ligetes legelőkre, mint ilyenekre a birtok jellegéhez mérten, megfelelően kiterjesztések és másrészt, hogy ott, a hol a birtokos erdejét az állam kezeli, ezeknek ligetes legelői is az állam kezelésébe adandók.

Indítványozom tehát:

„Mondja ki a tisztelt közgyűlés, hogy miután erdőt és legelőt egy birtoktestben és ugyanazon időben szolgáltató gazdasági alakzatra sok esetben, különösen a hegyvidéken, feltétlenül szükség van, és mert ennek elérésére a „legelő-erdőnek” mondott alakzatot — amint az általánosan ismeretes, ritkább eseteket kivéve — nem tartja czélszerűnek, a ligetes legelőnek elneveztem s itt írásban is bemutattam gazdasági alakzatot a saját szempontjából is a tisztelt közgyűlés által kiküldendő s 5—6 tagból álló bizottság útján a részletes tanulmány tárgyává teszi és utasítja az igazgató-választmányt, hogy ezt a kérdést a szűkebb körű bizottságnak lehetőleg rövid határidőn belül teendő javaslata alapján, végérvényes határozathozatal végett, a javaslatnak az „Erdészeti Lapok”-ban jó eleve való közlésével, a jövő 1904. évi közgyűlés elé terjessze; egyszersmind méltóztassék a tisztelt közgyűlésnek utasítani az igazgató-választmányt arra is, hogy a mennyiben a szűkebb körű bizottság e gazdasági alakzatról kedvezően nyilatkoznék, terjesszen az igazgató-választmány sürgős felterjesztést a m. kir. kormányhoz az iránt, hogy a ligetes legelőknak alakítását, felügyeleti szempontból való elbírálását és illetve kezelését, addig is, míg ez a közgazdasági kérdés végérvényesen megoldást nyerend, az erdőtörvényekkel kapcsolatosan novelláris uton, vagy más megfelelő módon szabályozza. És tett előterjesztéséről s illetve ez ügybeni véleményéről az igazgató-választmány ugyancsak az 1904. évi közgyűlésnek számoljon be.

Amidőn indítványomat ezennel szerencsém van a tisztelt közgyűlés igazságos, hazafias és bölcs elbírálása alá bocsájtani, tisztelettel kérem annak elfogadását.

Budapest 1903. december hó 1-én.

Berendi Béla.

Az igazgató-választmány az indítványnak azt a részét, a mely a legelő-erdőt már eleve elítéli s ezzel a felvetett kérdés tanulmányozásának elébe vág, nem teszi magáévá, hanem a közgyűlésnek azt a javaslatot teszi, hogy Berendi indítványa a legelő-kérdés tanulmányozására ugyis már kiküldött bizottságnak adassék ki véleményadás végett, melynek véleménye alapján azután a választmány is fog foglalkozni a felvetett kérdéssel s határozatáról az 1904. évi közgyűlésnek jelentést teend.

VI. Tomasovszky Imre az Erdészeti Rendeleték Tárgymutatóját újból bemutatja. A kézirat megbírálására Arató Gyula választmányi tag kéretik fel.

VII. Az igazgató-választmány az Erdészeti Lapok 1897. évi kötetének tárgymutatójára kiirandó pályázat határidejét több oldalról kifejezett óhaj szerint 1904. június végére módosítja.

VIII. A titkár jelenti, hogy a számadásvizsgáló-bizottság kívánságára az egyesületi pénzeszközök kincs-fiókjának kulcsát az első alelnök urtól átvette, hogy váratlan rovincsolások alkalmával a pénztárban őrzött összes értékek az alelnök ur távolléte esetén is megállapíthatók legyenek.

Az igazgató-választmány ezt, bár az alapszabályok intézkedéseivel ellenkezik, egyelőre tudomásul veszi s erre, valamint a pénztár másodkulcsainak elhelyezésére vonatkozó végleges határozatát legközelebbi ülésére tartja fenn.

IX. Néhai Prónay István alapító tag özvegye hátralékos 320 K tőke 64 K kamathátralék helyett, hivatkozással arra, hogy férje után vagyron nem maradt, csupán 300 K tőkét hajlandó megfizetni. Az igazgató választmány az ajánlatot tekintettel a fenforgó körülményekre elfogadja és elrendeli, hogy 20 K tőke és a kamattartozás a jövő évben leírásra javasoltassék.

X. Özv. Radu Miklósné ama újabb kérelme, hogy a választmány férje alapító tagsági jogának Valér fiára történt átruházását tekintse semmisnek, teljesítettik.

XI. Aue József alapító tag kéri, hogy részére tagsági oklevél állíttassék ki. Minthogy nevezett csak atyja tagsági jogainak örököse,

az igazgató-választmány új tagsági oklevél kiállítását nem találja megengedhetőnek. Ellenben, ha az eredeti tagsági oklevél beküldetik, ezen a tagsági jogok átruházásának ténye igazolható.

XII. Az igazgató-választmány a titkár javaslatára elhatározza, hogy az egyesületi helyiségek házbéradómentessége iránt lépéseket tesz.

XIII. Új rendes tagokként felvétetnek: A *Bethlen-főiskola jogügyi és jószágigazgatósága*, ajánlja Szücs Elemér; a *sárai uradalom* (Frankl Ede), ajánlja a titkár; *Thuránszky* Béla kir. erdőszámellenőr, ajánlja Havas József; *Löv* Jenő és *Zimay* János hgi erdőgyakornokok, ajánlja Blaschek Ede; *Tamás* Gyula szab. osztr.-magy. államvasutársasági erdőgyakornok, ajánlja Zimmermann Gusztáv; *Strobel* Árpád erdőmesteri hivatali segéd, ajánlja Havas Ágoston; *Lipka* Béla prépostsági főerdővéd, ajánlja Reinfuss Felix.

K. m. f.

Bund Károly s. k.
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.
elnök.

Hitelesítésül:

Hirsch István s. k.
vál. tag.

Tavi Gusztáv s. k.
vál. tag.

III.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1903. évi december hó 20-án
Budapesten tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: báró *Bánffy* Dezső elnök, dr. *Bedő* Albert I. alelnök, *Horváth* Sándor II. alelnök, *Bund Károly* titkár, *Cserny Győző* pénztáros, továbbá: *Ajtay* Sándor, *Almássy István*, *Antalik Károly*, *Arató Gyula*, *Balogh Ernő*, *Balogh Kálmán*, *Bedros József*, *Béky Albert*, *Bélai József*, *Berendi Béla*, *Berghold Károly*, *Beyer Jenő*, *Biloveszky Béla*, *Bittner Gusztáv*, *Blaschek Ede*, *Bocz Géza*, *Bodor Gyula*, *Boitner Gyula*, *Bokor Róbert*, *Borcun Péter*, *Boros Marczel*, *Buhescu Terentius*, *Burdáts János*, *Debreczi Ödön*, *Dénes Géza*, *Dezsényi Jenő*, *Dezső Zsigmond*, *Divald Béla*, *Doroszlai Gábor*, *Enyedi János*, *Ercsényi István*, *Erdődi György*, *Fankovics Imre*, báró *Feilitzsch Artur*, *Fischl József*, *Furherr János*, *Gaal Károly*, *Gruber Gyula*, *Günther Frigyes*, *Gyarmathy Mózes*, *Hangay Géza*, *Havas Ágoston*, *Havas József*, *Heintz Hugó*, *Héjas Kálmán*, *Hesz Ágoston*, *Hirsch István*, *Hubert Aladár*, *Huttya Pál*, *Jankó*

Sándor, Janotyik Károly, Jausz Sándor, Illés Nándor, Imecs Béla, Ittu Mihály, Ivanich Ferencz, Kaán Károly, Kallina Károly, Karvas Emil, Kirinyi Béla, nemeskéri Kiss Pál, Klausberger Károly, Kócsy János, Kondor Vilmos, Koreck Nándor, Korzenszky Antal, Kovács Béla, Kovács Gábor, Kuzma Gyula, Lágler Gyula, Lászlóffy Gábor, Lende Ede, Lenhardt Antal, dr. Létmányi Nándor, Levitzky Albert, Lipcsey László, Lonkay Antal, Marosi Ferencz, Maisovszky Ede, Matavovszky Árpád, Merényi Gyula, Mikolás Vincze, Mitske Gusztáv, Nádas Béla, Nagy Károly, Ormai Kálmán, Pálka Gyula, Péch Kálmán, Pirkner Ernő, Pollág Géza, Porubszky Gyula, Ráduly János, Rochlitz Dezső, Rónai Antal, Sándor Imre, Schmidt Károly, Schusztér Lajos, Simon Gyula, Simonfy Ákos, Sóltz Gyula, Spettmann János, Seymann Ernő, Szabó Ferencz, Szalai Ernő, Székely György, Székely József, Székely Mózes, Szentpály Kázmér, Szilágyi N., Takács Miklós, Tavi Gusztáv, Téglás Károly, Temesváry Béla, Térji Béla, Thuránszky Béla, Tichy Kálmán, Timók János, Tirts Rezső, Tomassek Miklós, Török Sándor, Ulreich Gyula, Vadászfy Jenő, Vásárhelyi Béla, Veres László, Vollnhofer Pál, Vozárik Ferencz, Weszely Alajos, Würsching Frigyes, Zathureczky Vilmos, Zólomy Imre.

Bánffy Dezső báró elnök: Van szerencsém az Országos Erdészeti Egyesületnek a mai napra összehívott közgyűlését megnyitni. (*Éljenezés.*) Egyidejűleg van szerencsém a megjelent tagokat őszintén üdvözölni.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Lászlóffy Gábor és Marsovszky Ede urakat kérem fel.

Mindenekelőtt kérem a titkár urat, legyen szives felolvasni azon hatóságok és testületek képviselőinek névsorát, a kik közgyűlésünkön megjelentek.

Titkár: Van szerencsém a t. közgyűlésnek bejelenteni, hogy a földmivelésügyi miniszter ur ő nagyméltóságát *Soltz* Gyula országos főerdőmester, miniszteri tanácsos ur, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő nagyméltóságát pedig *Hirsch* István m. k. közalapítv. főerdőtanácsos ur képviseli. Budapest székesfőváros *Marsovszky* Ede erdőtiszt urat, Selmezbánya sz. k. város *Heincz* Hugó országgyűlési képviselő urat, Körmöczbánya sz. k. város *Lende* Ede városi erdőmester urat, Pozsony sz. k. város

Bauhoff Károly városi erdőmester urat és Szászváros *Bocz* Géza városi erdőmester urat küldötte ki képviselőjében.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak képviselőjében *Vásárhelyi* Béla vezérigazgató, főrendiházi tag urat, a hg. Eszterházy-család hitbizományi uradalma képviselőjében *Blaschek* Ede erdőtanácsos urat és hg. Pálffy Miklós uradalmának képviselőjében *Bittner* Gusztáv erdőmester urat, a szab. osztrák-magyar államvasúttársaság részéről *Koreck* Nándor és *Szentpály* Kázmér erdőmester urakat és *Boitner* Gyula és *Seymann* Ernő főerdész urakat, a besztercei m. k. erdőigazgatóság részéről *Laitner* Elek m. k. főerdőtanácsos urat, a besztercebányai m. k. erdőigazgatóság részéről *Temesváry* Béla erdőmester urat és *Kaán* Károly főerdész urat és a soóvári m. k. erdőhivatal részéről *Enyedi* János m. k. erdész urat van szerencsénk körünkben üdvözölhetni.

Végül tisztelettel jelentem, hogy az osztrák birodalmi erdészeti egyesület *Bittner* Gusztáv erdőmester urral, a galicziai erdészeti egyesület dr. *Bedő* Albert urral, tiszteletbeli tagjával, képviselteti magát gyűlésünkön, míg a morva erdészeti egyesület egyik tagját sem küldhetvén gyűlésünkre, irántunk érzett rokonszenvének mégis oly módon óhajtott kifejezést adni, hogy csekélységemet kérte fel képviselőjére.

Bánffy Dezső b. elnök: Méltóztatnak ezt örvendetesen tudomásul venni és a kiküldött képviselőket szívélyesen üdvözölni? *(Általános helyeslés.)* Örömről kell kifejeznünk a felett, hogy ez alkalommal oly sok és különböző testületek képviseltették itt magukat.

Napirend szerint következik a titkár jelentése az egyesület múlt évi működéséről. Kérem, méltóztassanak e jelentést meghallgatni.

Titkár: *(olvassa a titkári jelentést.* — Lásd jelen füzet 21—31. oldalait.)

Bánffy Dezső b. elnök: Méltóztassanak hozzászólni! *(Felkiáltások: Tudomásul vesszük.)*

A mennyiben felszólalás nem volna, az esetben bátor volnék javasolni, hogy a titkári jelentésben felsorolt — nézetem szerint — ó kérdésre vonatkozólag méltóztassanak hozzájárulni, hogy a kifejezésre juttatott határozati javaslatok határozatok erejére emeltessenek. *(Általános helyeslés.)*

Ha nem méltóztatnak ehhez hozzászólni, kimondom, hogy a közgyűlés a titkári jelentést általánosságban tudomásul veszi; határozatként kimondom továbbá, hogy a közgyűlés tudomásul veszi az igazgató-választmány azon határozatát, hogy a volt műszaki díjnokok szolgálati idejének beszámítására vonatkozólag ezidőszerint ugyan nem tesz lépéseket, az ügyet azonban állandóan figyelemmel kíséri és a mennyiben a jövőben az egyesület közbelépése időszerűnek mutatkoznék, a volt műszaki díjnokok érdekében felszólal. *(Általános helyeslés.)*

A közgyűlés az igazgató-választmánynak az oláhországi fa-behozatalra, az autonom vámtarifára és a vám- és kereskedelmi szerződésre vonatkozó állásfoglalását jóváhagyólag tudomásul veszi. *(Felkiáltások: Elfogadjuk!)*

Kérem továbbá, méltóztassék hozzájárulni a következő határozat kimondásához: A közgyűlés az állami erdőtiszték fizetésrendezése ügyében hozott határozatokat jóváhagyólag tudomásul veszi. *(Általános helyeslés.)*

A közgyűlés a Faragó Béla-féle alapítvány elfogadását jóváhagyja. *(Helyeslés.)*

Gondolom a közgyűlés határozataként enuniciálhatom azt is, hogy az egyesület tisztikarában 1904. év január elsejével beálló változásokat jóváhagyólag méltóztatnak tudomásul venni. *(Általános helyeslés.)*

A határozatot ily értelemben mondom ki.

Végre kérem a t. közgyűlést, méltóztassék hozzájárulni ahhoz is, hogy az év folyamán elhunyt egyesületi tagok halála felett a közgyűlés részvétének és sajnálkozásának adjon kifejezést. *(Általános helyeslés.)*

Ily értelemben határozunk.

A napirend következő pontja a részben sorshuzás, részben elhalálozás és lemondás következtében az igazgató választmányban megürült 10 tagsági hely betöltése. A kik kisorsoltattak, újból megválaszthatók. Összesen tíz tag választandó az igazgató választmányba, a kiknek megbízatása az alapszabályoknak megfelelőleg négy esztendőre terjed.

Mielőtt a szavazás megejtése céljából az ülést felfüggeszteném, méltóztassanak hozzájárulni ahhoz, hogy a következő szavazatszedő

bizottság küldessék ki: Kócsy János erdőtanácsos ur elnöklete alatt: Lende Ede erdőmester és Mitske Gusztáv főerdész urak. (*Felkiáltások: Elfogadjuk.*)

Az ülést a szavazatok beadása végett felfüggesztem. (*Szünet után.*)

Bánffy Dezső b. elnök: Az ülést ezennel újból megnyitom.

Kérem a szavazatszedő bizottság elnökét, sziveskedjék a szavazás eredményéről jelentését megtenni.

Kócsy János, a szavazatszedő bizottság elnöke: Nagyméltóságú elnök ur! Igen tisztelt közgyűlés! A megüresedett tiz választmányi tagságra beadott összesen 111 szavazat. Ezek közül legtöbb szavazatot nyertek: *Almássy* Andor (109), *Csupor* István (110), *Gaul* Károly (102), *Imecs* Béla (110), gróf *Khuen-Héderváry* Károly (107), *Laitner* Elek (111), *Rónay* Antal (107), *Téglás* Károly (108), *Tomcsányi* Gyula (110) és *Vuk* Gyula (83) szavazattal.

A többi szavazat megoszlott 12 más tagra, a kik 1-15-ig kaptak szavazatot.

Elnök: Ezen jelentés alapján a legtöbb szavazatot nyert 10 tagot: névszerint *Almássy* Andor, *Csupor* István, *Gaul* Károly, *Imecs* Béla, gróf *Khuen-Héderváry* Károly, *Laitner* Elek, *Rónay* Antal, *Téglás* Károly, *Tomcsányi* Gyula és *Vuk* Gyula urakat négy évi időtartamra az igazgatóságba megválasztott tagokul jelentem ki. (*Élénk éljenzés.*)

A napirend következő pontja: jelentés az 1902. évi számadások megvizsgálásáról és az 1904. évi költségvetésre vonatkozó javaslat.

T. közgyűlés! Mindenkinek kezében van a számvizsgáló bizottságnak jelentése az 1902. évi zárszámadásokról és az 1904. évi költségvetésre vonatkozó javaslat. Azt hiszem, nem méltóztatnak kívánni, hogy ezek részletesen felolvastassanak. (*Felkiáltások: Elfogadjuk.*)

A mennyiben szólani senki sem kíván, kimondom a határozatot, mely szerint az 1902. évre vonatkozólag a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a felmentvény ezennel megadatik; a jelentésben javasolt törlések elrendeltetnek, valamint az 1904. évre vonatkozó költségelőirányzat is elfogadtatik.*)

*) A számadást, a törlésre vonatkozó javaslatot és az 1904. évi költségvetést lásd az Erd. L. 1903. évi XI. füzetének 1067—1092. old.

T. közgyűlés! Következik az igazgató választmány jelentése a Deák Ferencz alapítvány kamataira vonatkozólag.

Titkár: A Deák Ferencz-alapítvány kamataiból kiirt irodalmi pályázatokra vonatkozólag tisztelettel jelentem, hogy az *erdészeti vegytan* megírására felkért *Bencze* Gergely tagtársunk mindeddig nem volt abban a helyzetben, hogy a kéziratot betérjeszsze. Az *Erdészeti építéstan* harmadik részének, a *vízépitéstan* megírását annak idején *Sobó* Jenő és *Csiby* Lőrincz akadémiai tanár urakra bíztuk. Sajnos a halál utóbbi váratlanul kiragadta sorainkból, még mielőtt elvállalt feladatának megfelelhett volna, gondoskodnia kellett tehát az igazgató-választmánynak, hogy helyét más, hivatott szak-társsal pótolja. Választása *Csiby* Lőrincz utódjára *Téglás* Károly akadémiai tanárra esett, aki a megbízatást el is fogadta és *Sobó* Jenő bányatanácsossal egyetemben az erdészeti vízépitést meg fogja írni.

Az *Erdőrendezéstan II. részének* megírását tudvalevőleg szintén *Csiby* Lőrincz boldogult tagtársunk vállalta volt el, de a megbízatásnak betegeskedése következtében nem felelhett meg. Ennek a műnek a megíratását az igazgató-választmány elejtette és az ekként felszabaduló 1100 K. felhasználása iránt a továbbiakban tesz javaslatot. Ezen elhatározást az a körülmény érlelte meg, hogy egyfelől a *Belházy* Emil által megírt első része az erdőrendezéstanak mindazt, sőt többet ölel fel, mint ami az erdőrendezési kézikönyvekben foglaltatni szokott s a gyakorlatra vonatkozó számos utmutatást tartalmaz, úgy, hogy erre vonatkozólag egy második részszel való kibővítése nem tekinthető elkerülhetlen szükségnek, másfelől pedig az is befolyással birt a választmány határozatára, hogy a közelmultban *Fekete* Lajos érdemes tagtársunknak is jelent meg egy erdőrendezéstana, úgy, hogy e téren immár két kézikönyv felett rendelkezik a szakközönség.

Az 1899. évi kamatokból három kisebb pályakérdésre kitűzött díjak közül tudvalevőleg már csak egy van függőben, az, a mely a faeladási szerződésekre vonatkozó műre íratott kt. E mű megírását, a mint a t. közgyűlés előtt ismeretes, szintén *Téglás* Károly tagtársunk vállalta el, de eddig még el nem készíthette.

Az 1900. évi kamatok a népszerű erdészeti növénytan írói díjának fedezésére vannak fentartva.

Az 1901. évi kamatok egy faanatomiai mű díjazására fognak szolgálni, melynek megírására dr. Tuzson János tagtársunkat kértük fel, a ki munkájában értesülésünk szerint serényen előrehaladt.

Az 1902. évi kamatokból az ákác monografiájára kiirt pályázatnak határideje a f. évben lejárt. Örömmel jelenthetem, hogy a pályázat nem volt eredménytelen. Két kézirat érkezett be, a melyek közül azonban az egyik mindössze 6 ritkán írott oldalra terjedt s ennél fogva nyilvánvalóan oly hiányos, hogy az igazgató-választmány által bírálatra sem bocsáttatott, hanem az ismeretlen szerző annak visszavételére felhivatott. A másik kézirat sem teljes ugyan, de magas, tudományos színvonalon áll, minek következtében a választmány a szerzőnek ama kérelmét, hogy művének befejezése végett részére jövő évi április hó 1-ig újabb határidő engedélyeztessék, teljesítendőnek találta.

Az 1903. évi kamatokból az erdőgazdaság több napikérdését tárgyaló füzetre kiirt pályázat határideje még nem telt le.

Az erdőrendezés II. rész megiratásának elejtése következtében ezuttal két évi kamat hovaforvitása iránt tesz az igazgató-választmány a t. közgyűlésnek javaslatot; az 1888. és 1904. évi kamatok állanak ugyanis rendelkezésre, összesen 2200 K. értékben, sőt az alábbi javaslat értelmében az 1902. évi kamatok egy része, 200 korona is le volna foglalandó.

Az igazgató-választmány javaslata oda terjed, hogy egy 400 koronás pályadíj tűzessék ki az Erdészeti Lapok 1897. évi kötetének tárgymutatójára. A díjnyertes munka szerzőjének kötelezettséget kell vállalnia, hogy az Erdészeti Lapok 45 évfolyamának tárgymutatóját, kötetenkint 120 K. munkadíjért elkészítse, mely összeg ellenében a tárgymutató teljesen az egyesület tulajdonába megy át. Ily módon az igazgató-választmány egy régóta érzett hiányt akar pótolni és oly művet nyújtani a szakközönségnek, a mely az Erdészeti Lapokban összegyűjtött nagy tudományos és tapasztalati ismeret-halmazt megnyitja, hozzáférhetővé teszi s ezzel a jövőben az irodalmi működést és kutatást tetemesen megkönnyíti. A mű annakidején az egyesületi tagoknak tagsági illetményként díjtalanul fog megküldetni.

Az 1888. és 1904. évi kamatok hátralevő részéből az 1905. évi kamatok 200 koronájának bevonásával az igazgató-választmány

2000 korona pályadíjat javasol kitűzni az erdőgazdaság encyklopedikus kézikönyvének megírására. Szükségesnek tartja ugyanis, hogy az erdőgazdaság helyes elveinek minél szélesebb körben való terjesztése végett azok részére, a kik az egyes szakismereteket részletesen tárgyaló műveket nem szerzik be s ily részletes ismeretetésre igényt nem tartanak, hanem egybefoglalva kívánják birni az erdőgazdaságnak a tudomány mai színvonalán álló s egyszersmind tudományos rendszerességgel előadott ismertetését, egy ily összefoglaló kézikönyv megírassék. Oly művet óhajt az igazgatóválasztmány, a mely belső értékénél fogva bármely erdőgazda könyvtárában méltán helyet foglalhat, a ki abban tömör foglalatiát találná a jelenkor erdészeti tudományának, emellett azonban különösen azzal a czéllal is birna, hogy erdőbirtokosok, jószágigazgatók, erdők kezelésével megbízott gazdatisztek, akadémiai képzettséggel nem bíró erdőtisztek és általában mindazok, a kik erdészeti ismeretekre szorulnak, a szükségletüknek megfelelő s egyáltalában teljes tájékozást nyerjenek e műből és azt önképzésre felhasználhassák. Egyben e mű gazdasági tanintézeteinken, a melyek a megfelelő erdészeti tankönyvet nélkülözik, tankönyvül is szolgálhatna. Az Országos Erdészeti Egyesület hivatása, hogy e hiányon segítsen s ezáltal a rokon mezőgazdaság mivelői körében a helyes erdőgazdasági elvek terjedését biztosítsa.

Ezekben voltam bátor beszámolni az igazgatóválasztmánynak a kiirandó pályázatokra vonatkozó javaslatáról és kérem a t. közgyűlést, hogy a választmánynak egyes művek megírására adott megbízásait jóváhagyólag tudomásul venni, az új pályázatokra vonatkozó javaslatát pedig elfogadni méltóztassék.

Bánffy Dezső báró, elnök: Méltóztassanak hozzászólni (*Felkiáltások: Tudomásul vesszük!*) A mennyiben szólani senki sem kíván, az igazgató választmány javaslata értelmében kimondom a határozatot, mely szerint a közgyűlés az Erdészeti Vizépités tan egyik részének megírására vonatkozólag Téglás Károly akadémiai tanárnak adott megbízást és az Erdőrendezés tan második részének elejtését jóváhagyólag tudomásul veszi, az igazgató választmánynak az „Erdészeti Lapok“ 45 évfolyama tárgymutatójának és az erdőgazdaság encyklopedikus kézikönyvének megírására vonatkozó javaslatát pedig elfogadja. (*Általános helyeslés.*)

Az alapszabályok értelmében a közgyűlésnek áll jogában a jövő évi közgyűlés helye és ideje iránt intézkedni. Ez idő szerint az elnökséghez még ajánlat a jövő közgyűlés helyét illetőleg nem érkezett. Méltóztassék ehhez hozzászólni.

Ajtay Sándor: Igen t. közgyűlés! Abban a nézetben vagyok, hogy ha az Országos Erdészeti Egyesülethez meghívás nem is érkezik, az igazgató választmánynak foglalkoznia kell azon kérdéssel, hogy a közgyűléseket meghívás hiányában is a vidéken tartsuk meg. Erre nézve az ország különböző pontjai között lehetne választani olyan helyet, a hol a közgyűlés alkalmasan megtartható lenne. De, igen t. közgyűlés, még tovább is kell mennünk: nézetem szerint nagyon üdvös volna, ha bizonyos évi ciklusokban külföldre is mennénk a külföldi erdőgazdaságokat megnézni. A szomszédos részek közül ajánlom Boszniát és Hercegovinát, továbbá a dalmát tengerpartokat; a külföldiek közül pedig elsősorban Svéd- és Norvégország erdeinek a megtekintését.

Bánffy Dezső b. elnök: Bizonyára a felszólaló tagtárs ur csak az igazgató választmány figyelmébe kívánja ajánlani ezt a kérdést, mert hiszen ezt előkészíteni kell. Különben is az alapszabályok értelmében, ha a közgyűlés nincs azon helyzetben, hogy meghívás vagy indítvány következtében a jövő közgyűlés idejére és helyére nézve határozhasson, az e felett való határozathozatal az igazgató-választmány hatáskörébe tartozik.

Gondolom méltóztatnak hozzájárulni ahhoz, hogy az igazgató-választmány irányító figyelmeztetésnek tekinti az itteni felszólalást és megkíséríti — ha lehetséges — ennek a kérdésnek is megoldását (*Élénk helyeslés.*) bárha a magyar állam területéről való kimenetelnek igen sok nehézségei vannak, elsősorban költség szempontjából is. Az eszme azonban kétségtelenül jó és az erdészeti ismeretek terjesztésére való tekintettel csak előnyös lehet.

Az ország különböző részeiben — egyes helyeken — meghívás nélkül is lehetne közgyűléseket tartani, de ez is bizonyos nehézségekkel jár, mert egészen másképp alakulnak a vidéken a viszonyok, ha meghívás rendjén megyünk oda, mint hogyha egyszerű elhatározás következtében, a mikor aztán helyiségről és sok minden egyébről az egyesületnek magának kell gondoskodni. Mindazonáltal azt hiszem, nincs kifogás az ellen — méltóztatnak talán ehhez

hozzájárulni — , hogy a felvetett eszme tanulmányozásával és a majd szükségessé váló intézkedések megtételével az igazgatóválasztmány bizassék meg. (*Általános helyeslés.*)

Ha ezt el méltóztatik fogadni, határozatkép kimondom.

Beérkezett az alapszabályoknak megfelelő időben egy indítvány, a melyet Berendi Béla ur nyújtott be. Méltóztassanak ezen indítványt meghallgatni és azután meghallgatni az igazgató választmánynak erre vonatkozó javaslatát is.

Titkár felolvassa az indítványt, mely az 1903. évi decz. 19-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyvében közöltetett.

Elnök: Méltóztassanak most már meghallgatni az igazgatóválasztmánynak erre vonatkozó javaslatát.

Titkár: T. közgyűlés! Az igazgató-választmány tegnapi ülésében foglalkozott Berendi Béla tagtársunknak ezzel az indítványával és azt két oldalról tartja elbirálás alá veendőnek. Az indítvány első részében olyan kifejezések vannak, a melyek a kiküldendő bizottság és az igazgató-választmány, sőt a jövő évi közgyűlés határozatának már bizonyos mértékben praejudikálnak, mert a t. indítványozó ur azt kívánja, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy a legelő-erdőnek mondott alakzatot — az általánosan ismeretes ritkább eseteket kivéve, — nem tartja czélszerűnek.

Azt hiszem, hogy a midőn most váratlanul foglalikozik ezzel az indítvánnyal a közgyűlés, nem lehet célunk bővebb tárgyalás nélkül ezen dologban, az indítvány ezen részének elfogadásával, már álláspontot foglalni s evvel a kiküldendő bizottság, illetőleg a jövő évi közgyűlés ebbeli határozatának praejudikálni. Az igazgató-választmány csupán az indítvány második részét javasolja a t. közgyűlésnek elfogadásra, a melyben kimondatik, hogy Berendi Béla tagtársunknak indítványa és tanulmánya egy több tagu bizottságnak és pedig ugyanannak a bizottságnak adassék ki, a mely a legelőkérdés tanulmányozására a mult közgyűlés határozatából kifolyólag már ugyis kiküldetett, és hogy ez a bizottság tanulmányainak eredményét annakidején az igazgató választmány elé terjeszti, az a javaslatot tárgyalja, a fölött határoz és eljárásáról — a mint az indítványozó maga is kívánja — a jövő évi közgyűlésnek jelentést tesz. (*Általános helyeslés.*)

Bánffy Dezső báró, elnök: Tehát, t. közgyűlés, az igazgató-

választmány javasolja az indítvány teljertalmu elfogadását, kivéven azon elvi kijelentést, a mely elvi kijelentés bekövetkezhetik a tanulmányozás alapján esetleg a jövő évi közgyűlésben, de a mely nem praejudikálhat a közgyűlés jövő elhatározásának.

Méltóztatnak ehhez hozzájárulni? (*Általános helyeslés.*)

A mennyiben hozzászólni senki sem kíván, kimondom a határozatot, mely szerint Berendi Béla tagtárs ur által beadott indítvány az igazgató-választmány javaslata és értelmezése szerint fogadtatik el. (*Helyeslés.*)

Igen t. közgyűlés! Több tárgyunk nincs; a napirend ki van meritve, szabályszerű időben más indítvány be nem adatott, mint az, a mely felett imént méltóztattak határozni, nem marad tehát egyéb hátra, mint hogy szives érdeklődésükért és részvételükért köszönetet mondvá, az ülést bezártnak jelentsem ki. (*Zajos felkiáltások: Éljen az elnök!*)

Bund Károly s. k.
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.
elnök.

Hitelesítésül

Marsovszky Ede s. k.
rendes tag.

Lászlóffy Gábor s. k.
vál. tag.

IV.

PÁLYÁZAT AZ ERDÉSZETI LAPOK TÁRGYMUTATÓJÁRA.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1903. évi deczember hó 20-án Budapesten tartott rendes közgyűlésének határozatából zárt pályázat hirdettetik az Erdészeti Lapok 1897. évi kötetének részletes tárgymutatójára.

E tárgymutatóban czélszerű alaki kivitel mellett mindazon vezérszó felsorolandó, melyek a közlemények szövegében tárgyalt kérdések, ismeretek, dolgok és fogalmak felkutatására szolgálhatnak.

Minden vezérszónál megjelölendő az évfolyam (évszám), a füzet száma és az oldal, azonkívül számszerű utalás kívántatik a közleményeknek szerzők szerint szintén elkészítendő katalógusára, hogy ily módon már maga a tárgymutató felvilágosítást nyujtson arról, hogy az illető tárgy mily czimű közleményben tárgyalatik és ki annak a szerzője.

A tárgymutató nem terjesztendő ki a befizetések és hirdetések rovataira.

A pályadíj 400 korona a Deák Ferencz alapítványból.

A kézirat czélszerű nagyságu egyes füzetlen lapokból állhat, melyeknek csak egyik oldalán van szöveg.

A pályázók mindegyike, a mennyiben munkájuk a pályadíjat elnyerné, kötelezettséget vállal arra, hogy az Erdészeti Lapok 45 évfolyamának (1862—1906.) tárgymutatóját az egyesület részéről akkor közelebbről megjelölendő módon az 1908-ik év végéig elkészíti és kiadás végett az egyesületnek átadja. E munkáért annak befejeztével évfolyamonként 120 (egyszázhusz) korona munkadíjban fog az egyesület által részesített, ennek fejében azonban tartozik a műnek sajtó alá való rendezését és a levonatok átjavítását is elvégezni. A mű ezen árért teljesen az egyesület tulajdonába megy át és az elárusításból netalán származó tiszta jövedelemre a szerző igényt nem tarthat.

Az idegen kézzel leirt, jeligével ellátott pályamunkák az író nevét rejtő jeligés levéllel együtt „pályamű“ felirással megjelölt borítékba zártan 1904. évi június hó 30-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához küldendő be.

A pályadíj csakis abszolút becsesel bíró munkának adatik ki.

A pályamunkákra az Országos Erdészeti Egyesület alapszabályainak a Deák Ferencz alapítványra vonatkozó határozatai teljes érvénnyel bírnak.

Budapest, 1903. december hó 21-én.

A titkári hivatal.

V.

PÁLYÁZAT AZ ERDŐGAZDASÁG KÉZIKÖNYVÉNEK MEGÍRÁSÁRA.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1903. december hó 20-án Budapesten tartott rendes közgyűlésének határozatából zárt pályázat hirdettetik egy az erdészeti tudományok egész körét felölelő kézikönyvre.

Megkivántatik, hogy e mű a tulajdonképeni erdészeti ismereteket a tudomány mai színvonalának megfelelően és tudományos rendszerességgel tartalmazza, ellenben az előkészítő és segédtudományok csak az elkerülhetetlenül szükséges mértékben terjeszkedjék ki.

E tekintetben mérvadó ezen encyklopaedikus műnek az a célja, hogy az a szakképzett erdőgazda részére a jelenkor erdészeti tudományát tömören összefoglalja, gazdasági tanintézeteken pedig tan-

könyvül szolgáljon, erdőbirtokosok, jószágigazgatók és gazdatisztek a szükségletüknek megfelelő ismereteket belőle merithessék és végül főiskolai képzettséggel nem bíró erdőtisztek és erdészeti alkalmazottak azt ismereteik gyarapítására felhasználhassák.

A mű irálya legyen könnyen érthető; az előadottak szemléltetővé tétele végett fényképek és rajzok csatolandók.

A mű terjedelme a mintegy 50, 16 oldalas ivet lehetőleg ne haladja túl.

A pályadíj 2000 korona a Deák Ferencz alapítványból.

Az idegen kézzel leirt, jeligével ellátott pályamunkák az író nevét rejtő jeligés levéllel együtt „pályamű“ felirattal megjelölt borítékba zárva 1906. április hó 30-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához küldendő be.

A pályamű csakis abszolút becsü munkának adatik ki.

A pályamunkára az Országos Erdészeti Egyesület alapszabályainak a Deák Ferencz alapítványra vonatkozó határozatai teljes érvénnyel bírnak.

Budapest, 1903. december hó 21-én.

A titkári hivatal.

IRODALOM.

I. Lapszemle.

Oroszország futóhomok területe egy röpirat szerint, a melyet az orosz földmivelésügyi miniszterium erdészeti osztálya adott ki s a melyet Knüpfker államtanácsos a Zeitschrift f. Forst- u. Jagdwesen m. é. augusztusi füzetében ismertet, mintegy 4 millió desjatin kiterjedésű és évről-évre szaporodik. (1 desj. = 1.092526 ha.) Woronesch kerületben szerzett adatok szerint a futóhomokos területek a homok towarepülése által évenként 1%-kal nagyobbodnak. Ha ezt az adatot általánosítjuk, akkor az európai Oroszországban évenként 40000 desjatin termékeny területet borít el a futóhomok. Sok helyen azonban még sokkal rohamosabb a futóhomok terjeszkedése (5—8% évenként). Ha már most számításba vesszük, hogy 1 desj. homokmentes mezőgazdasági talaj legalább 100 rubel, a homokkal borított terület ellenben csak 20 rubel értékkel bír, akkor

az ujonnan elborított 40000 desj. területen 3.200,000 rubel az értékcsökkenés. A wóroneschi kerületben fekvő Terechowo nevű falu határában a kataszter 1802-ben 147 desj. homokterületet mutat ki, ellenben jelenleg már több, mint 1600 desj. területet borít a futóhomok. Pedig azon a vidéken egy desj. homokmentes föld ára legalább 250 rubel.

Ily körülmények között az orosz kormány az utóbbi években nagy erőfeszítéseket tesz a futóhomok megkötése körül s e célra külön erdőtiszti személyzetet rendelt ki, mely ez idő szerint már 15 kormányzósági kerületben működik és faültetési ünnepélyek (arborday) rendezésével is igyekszik a földmives nép körében az erdősítésnek híveket szerezni. 1898-ban 1000, 1899-ben 3699, 1900-ban 4322, 1901-ben 11,666 és 1902-ben 10,000 desjatin homokterületet erdősítettek be, többnyire őszi ültetéssel. Az ültetésre legkiterjedtebb mértékben a kaspi-füzet használják, mely korán hasznosítható. Azonkívül erdei fenyő, nyár, ákác és más fa- és cserjecsemetéket ültetnek.

Kereskedelmi csemetekertek Németországban. Schwarz Sándor bajor állami erdőtiszt a Forstwissenschaftliches Centralblatt múlt évi 9. és 10. füzetében ismerteti azoknak a nagy-kiterjedésű kereskedelmi csemetekerteknek az üzemét, a melyek Schleswig-Holstein tartományban, Halstenbeck helységben vannak (Hamburg közelében). A csemetenevelés azon a vidéken, a mely teljesen sík fekvésű és laza, homokos talajjal bír, már régi keletű. A múlt század 20-as éveiben létesítette egy Pein nevű ember az első faiskolát, a melyben azonban nem erdei csemetéket, hanem a hamburgi diszkertek számára nevelt fácskákat. Később erdei csemeték neveléséhez is hozzáfogott s üzemét tetemesen kibővítette.

A Heins fiai cégét 1860-ban alapította a mostani birtokosok atyja. Ez idő szerint a Heins J. fiai cég 60 ha., Pein Vilmos több mint 70 ha., E. F. Pein 30 ha. csemetekerttel bír. Ezek mellett azonban még sok kisebb csemetekert és faiskola-vállalat létezik s azon a vidéken egyáltalában mindenki csemeteneveléssel foglalkozik. A házak melletti kertekben mindenütt erdei csemetéket látunk. Ezeket gyakran a nagyobb faiskola-tulajdonosok adják ki a kisebb termelőknek iskolázás céljából és kötelezik magukat az iskolázott csemetéknek megfelelő árban való visszaváltására.

A környéken erdő alig van, a csemetéket tehát mind nagyobb

távolságokra szállítják. Halstenbeckből a legtöbb csemetét a német birodalom különféle tájaira, Schweizba és Ausztriába szállítják. Az üzem a legkülönfélébb fenyő- és lombfanemekre terjed ki, bel- és külföldiekre. A szállítás a kisebb csemetéknél kerek fűzfakosarakban történik. Heins fiai az 1902. évben 16 millió lombfát, 103 millió fenyőfélért, $\frac{1}{2}$ millió gyümölcsfa alanyt, a sövény-csemetéket beleszámítva összesen 121 millió csemetét küldtek szét.

Az elárusított csemeték többnyire kifogástalan minőségűek.

II. Könyvismertetések.

Magyarország vármegyéi és városai. Gömör-Kishont vármegye. Abból a nagy monografiából, a mely Magyarország ezredéves ünnepe alkalmából dr. *Borovszky* Samu szerkesztésében megindult, a mult év őszével egy újabb kötet jelent meg, a mely Gömör-Kishont vármegyét tárgyalja. Érdeklődéssel vetjük a vaskos kötetet kezünkbe, kutatva, mily tér jutott benne az erdőgazdaságnak, a melyről tudtuk, hogy Gömör vármegye gazdasági életében jelentékeny szerepet visz, hiszen Gömör egyike erdőkben legdusabb vidékeinknek s erdeinek nagy része régóta gondos ápolásban részesül, az erdő ott tehát nemcsak *hivatott* arra, hogy elsőrendű gazdasági tényező legyen, hanem állapotánál fogva legnagyobb részt *alkalmas* is, hogy e hivatását betöltse.

Már az előszóban, a mely gróf *Andrássy* Géza tollából ered, megnyugvást nyertünk arra, hogy e kötetben az erdőgazdaság nemcsak mintegy járulékosan fog felemlítettetni, hanem részletesebb méltatásban részesül. E megnyugvást, e reményt azon sorokból meritettük, a melyekben gróf *Andrássy* Géza szép szavakkal méltatja az erdőt, a melyek különösen az ő tollából eredve birnak nagy súlylyal. Nem is tagadhatjuk meg magunktól azt az óhajt, hogy e meggyőződésből eredő fenkölt sorokat az Erdészeti Lapok olvasóival meg ne ismertessük:

„ . . . . És van erdősége annyi, hogy messze földön ritkitja párját. Szándékosan hagytam utóljára az erdőt, hogy e kedves tárgynál annál tovább időzhessek. Az erdő nem csupán azért becses előttem, mert jótékony hatása van az éghajlati viszonyokra, mert mérsékli az esőnek és hóviznek a völgyekbe való áradását

és mert okszerű gazdálkodás mellett szép hasznot is hajt, hanem azért is, mert gyermekkorom óta benne élvén, alkalmam volt azt megismerni és megszeretni. Az az ember idegeit annyira megnyugtató, jótékony érzés sehol másutt fel nem található, mint ózondús erdőségeink csendjében, a fák és lombok változatosságában, a tisztások növényzetének szinpompájában, a véletlenül meglepett és megfigyelt madár- és állatvilágban. Mindez mindenkor tiszta, zavartalan élvezetet nyújtott nekem és üdítőleg hatott testemre-lelkemre egyaránt. . . . .“

Nemde oly szavak ezek, a melyek minden magyar erdőgazda szívében visszhangra kelnek és azt az óhajt fakasztják, vajha minden erdőbirtokosunk ily meleg szeretettel és benső érzéssel viseltetnék az erdő iránt! Mert aki így gondolkozik az erdőről, az kell, hogy annak gondos ápolója és hasznosítója is legyen.

A monografia ezen kötetének munkatársai között ott találjuk *Dénes Géza* uradalmi erdőfelügyelőt és *Hering Samu* Coburg hgi erdőmestert, a kiknek szakavatott tollából ered a gömörmezei erdészeti és vadászati viszonyok leírása. Az erdészet 23, a vadászat 7 nagy 4° oldalon tárgyalatik. Ha a bíráló pártatlan szemével is tekintjük ezt a leírást, akkor megjegyzésünk legfeljebb arra lehet, hogy az általános erdőgazdasági viszonyok ismertetése kissé rövid, de e hiányt pótolja a nagyobb uradalmak erdőgazdaságának annál elismerésre méltóbb tüzetes leírása, a mely számos oly értékes adatot tartalmaz, a melyre monografikus leírásaink rendszerint nem terjeszkednek ki. Ilyenek első sorban az egyes uradalmakra vonatkozó történelmi adatok, továbbá a munkásviszonyokra, a munkaszükségletre, a napszámbérek nagyságára, a termelési és szállítási egységárakra és a faárakra vonatkozó adatok. Így pl. megtudjuk, hogy a 88725 k. h. kiterjedésű murányi uradalomban 800 favágó, 870 fafuvaros, 160 szénégető és fuvaros, 220 állandó fűrész munkás és 100 rönkhengerítő talál foglalkozást, hogy az erdősítések évenként körülbelül 50.000 munkanapot igényelnek 64—84 f. női napszám mellett stb. A nagyobb erdőbirtokok ily teljes, több tekintetben uttörő leírása a szerzők határozott érdeme, a mely művüknek mint forrásmunkának is maradandó értéket biztosít.

Bund Károly.

Incendies en forêt. (Erdei tüzek.) Irta Jaquot A. erdőmester. Nancy Berger-Levrault et Cie. 1903.

Franciaországban az erdei tüzek igen gyakoriak és nagy károkat okoznak úgy a terjedelmes fekete fenyő-ültetésekben, mint a délen előforduló, tengerparti fenyőből és paratölgyből alkotott erdőségekben. Ez utóbbiakra azonban ez a mű nem terjeszkedik ki. Csakis az erdei tüzek gyakorisága magyarázza meg azt, hogy a szerző nekik külön könyvet szentel, a mely 400 nyolczadrétű oldalra terjed.

A mű az erdei tüzekre vonatkozó törvényeken és kormányrendeleteken kívül főleg az erdei tüzek által okozott károk becsülésének módjával és a kártérítés megállapításával foglalkozik, e téren azonban nagyrészt megtámadható, kifogásolható elvekből indul ki. Így pl. a talaj értékét csakis mezőgazdasági földek értékével való összehasonlítás útján kívánja megállapítani, a gazdasági érték szokásos meghatározását teljesen elveti.

III. A könyvpiacz új termékei.

Lorey: Az erdőgazdaság kézikönyve. (Lorey's Handbuch der Forstwissenschaft.) II. javított és bővített kiadás. Kiadta dr. Stötzer Hermann titk. főerdőtanácsos, az eisenachi erdészeti tanintézet igazgatója. 4 kötet. Ára 60 K.

Fürst: Illusztrirtes Forst- und Jagdlexikon. (Erdészeti és vadászati lexikon.) II. átdolgozott kiadás. 1 kötet, nagy 8°, 916 oldal, 860 ábrával. Berlin. Parey Pál kiadása. Ára 20 márka.

KÜLFÖLDI EGYESÜLETEKBŐL.

Az alpesvidéki erdőbirtokosok és fatermelők gyülekezete **Klagenfurtban**. Mult évi december hó 19-én Klagenfurtban nagy látogatottságnak örvendő gyűlést tartottak az alpesi tartományok (Tirol, Karinthia, Krajna, Styria) erdőgazdái, a melyen a bőszniai fa versenyével foglalkoztak és az ellen erélyesen tiltakoztak. A gyűlésen Longo báró, a tiroli erdészeti egyesület einöke einökölt, az ügy elő-

adója pedig Hufnagl Lipót, Auersperg hgi erdőgazgató volt. Előadása alapján a következő határozati javaslat fogadtatott el egyhangulag:

Az alpesi tartományoknak Klagenfurtban 1903. deczember hó 19-én egybegyült erdőgazdái a boszniai fa versenyt a fakereskedelem s különösen a fa-külkereskedelem nagy sérelmének jelentik ki és felkéri a mező- és erdőgazdaság érdekeinek képviselőjére alakult központot (Centralstelle zur Wahrung der land- und forstwirtschaftlichen Interessen beim Abschlusse von Handelsverträgen), hogy teljes nyomatékkal hasson oda, hogy ez a kérdés, a mely az alpesi tartományok erdőgazdaságára oly fontos, az osztrák-magyar delegációkban *) behatóan tárgyalassék s hogy a tényállás kiderítése végett nevezetesen a következő kérdések intéztessenek a boszniai kormányhoz:

1. Mily tőrárt fizetnek a nagy vevők a boszniai fáért? 2. Mik a fizetési feltételek? Igaz-e, hogy a kormány tekintélyes összegeket előlegként fizettetett ki magának s ekként ellenőrizhetetlen függő adósságokat csinált? 3. Mily hosszú időre szólnak a szerződések és kinek a javára szolgálnak azok a megtakarítások szállítási költségekben, a melyek előállanak, ha a szerződés tartama alatt nyilvános pénzekből vasutak épülnek vagy már épültek? 4. Miként van a felújításról gondoskodva? 5. Mekkora a vágástét az állítólag létező üzemtervek szerint és mennyi a tényleges használat? Mennyiben történt gondoskodás arról, hogy a tervszerű használatok kellően ellenőriztessenek?

A gyűlés továbbá felkéri a cs. kir. kormányt, hogy tekintettel a boszniai veszedelemre, Ausztria s különösen az alpesi tartományok erdőgazdaságát különös pártfogásában részesítse.

*) Ilyent közjogunk nem ismer. Van külön osztrák és külön magyar delegáció, de osztrák-magyar nincs.

VADÁSZAT.

A kincstári vadászterületek mikénti kezeléséről.*)

A földmivelésügyi kormány a kincstári vadászterületek jövedelmezőbb értékesítése céljából felkérte az országos magyar vadászati védegyületet, hogy ez iránt véleményt adjon. Az igazgató-választmány gróf Nádasdy Ferencz elnökle alatt tartott legutóbbi ülésében behatóan tárgyalta ezen nagyfontosságú kérdést, melyre nézve Csik Imre kir. erdőfelügyelő s az igazgató-választmány tagja az alábbi javaslatot nyújtotta be:

A kincstári vadászterületek ezen szempontból jelenleg négy kategóriába sorozhatók, ugymint:

1. a melyek bérbeadattak,
2. a rezervált területek,
3. az erdőtisztek részére fentartott területek,
4. a bérbeadásra kijelölt területek.

1. A bérbeadott területek.

Ezen különösen fővadban gazdag területek bérszerződésekkel már hosszabb időre le vannak kötve, ez okból ezekre nézve csakis azt indítványozhatom, hogy az okszerű vadtenyésztés és az erdőgazdasági érdekek biztosítása céljából a bérszerződés III. pontja gyakorlatilag érvényesíttessék oly módon, hogy tekintettel a túlnagy fővadállományra és a helytelen ivararányra, mely az erős bikák lelővése és a tehének tulságos kimélése folytán állott elő, a helyi viszonyok (fanem, üzemmód, termőképesség, fekvés, remélhető makktermés, előforduló rétek, szántók, mesterséges takarmányozás) figyelembevételével állapíttassék meg a fővad azon száma, mely a vadászterületen tetemes kár nélkül életszükségletének elegendő táplálékot találhat; továbbá állapíttassék meg az okszerű ivararány és azután a bérlők a közösen megállapított fővadszám és a helyes ivararány fentartására köteleztessenek.

*) A midőn e beküldött sorokat közreadjuk, meg kell jegyeznünk, hogy a tárgyalt kérdés korántsem tisztán vadászati jelentőségű s így, a mennyiben társadalmi tényezők bevonásával történik a megoldása, nem egyedül a vadászati védegyület illetékessége alá tartozik.

2. Rezervált területek.

A fővad ezeken is szép számban fordul elő. Az okszerűen tenyészthető fővad számának és az ivararánynak megállapítása után ezen területeken a vadászatnak házilag való kezelését és az évenként lelőhető bikáknak bárcza útján való értékesítését vélem czél-szerűnek. Mert figyelemmel a bel- és külföldi vadászok által a a bőgő bikák lelőhetése iránt hirdetett, s tényleg fizetett nagyösszegű ajánlatokra egész határozottsággal állithatom azt, hogy ily módon a kincstár a vadászatból tetemesen nagyobb jövedelemre számíthat, mint a bérbeadás áltai; a mennyiben azon költségek, a melyeket a bérlő a kezelés, őrzés, berendezés, uttakarítás, téli etetés és vadkár-ra fordít, a bárczát váltó vadászra nézve elesnek, elesik továbbá a lekötöttség és sok alkalmatlanság; ez okból a lelőhető bikákért tetemesen nagyobb összeget fizethet, mint ugyanazért a bérlő fizet, míg a kincstárra háramló ezen kiadások, miután személyzete s olcsóbb munkása ugy is van, jóval alább szállnak.

Nagyon fontos emellett az is, hogy házi kezelés mellett a kincstári kezelő és őrző személyzetnek a vadászat iránt való érdeklődése újból felköltetnék azáltal, hogy az erdőtiszték és erdőőrök a ragadozó és kártékony vadak pusztításáért és a hasznos vadak után lőpénzben, s illetve jutalomban részesítettnek és hogy a tenyésztésre alkalmatlan bikák és teheneke, az apró vadakra és dúvadakra vadászhatnának, s így sokhelyen egyedüli s ugyszólván hivatásszerű passziójuknak eleget tehetnek, ezért azután a sokszor életveszélylyel, éjjelezéssel és testi fáradozással járó vadóvást és ápolást nemcsak kötelességszerűleg, de saját anyagi s vadászati kedvtelésök érdekében is szívvél-léiekkal teljesíteni fogják.

3. A kincstári erdőtiszték részére fentartott vadászterületek.

A házi kezelés mellett ezen területek ily czimen való fentartása szükségtelenné válik, s éppen ugy értékesítendőök és kezelendőök, mint a rezervált területek.

4. A bérbeadásra kijelölt területek.

Ezek legnagyobb része vadászati tekintetben manap alig jöhet számitásba.

Bérbeadásuk tehát szintén mellőzendő volna, mert nem hiszem, hogy akadna bérlő, a ki *idegen* területen olyan befektetéseket létesítsen, a melyeknek hasznát csak 10–20 év után látná. Vadtelepítés és vadászati berendezés nélkül pedig azokért legfeljebb csak olyan bért lehetne kapni, a mely szót sem érdemel.

Magának a birtokos kincstárnak kell tehát ezen területeket fővaddal betelepíteni, mert máshol van áttelepíthető vadja, helyben pedig személyzete, tehát olcsóbban és sikeresebben telepíthet, mint más.

A fővadszegény területeknek a tulnaggy számu fővaddal küzködő erdőgazdaságokból való betelepítése még azért is czélszerű volna, hogy az a nagy aránytalanság, mely a fővadnak a kincstári erdőkben való előfordulása tekintetében ma fennáll, kiegyenlíttessék. Ma ugyanis egyes helyeken oly nagy számban fordul elő a szarvas, hogy ezért degenerálódik, s emellett az erdőgazdálkodást a felújítás nehézsége miatt megakasztja; míg több százezer holdon egyáltalában nincs fővad.

A tehenekkel való benépesítés nem is fog nehézségbe ütközni, mert nálunk szarvastehén nagyon fölös számban van; nagy gondot fog azonban okozni s a gyors telepítést megakadályozza a rigyető korban levő bikáknak telepítése, melyekben még a nagy állományu vadászterületeken is feltűnően nagy a hiány. Ezen területeken azonban a kártékony és ragadozó vad, miután irtásuk csaknem teljesen elhanyagoltatott, nagyszámban fordul elő, elkerülhetetlenül szükséges volna tehát az irtásukhoz azonnal hozzálátni, mely czélből lőpénzek megállapítása mellett az őrzőszemélyzetet törökkel el kellene látni és a mérgezésre beoktatni. Ennek az a jó oldala is lenne, hogy a kártékony vad irtására a kincstár jó példát mutatván, különösen az ország keleti és délkeleti részeiben a többi birtokosok is hozzálátnának az irtáshoz, úgy, hogy rövidesen a hasznos vad elszaporodna ott is, a hol ma alig ismerik.

A házilag kezelt területeken az előforduló s lelövésre megállapított számu zerge, őz, siketfajd, nyírfajd és császármadár is részben bárca utján lenne értékesítendő, sőt házilag rendezett hajtóvadászatokra különösen ott, a hol medve és sörtevad lelövésére remény van, bárca váltása mellett vendégvadászok is meghívhatók lennének.

Az igazgató-választmány ezen javaslatot azon változtatással, hogy a házi kezelés csak azon vadászterületeken gyakoroltassék, a melyekre bérlő nem akad és hogy bárca váltása a külföldieknek is megengedtesék, magáévá tette, s ezen értelemben a földmivelésügyi m. kir. miniszter urhoz felterjesztést tett.

Ugyszintén felhívásra azt is ajánlotta az igazgató-választmány, hogy a vadőrök nevelése czéljából Gödöllőn mint fővadban és apró vadban gazdag vidéken és szakszerűen kezelt vadászterületen egy vadőri iskola állítsassék fel, a hoi legalább is két éven át gyakorlatilag használható vadőrök képezteszenek.

Látszik ezekből, hogy Tallián Béla földmivelésügyi miniszter ur a vadászati érdekeknek előmozdítását máris megindította, a mi annál is inkább örvendetes, mert e tekintetben nálunk sok a tenni-való.

Igy a vadásatról szóló és a mai viszonyoknak már meg nem felelő 1883. évi XX. törvényczikk némely részének, nevezetesen a tilalmi idők, a vadkár, de különösen a kihágási résznek módosítása, továbbá a kártékony vadaknak országszerte való irtása, a fővadtenyésztésnek az erdőgazdasági érdekek szem előtt tartása mellett való szabályozása, a vadtelepítés, vadértékesítés, vadszállítás rendezése, a honi fegyver- és lőszergyártás megteremtése mind olyan kívánalmak, a melyeknek teljesítése, a mi sajátos viszonyaink mellett kormánytámogatásra szorul és a melyeknek sikeres megoldását az előjelekből itélve nemsokára várhatjuk a jelenlegi minister urtól, a ki tudtunkkal maga is jó vadász és vadtenyésztő.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

I.

ERDŐSÍTÉSI JUTALMAK KIOSZTÁSA.

A földmivelésügyi miniszter az 1898-ik évben pályázatot hirdetett az ugyanabban az évben teljesített olyan erdősítések megjutalmazására, melyek közgazdasági tekintetből legérdemesebbeknek fognak találtatni.

A kiirt pályázatban kitűzött hat nagy és hat elismerő jutalomra 27 birtokos versenyzett, kik között a földmivelésügyi miniszter a

pályázati hirdetmény értelmében megalakitott bíráló-bizottság ítélete alapján a kitűzött jutalmakat a következőképen osztotta ki:

Az elsőrendű első nagy jutalmat, azaz 1000 (Egyezer) koronát a Torda-Aranyos vármegyei Kisbánya község volt urbéreseinek az ezen község határában 25 k. holdon, *az elsőrendű második nagy jutalmat*, azaz 1000 (Egyezer) koronát a Nyitra vármegyei Brezova községnek a saját határában 25 k. holdon, *a másodrendű első nagy jutalmat*, azaz 800 (Nyolczszáz) koronát a Háromszék vármegyei Kőröspatak községnek a saját határában 35 k. holdon, *a másodrendű második nagy jutalmat*, azaz 800 (Nyolczszáz) koronát az Udvarhely vármegyei székelykereszturi székely közbirtokosságnak a község határában 25 k. holdon, *a harmadrendű első nagy jutalmat*, azaz 500 (Ötszáz) koronát a Háromszék vármegyei köpeczi ev. ref. egyháznak ezen község határában 30 k. holdon-, *a harmadrendű második nagy jutalmat*, azaz 500 (Ötszáz) koronát a Maros-Torda vármegyei alsóidecsi volt urbéreseknél az ezen község határában 26 k. holdon, *az elsőrendű első elismerő jutalmat*, azaz 400 (Négyszáz) koronát a Hunyad vármegyei Hosdó község volt urbéreseinek az ezen község határában 10 k. holdon, *az elsőrendű második elismerő jutalmat*, azaz 400 (Négyszáz) koronát a Nyitra vármegyei Gajdel községnek a saját határában 18·50 k. holdon, *a másodrendű első elismerő jutalmat*, azaz 200 (Kettőszáz) koronát a Nyitra vármegyei Krajna községnek a saját határában 20 k. holdon, *a másodrendű második elismerő jutalmat*, azaz 200 (Kettőszáz) koronát Gáspár Jánosnak az Alsó-Fehér vármegyei Maroscsucs község határában 11·70 k. holdon, *a harmadrendű első elismerő jutalmat*, azaz 100 (Egyszáz) koronát Tiboldi Dénesnek a Torda-Aranyos vármegyei Gerendkeresztur község határában 12 k. holdon-, *végül a harmadrendű második elismerő jutalmat*, azaz 100 (Egyszáz) koronát Jeney Józsefnek a Maros-Torda vármegyei Mezőcsávás község határában 10 k. holdon nagy költséggel, kiváló gondnal és szakértelemmel létesített közérdekű erdőültetéseikért.

A székelykereszturi székely közbirtokosságnak, valamint az alsóidecsi volt urbéreseknél odaitélt jutalom azzal a feltétellel adatott ki, hogy abból első sorban is a hézagok erdőültetéseinek pótlásának költségei fedezendőek.

Egyszersmind s arra való tekintettel, hogy a létesített erdősi-

tések az illető birtokosok anyagi erejét messze meghaladó költségeket igényeltek, ezen költségeknek részben való megtérítésekképpen az adományozott jutalomdíjakon kívül a hosdói volt urbéreseknek és Gajdel községnek 100—100 (Egyszáz—Egyszáz), Krajna községnek pedig 200 (Kettőszáz) korona segélyképpen kiutalványoztatott és ugyanezen okból s több jutalomdíj hiányában még Ratosnya község s a szenterzsébeti székely közbirtokosság részére is engedélyeztetett 100—100 korona államsegély, utóbbi birtokosnak azzal a feltétellel, hogy a segélyösszegeből első sorban az erdősítések hézagai pótlásának költségei fedezendőek.

Minthogy pedig az említett birtokosokon kívül a többi versenyző birtokos a nagy költséggel létesített erdősítéseknél szép eredményt mutatott fel s kiváló buzgóságot fejtett ki, ennél fogva a bíráló-bizottság javaslatára *Hirschfeld* Márknak a Nyitra vármegyei Hradek község határában 60·81 k. holdon, dr. *Suhajda* Istvánnak a Nógrád vármegyei Kiseccset község határában 40 k. holdon, *Korbuly* Bogdának a Kolozs vármegyei Mezőszentmihálytelke község határában 88 k. holdon, báró *Barkóczy* Sándornének a Heves vármegyei Derecske község határában 30 k. holdon, gróf *Hadik-Barkóczy* Endrének a Szabolcs vármegyei Kisléta község határában 40 k. holdon, *Brassó sz. kir. városnak* a Fogaras vármegyei Törcsvár község határában 45·50 k. holdon, gróf *Esterházy* Miklós Móricznak a Győr vármegyei Gönyő község határában 34·50 k. holdon, *Nagykőrös r. t. városnak* a pusztapótharaszti határban 25 k. holdon, gróf *Esterházy* Ferencznek a Komárom vármegyei Szomód község határában 21 k. holdon, *az erdélyi róm.-kath. státusnak* a Kis-Küküllő vármegyei Alsóbajom község határában 12 k. holdon, *Illyés* Albertnek a Torda-Aranyos vármegyei Mezőméhes község határában 12 k. holdon, *Bornemissza* Gyulának ugyanazon vármegyei Alsódetrethem község határában 10·50 k. holdon és végre *Grósz* Jónásnak a Heves vármegyei Bekölcze község határában 10 k. holdon kiváló gondnal, szakértelemmel és szép eredménnyel létesített erdősítésekért a miniszter elismerését és köszönetét nyilvánította.

A miniszter ezenkívül a bíráló-bizottságnak javaslatára továbbá az utóbb említett közhasznú és szép sikerrel végzett erdősítések intézése körül kifejtett buzgó tevékenységért Orlovsky Gyula

Brassó sz. kir. város, valamint Strompf Pál gróf Hadik-Barkóczy Endre erdőmestere részére 200—200 (Kettőszáz—Kettőszáz), Pospiech Károly és Schedelhauer Flóris Hirschfeld Márk volt és jelenlegi főerdészei részére 150—150 (Egyszázötven—Egyszázötven), Ny. Szabó Péter Nagykőrös r. t. város pusztafelügyelője részére 100 (Egyszáz), Básty Miklós mint báró Barkóczy Sándorné uradalmi ispánja részére 100 (Egyszáz) és végre Jeszenszky József mint dr. Suhajda István uradalmi ispánja részére 80 (Nyolczvan) korona jutalmat engedélyezett.

Végre a miniszter a szóban levő erdősitések teljesítésénél: végrehajtása, ápolása s gondozása körül tanusított kiváló szorgalomért még a következőknek adományozott jutalmat: Sofika Nikulás urbéri elnöknek, Ferenczi Péter, Lukács György, Vadkerti Menyhért, Cserfai Endre és Gyöngyösi József járási erdőőröknek egyenkint 80—80 (Nyolczvan—Nyolczvan) koronát, továbbá Csutak János közbirtokossági elnöknek, Csarni György községi birónak, Bernát Mihály, Molnár Péter járási, valamint Cseh András, Vas János, Pataki Károly, Deák Ferencz s Csegöldy István uradalmi erdőőröknek 50—50 (Ötven—Ötven) koronát, Berde Ferencz uradalmi gazdának, Risavi Cyrill és Varga János uradalmi kertészeknek 50—50 (Ötven—Ötven) koronát, végre Gliga János községi birónak és Birtalan Vince uradalmi vinczellérnek 30—30 (Harmincz—Harmincz) koronát.

II.

AZ ERDÉSZETI LAPOK T. SZERKESZTŐSÉGÉNEK

BUDAPEST.

10,445.1903. eln. sz. — A cs. és kir. külügyminiszter ur az osztrák cs. kir. földmivelésügyi miniszter urhoz is hasonló értelemben intézett közlésével egyidejűleg folyó évi 77369/11. számú átiratában közli velem a Bécsben székelő japán követségnek a japán császári kormány megbízásából hozzá intézett megkeresését, a mely szerint a nevezett kormány az erdészeti tudományoknak olyan tanáraival kívánna összeköttetésbe lépni, a ki hajlandó volna a tokiói egyetem gazdasági szakosztályánál, a hová az erdészet is tartozik, tanszéket vállalni, és pedig azon feltételek mellett, a melyek az angol eredetiből fordított és 3 példányban ide mellékelt szerződési mintából kivehetők.

Bár a közlöttek szerint a jelen esetben jelenleg is tanszéken működő erdészeti szakember szerződtetéséről van szó, fennforog a lehetősége annak, hogy a kérdéses pályázatnál oly egyének is figyelembe vehetők lesznek, a kik mint okleveles erdészek jelenleg alkalmazásban vannak és esetleg olyanok még inkább, a kik a selmeczbányai erdészeti akadémián mint tanársegédek is működtek.

Felkérem ennél fogva a t. szerkesztőséget, hogy b. lapjának legközelebb megjelenő számában a netalán pályázni kívánók tájékoztatása végett alkalmas formában a közlötteket ismertetni sziveskedjék és pedig oly felhívással, hogy azok az okleveles erdészek, a kik a német, esetleg az angol vagy francia nyelvet teljes és tanításra, illetve előadásra alkalmas mérvben birják és a szóban lévő állásra pályázni óhajtanak, ebbeli szándékukat, eddigi működésüket és okleveles, valamint egyéb tekintetben is alkalmas voltukat igazoló beadványban előljáró hivataluk útján a külügyminiszter urnak általam leendő megfelelő értesítése végett — a pályázatra vonatkozó közlés megjelenésétől számítva legkésőbb két hét alatt — velem közöljék.

Megjegyzem azt is, hogy az itt közölteknél részletesebb tájékoztatást a szóban levő szerződtetésre nem kaptam és csupán csak a dolog pénzügyi részének elbirálásához szükséges magánjellegű közlésként tudathatom, hogy a javadalmazás egységértékeként megjelölt yen Kettő korona és Negyven fillérrel számítandó.

Kelt Budapesten, 1903 évi december hó 9-én.

A miniszter megbizásából:

Sóltz Gyula s. k.
miniszteri tanácsos
és országos főerdőmester.

*

Szerződéses megállapodások,

a melyek az Ő Excellentiája ..... Japán rendkívüli követe és teljhatalmu ministere által képviselt Japán Császári Kormány között egyrészről és ..... Ur között ..... ből másrészről kötöttek.

1. pont. A nevezett ..... ur ennek erejénél fogva alkalmazott erdészeti tanár a mezőgazdasági kollegiumnál azon időtartamra, a mely azon nap után kezdődik, a melyen a nevezett ..... ur a tokiói császári egyetem elnökét Tokioba való megérkeztéről kellő formában értesítette és végződik a Meiji 39. éve 9 hónapjának 23. napján (1906. évi szeptember 23-án).

2. pont. A nevezett ..... ur kap Japánba való utazásához Kilenczszázhetvenöt (975) yen költséget.

3. pont. A nevezett ..... ur kap mint fizetést Ötszázötven (550) yent minden teljes naptári hónapra. A naptári hónap bizonyos részére a fizetés a napok számának megfelelő arányban lesz utalványozandó.

4. pont. A nevezett ..... ur szolgálatának tartamára egy be nem butorozott házat bérmentesen, vagy a nevezett egyetem elhatározása szerint kap a helyett minden teljes naptári hónapra negyven (40) yen-nyi összeget. A hónap bizonyos részére esőleg ezen lakpénz a napok számának arányában fog kifizettetni.

N. B. Magától értetődik, hogy abban az esetben ha a nevezett ..... ur részére lakóház lesz kijelölve, azt jó állapotban fogja az említett egyetemtől kapni, de sem a ház bármely részének belső szerkezetében változások, sem pedig ahhoz való hozzátoldások, a mennyiben nevezett ..... ur ezt kérné is, nem fognak eszközöltetni.

5. pont. A tanórák megszabása, valamint a mezőgazdasági kollegium tanrendjének megállapítása az említett egyetem elnökét illeti, de a nevezett ..... urtól semmikép sem követelhető, hogy naponként négy óránál többet, vagy pedig egy vasárnap tanítson.

6. pont. Az ő tanítási szakjának megfelelő rendes tananyag előadását illetőleg a nevezett ..... ur a mezőgazdasági kollegium igazgatójának utmutatásaihoz kell általánosságban, hogy alkalmazkodjék.

7. pont. A nevezett ..... urnak szabadságában áll az általa, tanítási szakjának megfelelően előadandó tananyagot illetőleg véleményét mindenkor az egyetem elnökének előterjeszteni, a ki részére a végleges elhatározás joga fenntartatik.

8. pont. Ha a nevezett ..... ur vonakodik az egyetem szabályaihoz alkalmazkodni, ez a szerződés megszűnik.

9. pont. Ha a nevezett ..... ur képtelen volna kötelezettségeit betegség vagy másféle esély folytán negyven egymásután következő napi időtartamon át teljesíteni, szintugy ily időtartam leteltével, a betegségnek vagy más esetnek további tartama alatt fizetésének csak felét kapja és abban az esetben, ha a betegségnek vagy az őt ért esélynek kezdetétől számítva három havi időszak után még mindig képtelen lenne kötelezettségeit teljesíteni, jelen szerződés hatályon kívül helyeztetik.

10. pont. Abban az esetben, ha a nevezett ..... ur saját elhatározásából azt kívánja, hogy ezen szerződés alól még annak lejárta előtt felmentessék, ebbeli kívánságáról az említett egyetem elnökének legkevesebb nyolcz hónappal megelőzőleg nyilatkozatot tartozik adni, és ilyen esetben az említett egyetem elnöke tartozik a nevezett ..... ur kívánságainak eleget tenni.

11. pont. Abban az esetben, ha az említett egyetem a nevezett ..... urnak szolgálati alkalmazását saját elhatározásából még ezen szerződés lejárta előtt megszüntetni kívánná, a ki nem töltött időre fél fizetést adhat.

12. pont. A nevezett ..... ur szerződésének leteltével, kivéve ha szolgálata folytatódna, ugyszintén abban az esetben is, ha szolgálata a jelen

szerződés 9. vagy 11. pontjában foglaltaknak megfelelően véget ér, visszautazása költségeinek fedezésére Kilencszázhetvenöt (975) yen összeget kap, azonban ha szolgálata más körülmények között nyer befejezést, a nevezett ..... urnak a szóban lévő visszautazási költségeihez igénye nincs.

Minek erejéül ezen szerződés két példányban állítatik ki, szerződő felek mindegyikének egy példány tulajdonába adatván.

KÜLÖNFÉLÉK.

Uj ösztöndijak az erdészeti akadémián. Magyarország egyik legnagyobb erdőbirtokának tulajdonosa, herczeg *Esterházy Miklós*, legutóbb élénk tanujelét adta annak a meleg érdeklődésnek, a melylyel a hazai erdőgazdaság és annak fejlődése iránt viseltetik. Hazafias elhatározással és nemes bőkezűséggel ugyanis alapítványt tett, a melyből a selmeczbányai erdészeti akadémián két, egyenkint 600 K-ás ösztöndij adományozható. Valóban, csak az erdőgazdaság jelentőségének teljes felismeréséből és abból az erős meggyőződésből fakadhatott ez a nemes elhatározás, hogy a magyar erdőnek a jövőben is, és pedig még fokozottabb mértékben van szüksége szakavatott mivelőkre, a kik a nemzeti jólét és vagyonosodás e lényeges tényezőjét gondjukba veszik, hasznosítják, ápolják s a jövőnek fentartják. Az alapítvány egyébiránt nem egyedül álló jelensége annak, hogy herczeg Esterházy Miklós egy ily nagy erdőbirtok urához méltóan jár elől a hazai erdő megbecsülésében, hanem saját erdőbirtokán is oly ujitásokat létesít, a melyek teljes céltudatossággal a gazdaság fejlesztésére irányulnak. Ezek közül itt felemlítjük, hogy a birtokain régóta fennálló bérletet megszüntetve, azokat házi kezelésbe veszi.

Az alapító-levél, a melyet a földmivelésügyi miniszter ur volt kegyes velünk közölni, következőképpen szól:

ALAPÍTÓ LEVÉL.

Én alólirott galanthai herczeg Esterházy Miklós azon kettős czél által vezéreltetve, hogy egyfelől szeretett hazámban a közmívelődésnek és a gazdasági téren való fejlődésnek előmozdításához hozzájáruljak, s hogy másfelől a herczegi hitbizományom területén folytatott mező- és erdőgazdaságban alkalmazott tisztikarnak képzett és szakmájukban jártas egyénekkel való kiegészítéséről gondoskodjam: arra határoztam el magamat, hogy a magyaróvári kir. gazdasági intézetnél és a selmeczi kir. erdészeti akadémiánál két-két ösztöndíj alapítványt létesítek.

Az alapítványokra vonatkozó rendelkezéseim és az ösztöndíjak elnyerésének feltételei a következők:

I.

Mindegyik alapítvány tőkét 15,000 K, azaz Tizenötezer koronában, az évi ösztöndíj összegét pedig egyenkint 600 K, azaz Hatszáz koronában állapítom meg.

Az alapítványi tőke lefizetésének, illetőleg az állami pénztárba való elhelyezésének időpontját későbbi elhatározással fogom megállapítani.

A mennyiben az alapítványi tőkét magam le nem fizetném, kötelezem szabadrendelkezésem alatti vagyonomnak örökösait arra, hogy azt elhalálozásomtól számítandó egy év alatt az e végből a földmívelésügyi m. kir. miniszter által kijelölendő állami pénztárba beszolgáltassák.

Mindaddig, a míg az alapítványi tőkét az állami pénztárba be nem fizetném, annak az évi ösztöndíjak fedezésére szükséges 4%-os kamatai kismartoni központi pénztárból lesznek kiszolgáltatók.

II.

Az ösztöndíjakat csak oly magyar honos ifjak nyerhetik el, a kik középiskolai tanulmányaikat jó eredménnyel végezték és erkölcsi tekintetben kifogás alá nem esnek.

Az ösztöndíjra első sorban oly ifjak tarthatnak igényt, a kiknek szülői szolgálatomban, illetőleg hitbizományi utódaim szolgálatában vannak alkalmazva.

Ha ily ifjak az ösztöndíjak elnyeréseért nem pályáznának, akkor egyébként azonos minősítés mellett a vagyontalanok, vagy kevésbé vagyonosak előnyben részesülnek.

III.

Azok az ifjak, a kik az ösztöndíjat elnyerték, annak élvezetében maradnak mindaddig, a míg a nevezett felsőbb tanintézetekben tanulmányaikat befejezték.

Kivételt képeznek azok, a kik időközben tanulmányaikban hátramaradnak, vagy erkölcsi tekintetben rossz magaviseletet tanúsítanak. Az ily ifjaktól az ösztöndíj tanulmányaik befejezte előtt is megvonható.

IV.

Azok az ifjak, a kik ösztöndíjban részesültek, tanulmányaik befejezése után kötelesek az én felhívásomra, illetve hitbizományi utódaim felhívására a hitbizományunk területén szakmájuknak megfelelő és a szabályozott javadalommal ellátott alkalmazásba lépni és abban legalább öt éven át megmaradni.

Az alkalmazásba való lépésre vonatkozó felhívás az utolsó tanév bezárultát megelőző félévben lesz az illető ifjakhoz bocsátandó.

V.

Az ösztöndíjak adományozásának jogát a magam és hitbizományi utódaim részére tartom fenn.

VI.

A pályázati hirdetmény, amelybe az ösztöndíjak összeget valamint a II—IV. szakaszokban jelölt feltételek felveendő, a hivatalos hirdalomban minden év július havában háromszor közzéteendő. A pályázó kérvények központi igazgatóságomhoz Kismartonba augusztus hó végeig nyújtandók be.

VII.

A pályázó kérvényekhez melléklendők:

1. születési anyakönyvi kivonat;
2. magyar honosságot igazoló helyhatósági bizonyítvány;
3. az érettségi vizsga sikeres letételéről szóló bizonyítvány;
4. a pályázó szülőinek polgári állását, vagyoni viszonyait és családtagjainak számát feltüntető hatósági bizonyítvány;

5. a pályázó és annak atyja, illetőleg gyámja által aláírt nyilatkozat, a melylyel a pályázó kötelezi magát arra, hogy felhívásomra tanulmányainak befejezte után hitbizományom területén szakmájának megfelelő és a szabályozott javadalommal ellátott alkalmazásba lép s abban legalább öt éven át megmarad;

6. a magyaróvári gazdasági intézetbe belépő pályázóknál bizonyítvány a megelőző egy évi gazdasági gyakorlatról.

VIII.

Az ösztöndíjat elnyert ifju köteles a tanintézeti igazgató által a tanintézet rendes látogatásáról, a tanulmányokban való előmeneteléről és az erkölcsi magaviseletéről kiállított bizonyítványt központi igazgatóságom útján félévenként bemutatni.

A következő félévre járó ösztöndíjrészletek csak ezen bizonyítvány bemutatása után folyósíthatók.

Az ösztöndíj a tanév folyama alatt tiz egyenlő részletben havonként előre fog fizettetni.

Kelt Kismartonban, 1903. évi szeptember hó 10-én.

Herczeg Esterházy Miklós s. k.

Előttünk mint tanuk:

Haller József s. k., Mandl Károly s. k.

Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlését követő bankett a Continental-szálló nagytermében a szokott jókedvben folyt le. A felköszöntők sorát Bánffy Dezső báró egyesületi elnök nyitotta meg, ő felségére, a királyra emelvén poharát. Utána Bedő Albert első alelnök köszöntötte fel Bánffy Dezső bárót, Feilitzsch Arthur báró Bedő Albertet, Székely Mózes Horváth Sándort, Téglás Károly Sóltz Gyulát, Simon Gyula Feilitzsch Arthur bárót, Lonkay Antal Tavi Gusztávot, Mitske Gusztáv Imecs Bélát stb. A közgyűlés alkalmából a fővárosban összesereglett szaktársak a késő délutáni órákig maradtak együtt.

Kereskedelmi provizorium Olaszországgal. Az olasz bornak rendkívül kedvező vám mellett való beözönlését megakadályozandó, az 1902. év végén az Olaszországgal fennállott vám és kereskedelmi szerződést 1903. végére felmondottuk abban a reményben, hogy az elmúlt évben az új autonom vámtarifa idejekorán megalkotható és ennek alapján az új kereskedelmi szerződés megköthető lesz.

Ez a remény azonban nem valósult meg, minek következtében a szerződésen kívüli állapot elkerülése végett a kormány kénytelen volt új autonóm vámtarifa hiányában is tárgyalásokba bocsátkozni Olaszországgal, a melyek ugyszólván a tizenkettedik órában arra az eredményre vezettek, hogy az eddigi szerződés — az u. n. borvámklauzula kivételével — f. é. október hó 1-ig meghosszabbított. A magyar és osztrák fa tehát ezentúl is vámmentesen mehet Olaszországba. Felette kívánatos, hogy e tekintetben a végleges szerződés se intézkedjék másként, a mi az érdekek közössége mellett remélhetőleg el lesz érhető. Olaszország a fabehozatalra okvetlenül reá van szorulva. Saját erdőgazdaságának emelésére csak most gondol s teljesen kipusztított erdőtalajairól csak évtizedek után birná szükségletének egy részét fedezni. Más kiviteli államokkal, így Romániával, Amerikával keres ugyan összeköttetést s e tekintetben az olcsó viziut is előnyére van, de mindennek daczára a monarchiával való vámháborut mégis igyekezni fog elkerülni, már pedig a mi részünkről a fára vonatkozó vámmentesség egyik leglényegesebb követelmény lesz.

Magyarország e tekintetben közvetlenül és közvetve van érdekelve. Közvetlenül annyiban, hogy saját fakivitelünk Olaszországba az utóbbi években 7—800.000 mmázsa volt, mintegy 5—6 millió korona értékben. Kivitelünk egyébiránt apadó irányzattal bir az utóbbi időben, mert az olcsó boszniai fa versenye az olasz piacokon a mi kivitelünkre is bénítólag hatott s különösen a horvát partvidéki fenyőgazdaságot érinti súlyosan.

Ausztriából s nevezetesen az alpesi tartományokból sokkal tetemesebb a fakivitel Olaszországba, a boszniai verseny következtében azonban ez is apadóban van. Ha már most ez a fakivitel Olaszország részéről állítandó vámok által még jobban sujtatnék, akkor a styriai fa valószínűleg fokozott mértékben törekednék a dunántuli megyékbe, a tiroli fa pedig a német piacokon támasztana versenyt a magyar fának. Az Olaszországgal való vámháboru tehát közvetlenül és közvetve ártalmára volna a magyar fakereskedelemnek és erdőgazdaságnak is.

A bükkfaárak emelkedése Németországban. Az 1903. év folyamán a gömbölyü bükkfa árai a német birodalom területén rendkívül emelkedtek. Az árveréseken 20—30—50, sőt helyenkint

100%-kal nagyobb árakat fizettek, mint az előző években. Az árak emelkedését annak tulajdonítják, hogy a porosz államvasutakon ismét nagyobb mennyiségben használják a bükk-talpfákat. A gömbölyű bükkfa árának emelkedése következtében a bükkfűrészáru árának emelése elkerülhetlen, annál is inkább, mert a bükkfűrészáru és a nyersfa ára között már eddig sem volt az arány megfelelő. Számos fűrésztulajdonos ennél fogva Paderbornban tartott értekezleten elhatározta, hogy a fűrészelt bükkfa árát legalább 100%-kal emelik.

Az állami erdőtisztek fizetésrendezése. Ismeretes, hogy a mostani kormány elődjének a fizetésrendezésre vonatkozó törvényjavaslatát visszavonta s azt egy újabb, habár ideiglenes javaslattal pótolta, melynek alapján, jóllehet még nem emelkedett törvényerőre, a fizetési többletek az 1903. évre vonatkozólag előlegként kiutalványoztatnak. E pótlékok a nyugdíjba beszámíttatnak. Az állami erdőtisztek mellékjárandóságai ezen fizetési pótlék által értesülésünk szerint nem érintetnek, a pótlék tehát tényleges fizetési többlet az erdőtisztekre nézve. Az állások annak idején kilátásba helyezett arányosítása azonban ez idő szerint nem következik be.

A fizetési pótlékok az eredeti, már ismertetett javaslatban tervezett fizetések alapján utalványoztatnak, azzal a megszorítással, hogy a fizetési osztályok I. fokozatai csak kevés esetben töltenek be. Némi megszorítás van továbbá az V. és az e fölé eső fizetési osztályokra vonatkozólag. Az I. fokozat be nem töltése következtében ugyan éppen a legrégebben szolgálók részesülnek a legkisebb fizetésjavításban, remélhetőleg azonban csak átmenetileg tervezetik ez ekként.

A magyar erdőgazdaság jövedelme. Fellner Frigyes „A nemzeti jövedelem becslése“ czimén a Magyar Közgazdasági Társaságban m. é. november hó 12-én tartott felolvasásában az erdészetről, mint a nemzeti jövedelem egyik forrásáról a következőképpen nyilatkozik:

„Az erdészet évi hozadékának, az évi fatermelés mennyiségének és értékének megállapítására megbízható adataink vannak. Az összes erdőterület a magyar korona országaiban 9.021,850 ha., amiből 2.410,225 ha. tölgyerdő, 4.722,218 ha. bükk- és mászlomb-erdő, míg a fenyőerdő 1.889,407 ha. Az 1896. évben termeltetett:

		ára m ³ -ként	összes értéke
tölgyfa --- --- --- ---	7.094,517 m ³	12·18 K.	86.411,187 K.
bükk és más lombfa ---	12.878,133 m ³	2·82 K.	36.316,335 K.
fenyőfa --- — --- ---	7.600,477 m ³	4·80 K.	36.482,289 K.
Évi összes fatermés ---	27.573,127 m ³	—	159.209,811 K.

Fenyőfán élő két taplógombafajról. Dakota állam déli részében nagy erdőségek vannak a *Finus ponderosa* fenyőfajból, melyek között roppant károkat okoz a *Dendroctonus ponderosae* Hopk nevű kéregszú-bogár. H. V. Schrenk vizsgálódásai közben két gombafajt fedezett föl ezekben az erdőkben (*Ceratostomella pilifera* (Fr.) Winter és *Polyporus ponderosus* nov. sp.), melyek az említett szúbogaraktól megrongált fákon telepesznek meg; ezek elsőbbsike a megnevezett fenyőfának kék-redvesedését, az utóbbi pedig a vörös-redvesedést okozza.

A gombafonalak okozta fa-szineződések már régebbi idő óta ismeretesek, így pl. a fának zöldszinüvé változása a bükk-, éger- és vadgesztenyefán a *Helotium aeruginosum*, a nyárfán a *Propolidium atrocyaneum* Rehm gombafajok által okoztatnak. A *Tanacetum vulgare* fészkes virágzatu növényen pedig a *Naevia aeruginosa* Rehm, a burgonyákon a *Fusarium aeruginosum* Delacr idéznek elő rézzöld szineződéseket. Vuillemin szerint a *Helotium aeruginosum* gombának zöld festőanyaga a hyphák-ban székelő, alkáliákban oldható xylindein; magának a faanyagának a sejtfalai azonban szintelenek, ezek a gombától nem is pusztulnak el, úgy, hogy az erre használatos „zöld-redvesedés“ kifejezés nem megfelelő. Az európai fenyőfáknak megkékülését először Hartig írta le, melyet a *Ceratostoma piliferum* (Fr.) Fuck gomba okoz. Schrenk H. azt gyanítja, hogy az amerikai fenyőfának (*Pinus ponderosa*) a megkékülését ugyanaz a gomba idézi elő, melyet most *Ceratostomella pilifera* (Fr.) Wint-nek neveznek; ugyanő e gombának fejlődésmódját és szaporodási viszonyait részletesebben ismerteti. Megállapította, hogy ezt a betegséget a bogarak széthurczolással terjesztik, melyeknek furónylásaiból a gombának a myceliuma és vele karöltve a fakékülés jelensége továbbterjed. Arravaló kísérleti törekvések, hogy kék festőanyagot extractio-val sikerüljön kivonni, eredménytelenek maradtak. Jellemző, hogy ugyanez a gomba, melynek hypha-ihoz minden kétséget kizárólag van kötve a megkékülés jelen-

sége, mesterséges tenyészetekben szintelen hypha-kat alkot, melyeknek konidium-képezését és perithecium-fejlődését is meg lehetett figyelni. A fának keménységi állapotát ez a gomba lényegesen nem módosítja. Ez a gomba részünkről annyival inkább érdemel különösebb figyelmet, mivel ennek előfordulását Vác mellett Rátót parkjában ugyancsak *Pinus ponderosa*-n sikerült megállapítanom és így nincsen kizárva, hogy elterjedése esetében nálunk is tetemesebb károkat fog okozhatni, jóllehet nálunk kertekben csak szórványosan tenyésztek a diszfenyők sorában.

Másképpen viselkedik a *Polyporus ponderosus* n. sp. gombafaj, melynek myceliuma a fának jellemző bomlását okozza, t. i. a vörös-redvesedést. Ez a gomba közeli rokona a *P. pinicola* és *P. marginatus* fajoknak, melyektől azonban különleges bélyegeivel különbözik.

Tétényi.

Vizmentes erdőgazdasági térképek. A gyakorló erdőgazda az évnek minden szakában kénytelen az erdőben tartózkodni és ilyen alkalommal igen gyakran az erdőgazdasági térképet is kézhez venni. Az erdőgazdasági térképek gyakori használatnál forró nyári napokon a kéznek izzadságától, esős, ködös és zimankós időben pedig a légköri nedvességtől sokat szenvednek és aránylag rövid idő múlva használhatatlannak válnak.

A térképeknek megóvása céljából mindeddig a celluloidból készült védő lemezeket használták. Míg a celluloid-lemezek sértetlenek maradnak, addig a légköri behatások ellen jól beválnak. Nagy hátrány azonban, hogy ezen védőlemezek éppen a celluloidnak merevsége miatt az oldalvarratoknál rövid idő múlva kitöredeznek. A víz vagy nedvesség ezen törési helyeken a papiranyaghoz hatol és az egyes térképszelvényeket fokozatosan átáztatja. Ezt a hátrányt még növeli az a körülmény, hogy a celluloid-védlemezeket nem lehet minden térképnél czélszerűen alkalmazni; végre még az is hátrányos, hogy ezen eljárásnál rendszerint csak aránylag kis részét láthatjuk a térképnek; ami a térképnek gyakori forgatását teszi szükségessé, mely körülmény nedves időben szintén sérüléseket von maga után.

Mindezen hátrányokat *Kaup*, bajorországi erdőtiszt, a következő eljárással igyekezett eloszlatni.*)

*) Forstwissenschaftliches Centralblatt 1903, 7 f.

A vászonra ragasztott és teljesen száraz térképet (a régi, már használt térképek előzőleg alaposan kitisztítandók) megfelelő szélességű szőrecset segítségével higitott kollodiummal bevonjuk. A bevonást szelvényenként, meglehetősen teit ecsettel és *gyorsan* kell végezni olyformán, hogy a mázolás iránya saját testünk felé haladjon; a mázolás iránya ne változzék, a gyakori ide-oda való mázolatás mellőzendő; mert a kollodium rohamosan száradván, a térképnek egyenletes bevonása ezáltal lehetetlenné válnék. A vászonnak teljesen szabad részei szintén hasonló vékony kollodium réteggel vonandók be oly célból, hogy a víz vagy nedvesség az ily helyeket se érhesse és a ragasztékot fel ne oldhassa.

A térképek rajzolásánál a folyékony tus-festékektől óvakodjunk, mert azok szétfolynak. A kollodium az állabtérképeknél használatos ásványszíneket a *gummigutt* kivételével nem oldja fel. Ha valamely üzemmód vagy fanem megjelölésénél a *gummigutt* festéket nem mellőzhetjük, ily esetben a térképet megelőzőleg rögzítő folyadékkal (borszeszben feloldott sandarakkal) bepermetezzük és csakis ezután vonjuk be kollodiummal.

Miután az előbb leirt módon kezelt térkép gyorsan szárad, mindjárt ezután a térképet a második réteggel vagyis a szintelen borszeszfénymázzal (spirituslak) bevonjuk. Ezen munkánál is legczélszerűbb széles szőrecsetet használni; de az ecsetet a felforgó esetben csak félig itatva kell használni, mert a mázolást itt megismételhetjük, hogy a fedréteg egyenletes legyen; mely célból a gyakori ide-oda mázolatás szükséges; ez a térképnek már nem árt, mert a kollodiumréteg a színeket megvédi.

A térképnek közbeeső, szabad vászonpásztái a fénymázzal csak egyszer és gyengén vonandók be; nehogy a vastag fénymázréteg a térkép összehajtogatását akadályozza.

A frissen bevont térképeket vagy felfüggesztjük vagy kifeszítjük, hogy az egyes részek vetemedését megakadályozhassuk.

A fentebb leirt módon kezelt térképek esővel és hóval, forrósággal és hideggel egyaránt daczolnak; tehát minden időben akadály és hátrány nélkül használhatók; de ezenkívül még a következő előnyökkel bírnak:

a már használatban volt régibb térképek színei megélénkülnek;

a térképet bevonó rétegek sem fel nem töredeznek, sem le nem válnak;

a térképnek egyes szelvényei a forró nyári napokon egymáshoz nem ragadnak;

a bevonó rétegre puha írónnal vagy téntával is szabadon írhatunk; ezen jegyzeteket könnyű szerrel lemoshatjuk és hasonló módon eltávolíthatjuk a különféle szennyfoltokat is;

a használat közben megnedvesedett térképet ruhával megtörülhetjük minden hátrány nélkül;

a rajzpapernek főleg a szegleteken való tartósságát fokozzuk; végre

mindezen előnyöket rendkívül csekély költséggel érjük el; mert míg egy celluloid lemeznek beszerzési ára átlagban 1 korona 70 fillér és a térkép gyakori használatát feltételezve alig tart két esztendőn át, addig a fentebbi módon kezelt térképnek vizmentesítése a térkép nagyságához képest alig kerül 12—24 fillérbe és eltart 10—12 évig, tehát épen egy gazdasági időszaknak tartamán át. Ha pedig mindennapi használat következtében a felső réteg idő előtt le is kopnék, azt ugyyszólván idő, fáradság és költség nélkül megújíthatjuk.

Ha a leirt módon vizmentesített térképen valamely, időközileg beállott gazdasági változást szemlélhetővé akarunk tenni, ily esetben éles papírvakaró késsel a bevonó rétegeket minden hátrány nélkül eltávolíthatjuk, a változásokat a térképen kitüntethetjük és az eltávolított bevonóréteg-részleteket ujakkal pótolhatjuk.

Miután hosszabb idő múlva úgy a kollodium, mint a borszeszfénymáz megsűrűsödnek és ily állapotban kezelésük nehézkes, ennél fogva ajánlatos azokat äther, illetve égető borszesz hozzáöntésével hig állapotban tartani. Sz.

Gyűjtés az akadémiai kör házára. A következő felhívást vet-tük: Szaktársak! Régi óhaja a selmeczbányai „Bányász- és Erdész-Akadémiai Kör“-nek, hogy saját helyisége, saját háza legyen. A helybeli lakásviszonyok miatt a kör oly helyiséget, mely az akadémiai ifjúságot magába tudná fogadni, nem kaphat, s így céljának és rendeltetésének kellőképpen meg nem felelhet. Évekkel ezelőtt indult meg a gyűjtés a kör házalapja javára. A kör nyilvános estélyein szokásos gyűjtés és az alap javára rendezett mulatságok

oly csekély eredménnyel jártak, hogy a begyült összegnek ezen az uton való gyarapítása mellett a vágy sokáig betöltetlen marad. Látva a törekvés eredménytelenségét, közgyűlésünk elhatározta, hogy a szaktársak, a régi akademikusok áldozatkészségéhez fordul. Régi akademikusok! kik vágyva gondoltok vissza itt Selmeczen eltöltött ifju évek édes emlékére, kik rokonszenveztek ezzel az erős és a magyar diákság között egyedül igazán kollegiális ifjúsággal: ne taszítsátok el kérő kezét magatoktól s adjatok nélkülözhető filléreitekből erre a célra, hogy régi vágyunk és törekvésünk, mely a ti vágyatok és törekvéstek is volt, ne maradjon meg nem valósult vágy s hiu törekvés! Szaktársi üdvözlettel: Az akad. kör elnöksége.

Adományok az akad. kör. elnöksége czimén Selmezbányára küldendők.

A fakoczkaburkolat s nevezetesen a bükkfa ilyenmü kiterjedtebb használatát tudvalevőleg a földmivelésügyi miniszter az Országos Erdészeti Egyesület megkeresésére Budapest székesfőváros figyelmébe ajánlotta. A fővárosi tanács válasza elvben kedvező ugyan, lényegileg azonban arra a kérelemre zsugorodik össze, hogy a miniszter készíttessen próbaburkolatot. Egyuttal mellékelte a főváros azon feltételeket, amelyek mellett a vállalkozóknak megengedi, hogy próbaburkolatokat rakhassanak. E feltételek önmagukban azt bizonyítják, hogy a főváros maga nem tesz kísérleteket újfajta burkolatokkal, hanem azok létesítését is a vállalkozóktól, a feltalálóktól kívánja meg, akik esetleg nem elég gazdagok ily kísérletek eszközzésére. Ezenfelül annyi a terhes, mondhatnók zaklatásra alkalmat nyújtó feltétel, hogy a fővárosnak ebben az eljárásában is reáismerhetünk arra a bürokratikus felfogásra, amely nálunk, sajnos, a hivatalos élet minden terén felburjánzik s az egészséges haladásnak oly gyakori akadály.

Stainer Gyula cs. és kir. udvari szállító, a körmendi magyar magpergetőgyár tulajdonosa, Sándor Imre urat a cégjegyzéssel ruházta fel.

Halálozások. *Ihrig* Eberhardt, urad. erdőmester (Bakócza, Baranyam.) és *Tüköry* Alajos földbirtokos, volt országgyűl. képviselő (Daruvár), az Orsz. Erdészeti Egyesület alapító tagjai, továbbá *Gergely* Tamás m. kir. erdész (Besztercze), az Orsz. Erd. Egyesület rendes tagja, meghaltak. Béke hamvaikra!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában a következő erdőtiszteket nevezte ki: *erdőtanácsossá Bodor Jenő* erdőmestert a kolozsvári erdőigazgatóság kerületébe; *erdőmesterekké* a következő főerdészeket: *Füredi* Edét a lippai főerdőhivatal, *Puza* Jenőt a máramaroszigeti, *Várnai* Ödönt a kolozsvári, *Emericzy* Győzőt a máramaroszigeti, *Nemes* Károlyt a kolozsvári, *Temesváry* Bélát a besztercebányai erdőigazgatóság, *Zachár* Jakobot az ungvári, *Röhrich* Mártont a lippai főerdőhivatal, *Muzsnay* Gézát a kolozsvári erdőigazgatóság kerületébe, *Kozma* Istvánt a földmivelésügyi miniszteriumba, *Miskolczy* János erdőmesterei címmel felruházott főerdészt a hegyvidéki miniszteri kirendeltséghez, *Szabó* Józsefet a földmivelésügyi miniszteriumba; *főerdészekké* a következő erdészeket: *Tompa* Ferenczet a lippai főerdőhivatal, *Bedő* Lajost a besztercebányai erdőigazgatóság, *Lányi* Ernőt a lipitújvári főerdőhivatal kerületébe, *Buhescu* Terentiuust és *Térfi* Bélát pedig a földmivelésügyi miniszteriumba.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Hudák* Aladár okleveles erdész, a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába, a bustyaházi erdőhivatal kerületébe, m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában *Zügn* Nándor, *Földváry* Miksa és *Petricsek* Adolf, a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában pedig *Masztics* Gusztáv, *Skultéty* Győző, *Korbély* Samu és *Stojanovits* Illés ideiglenes minőségű erdőgyakornokokat állásaikban véglegesítette.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Bránszky* László végzett erdészakadémiai hallgatót a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámába ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokká nevezte ki és szolgálattételre a máramaroszigeti erdőigazgatóság kerületébe osztotta be.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a kincstári erdészeti orvosok létszámában dr. *Terray* Lajost a X-ik fizetési osztály 1--ső, dr. *Folkmann* Jánost pedig a X-ik fizetési osztály 2-ik fokozatába léptette elő.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában *Kostialik* János erdészt a kolozsvári erdőigazgatóság kerületéből a lipitújvári főerdőhivatal, *Puskás* István erdészt a bustyaházi erdőhivatal kerületéből, az apatini erdőhivatal, *Klimkó* Gyula erdészt a lipitújvári főerdőhivatal kerületéből, a bustyaházi erdőhivatal, *Irinyi* Aurél erdészjelöltet

pedig a bustyaházai erdőhivatal kerületéből a sóvári erdőhivatal kerületébe helyezte át.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter, az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek kezelésénél alkalmazott erdőtisztek létszámában a következő erdőtiszteket nevezte ki :

Erdőtanácsossá, a VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába : *Szójka* Gyula m. kir. erdőmestert (az eperjesi m. kir. állami erdőhivatalhoz);

Erdőmesterekké, a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába a következő m. kir. főerdészeket : *Teschler* Vinczét (a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához), *Jakab* Józsefet (a brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Puskás* Ferenczet (a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához), *Karvas* Emilt (a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályába);

Főerdészekké, a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába a következő m. kir. erdészeket : *Bodoni* Miklóst (a temesvári m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Korulevski* Gézát (a besztercei m. kir. erdőigazgatóságához), *Krausz* Ernőt (a székely-udvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Krippel* Móriczot (a csikszeredai m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Szécsi* Imrét és *Gruber* Gyulát (a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályába);

Erdészekké, a X. fizetési osztály 3-ik fizetési fokozatába a következő m. kir. erdészjelölteket :

Fejér Kálmánt (a besztercebányai m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Campeán* Jánost (a nagyszebeni m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Tomka* Jenőt (a zalaegerszegi m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Ferencz* Bélát (a besztercei m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Szabó* Kálmánt (a szombathelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz), *Kressák* Pált és *Pribnow* Pált (a máramarosszigeti m. kir. állami erdőhivatalhoz).

*

ÁTHELYEZÉSEK : *Anderkó* Ábel m. kir. főerdész Máramarosszigetről Sopronba a csepregi m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére ;

Schuszter András m. kir. erdész Sárkányból Ujvidékre a m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére ;

Polakovits György m. kir. erdészjelölt Deésről Sárkányba a m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére ;

Hornung Gusztáv m. kir. erdészjelöltet Trencsénből Csikszeredára a m. kir. állami erdőhivatalhoz ;

Fröhlich Brunó m. kir. erdőgyakornokot Rimaszombatból Csikszeredára a m. kir. állami erdőhivatalhoz ;

Héjas Kálmán m. kir. főerdészt Budapestről a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályának 3. ügyosztályából Kaposvárra a m. kir. állami erdőhivatal főnöki teendőinek ellátására ;

Jakab József m. kir. erdőmestert Gyergyó-Szent-Miklósról Brassóba a m. kir. állami erdőhivatal főnöki teendőinek ellátására ;

Dömsödy Zoltán m. kir. főerdészt Gyergyó-Tölgyesről Gyergyó-Szent-Miklósról, a gyergyó-alfalui m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére ;

Ittu Mihály m. kir. erdész Szelistyéről Gyergyó-Tölgyesre, a m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére ;

Plachy Teofil m. kir. erdészjelölt Beszterczéről Szelistyére, a m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére ;

Koschatzky Rezső m. kir. erdészjelölt Turócz-Szent-Mártonból Beszterczére, a m. kir. erdőigazgatósághoz ;

Dapsy Frigyes m. kir. erdőmester Deésről Budapestre, a m. kir. földművelésügyi miniszterium erdészeti főosztályának 3/b. ügyosztályába ;

Bodnár Richard m. kir. főerdész Szilágy-Somlyóról Deésre, a m. kir. állami erdőhivatal főnöki teendőinek ellátására ;

Simonek Gotthárd m. kir. erdészjelölt Petrozsényből Szilágy-Somlyóra, a m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére ;

Payer Arthur m. kir. erdészjelölt Déváról Petrozsénybe, a m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőfelügyeleti személyzet létszámában *Neogrády* Kálmán kir. alerdőfelügyelőt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába a pozsonyi, és *Kolosy* Béla kir. alerdőfelügyelőt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába a turócz-szent-mártoni kir. erdőfelügyelőséghez, *Jausz* Sándor kir. alerdőfelügyelőt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába a m. kir. földművelésügyi miniszterium állami erdőfelügyeleti ügyosztályához első osztályu alerdőfelügyelőkké, *Babos* József m. kir. főerdészt a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába a maros-vásárhelyi, *Csegezy* Pál m. kir. főerdészt a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába a nagyszebeni, *Goró* Ferencz m. kir. erdészt a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába a dévai és *Dezsényi* Jenő m. kir. erdészt a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába a miskolczi kir. erdőfelügyelőséghez másodosztályu alerdőfelügyelőkké kinevezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter, a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában *Dianowszky* Pál és *Tordony* Emil főerdészeket a zágrábi erdőigazgatóság kerületébe erdőmesterekké, *Hajdu* Rezső erdészt a zágrábi erdőigazgatóság kerületébe főerdészsé, *Simonffy* Ákos erdészjelöltet a zágrábi erdőigazgatóság kerületébe erdészsé, *Horváth* Sándort az otocsáci erdőhivatal, *Frommeyer* Antalt a vinkovcei főerdőhivatal, *Bakkay* Albin Józsefet az otocsáci erdőhivatal, *Ambrózy* Románt pedig a zágrábi erdőigazgatóság kerületébe erdészjelöltekké nevezte ki.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a számvevőségek egyesített létszámában *Donáth* Károly erdőszámintiztet erdőszámellenőrré, *Belházy* Géza számgyakornokot ideiglenes minőségű számtisztte és *Szabó* Bálint munkácsi lakost ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká nevezte ki.

*

Kellner Viktor Coburg hgi. erdőtiszt Polonkáról Pusztavacsra helyeztetett át.

*

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Janotyik* Károly központi szolgálatra berendelt közalapítványi kir. erdészjelöltet erdészsé, *Kubicza* István znióváraljai közalap. kir. erdőgyakornokot erdészjelöltté kinevezte.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg a megállapított *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.)
a következő művek rendelhetők meg:

- ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Erdő- és földbirtokosok, erdészeti ügyekkel foglalkozók és erdőtisztek számára. Szerkeszti *Bund Károly*. 1904. XLIII. évfolyam. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.
- AZ ERDŐÖR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK. Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Erdészeti műszaki segédszolgálatra készülő egyének, földbirtokosok, községi előljárók és néptanítók részére. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.
- AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsházai Belházi Emil. I. rész. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.
- ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Általános növénytan. Ára tagoknak 5 K. 60 fill., nem tagoknak 8 K.; teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.
- ERDEI FACSEMÉTÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.
- ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középitéstan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Út-, vasut- és hidépitéstan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.
- MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.
- ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884, (I—IV.) és az 1885—89 (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.)
- Az 1890. (X.) évfolyam teljesen elfogyott.
- Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az 1892. (XII.) év olyan teljesen elfogyott.
- Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak 2 K. 40 fill.
- Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
- Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.
- Az 1899. (XIX.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.
- Az 1900. (XX.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.
- TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K., nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Budapest, IV., Egyetem-tér 1. sz.)

- A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill., nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.
- AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1904. ÉVI (XXIII.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K., mások számára 3 K.
- A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Irták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K., kötve 13 K.
- HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.
- A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K., nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.
- ERDÉSZETI INDULÓ és NEMES SZIV-KERINGŐ zongorára. Irta: Szmik Gábor. Ára az indulónak 1 K., a keringőnek 2 K. Az eladásból befolyó összeg az Erzsébet királyné-alapítvány gyarapítására fordítatik.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül egyenként 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

- AZ ERDEI VETÉSRŐL ÉS ÜLTETÉSRŐL.
- A VÁGÁSRA ÉRETT ERDŐ KIHASZNÁLÁSA.
- AZ ERDŐK FELUJÍTÁSA, KAPCSOLATOSAN AZOK RENDSZERES KIHASZNÁLÁSÁVAL.
- AZ ERDŐK BERENDEZÉSE.
- Valamennyit Fekete Lajos írta. Egy-egy füzet ára 2 K.
- NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos. I. füzet. Spórás növények. Ára 4 K. II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K.
- A VADÁSZ TIZPARANCSOLATJA. Irta: ifj. Belházy Gyula. Ára 1 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

- ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmezbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.
- ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára 12 K.
- A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára tagoknak 4 K., nem tagoknak 6 K.
- ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiad. Irta: Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára 6 K
- ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta: Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára 4 K.
- A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos (Selmezbánya). Ára 1 K. 20 fill.
- ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiad. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. (Kapható Fekete Lajos m. k. főerdőtanácsosnál Selmezbányán.) Ára 8 K.
- A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KÉZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K. 80 fill., nem tagoknak 6 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMER-
TETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai
hallgatóknak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmezbányán).

Egyebüttl megrendelhető magyar erdészeti művek :

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI
LEIRÁSA. Szerkesztette : dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a
földmivlésügyi m. k. miniszterium. 1896.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta : Szécsi Zsigmond. II. kiadás.
Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál
Selmezbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta : Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható Joerges
A. özv. és fiánál Selmezbányán.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta : Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta : Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.)
Ára 5 K.

AZ ERDŐTÖRVÉNY MAGYARÁZATA. Irta : dr. Klekner Alajos. Franklin-
társulat. Ára 4 K.

AZ ERDŐTÖRVÉNY MAGYARÁZATA. Irta : ifj. Sárossy-Kapeller Ferencz.
Budapest. Weismann testvérek. Ára 4 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára : 8 K.

ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K. 20 fill.

Megrendelhetők a földmivlésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herczeg erdőrendezősege.
(Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

A m. kir. földmivvelésügyi miniszternek 1903. évi december hó 18-án 105921/1903. szám alatt kelt, a m. kir. belügyi-, igazságügyi és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg kiadott

RENDELETE

az eleven hasznos vadaknak s a hasznos szárnyas vadak tojásainak külföldre szállítása tárgyában.

A hazai vadtenyésztés érdekében az 1883. évi XX. t.-cz. 50. §-a alapján a belügyi-, igazságügyi- s a kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg rendelem:

1. Élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojását külföldre (beleértve Ausztriát és a megszállott tartományokat is) szállítani csak hatósági engedélylyel szabad.

2. Az engedély iránt a kérvényt közvetlenül a földmivvelésügyi miniszterhez kell beadni.

Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles azt, hogy a vadbefogást, tojásszedést a vadászat tulajdonosa a szerződésben nem tilalmazta.

Az engedélyt a m. kir. földmivvelésügyi miniszter adja meg.

Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője a mellékelt minta szerint szállítási igazolványt állít ki, mely a szállításmánnyal együtt a vasuti, hajózási, illetve postai felvételi hivatalnak átadandó.

Ha élő hasznos vad, vagy hasznos szárnyas vad tojása külföldre való szállítás végett ilyen szállítási igazolvány nélkül a vasuti, hajózási, illetve posta felvételi hivatalnál továbbítás végett feladatni czéloztatnék, azoknak felvétele megtagadandó s ha mégis tévedésből ilyenek felvétettek, akkor azok visszatartandók, a községi előjáráságnak átadandók s erről a község illetékes elsőfoku rendőri hatósága azonnal, esetleg távirat útján is értesítendő.

3. A ki élő hasznos vadat és hasznos szárnyas vad tojását az I. pontban meghatározott engedély nélkül külföldre szállít, kihágást követ el s az 1880. évi 38547. számú B. M. körrendelettel kiadott eljárási szabályok 8. §-ában megjelölt hatóságok által 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő s nemcsak az eljárási költségben, hanem a vadak etetési, kezelési költségeiben is elmarasztalandó.

A lefoglalt vadak és tojások a lehető legrövidebb idő alatt még a kihágási ítélet meghozatala előtt az eljárásra illetékes I. foku rendőrhatalóság által elkobzandók és nyilvános árverés útján eladandók. Tilalmi időben az árverésben csak a vadászterület tulajdonosa vagy bérlője, illetve ezeknek megbízottjai, nem tilalmi időben pedig mások is részt vehetnek. A kihágást elkövető az árverésben részt nem vehet.

Ha jogosult árverező nem jelentkezik, a vadak azon község határában bocsájtandók szabadon, a hol azok lefoglaltattak, a tojások pedig haladéktalanul a vadászati felügyelő (Budapest, V., földművelésügyi minisztérium) rendelkezésére bocsátandók.

Az árverésen befolyó összeg az 1901. XX. t.-cz. 23. §-ában megjelölt célokra fordítandó. Ha az árverési, etetési és kezelési költségek a kihágást elkövetőtől nem hajthatók be, azok az árverésen befolyt összegből levonandók.

4. E rendelet 1904. évi január hó 1-én lép életbe.

Budapest, 1903. évi december hó 18-án.

Tallián.

Minta.

Eleven hasznos vadaknak és hasznos szárnyas vadak tojásainak külföldre szállítására jogosító

IGAZOLVÁNY.

----- szám.

A m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 190... évi ----- hó
----- -n ----- sz. alatt kelt engedély alapján -----

(név) -----

190... évi ----- hó ----- -n -----

állomáson ----- (vasuti, hajózási állomás, illetve postahivatal megnevezése)
postahivatalon

----- darab ----- vad (faja és neme)

----- " ----- " " " "

----- " ----- " " " "

----- " ----- " " " "

----- klg. ----- tojást -----

----- -ra ----- czimére

való szállítás végett feladhat.

Kelt -----

Ez az igazolvány a szállitmánnyal együtt a vasuti, hajózási, illetve postafelvételi hivatalnak adandó át.

KÖRRENDELET.

Valamennyi kincstári erdőhatóságnak és a beszterczei erdőigazgatóságnak

a felsőbb jóváhagyás, fentartásával tartandó árverésekről szóló jegyzőkönyvek erre vonatkozó pontjának szövegezése tárgyában.

104623/1903. föld. min. szám. — Utasítom a czímet, hogy a jóváhagyásom fentartásával tartandó árverésekről szóló jegyzőkönyveknek (árverési feltételek) erre vonatkozó pontjában nemcsak azt kösse ki, hogy az ajánlatok közt szabadon választhatom elfogadásra azt, a melyet — tekintet nélkül az ajánlat magasságára — saját belátásom szerint legmegfelelőbbnek találok, de a szóban lévő pontba mindenkor azt a kikötést is vegye fel, hogy az összes ajánlatokat is esetleg visszautasíthatom.

A szóban lévő pont a fennebbiek szerint a következő szöveggel veendő fel az árverési jegyzőkönyvekbe:

„A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közt szabadon választhassa elfogadásra azt, a melyet — tekintet nélkül az ajánlat magasságára — saját belátása szerint legmegfelelőbbnek talál, vagy hogy az összes ajánlatokat is visszautasíthassa“.

Budapest, 1903. évi december hó 1-én.

Tallián.

KÖRRENDELET.

A köztisztviselők egészségi állapotának vizsgálása és díjazása körüli eljárás tárgyában.*)

75168/1903. belügym. — Az 1876: XIV. t.-cz. 167. §-ában biztosított jogomnál fogva, ugyanezen törvényczikk 156. és 162. §-aihoz rendelem, a mint következik:

Köztisztviselő egészségi állapotának megvizsgálását bármely szolgálati érdekből, tehát az 1885: XI. t.-cz. 20. és 21-ik §§-aiban előírt célból is — a törvényhatósági tiszti (járási, kerületi, illetőleg tiszti jellegű városi) orvosok s a törvényhatósági tiszti főorvosok hatáskörébe utalom.

Ezeken kívül e célra a szükséghez képest a törvényhatósági

*) A földmivelésügyi miniszterium alá tartozó hatóságokkal 9694/1903. eln. sz. a. közöltetett tudomásvétel és miheztartás végett.

kórházi főorvosok, illetőleg Budapest székesfőváros területén a kerületi orvosok is igénybe vehetők.

A vizsgálat elrendelése végett az érdekelt közszolgálati ág képvisellete az igénybe veendő orvos felettes hatóságát keresi meg s az orvos annak rendeletére járhat csak el.

A vizsgálat a legszigorubb lelkiismeretességgel és szakbeli pontossággal hajtván végre, az arról szóló bizonyítvány akként szerkesztendő, hogy a nem orvost is lehető határozottsággal tájékoztathassa.

Különösen a nyugdíjaztatási eseteknél kifejezés adandó annak is, hogy a vizsgált egyén véglegesen avagy csak ideiglenesen vált-e szolgálatképtelenné; amennyiben pedig szabadságolás szüksége áll elő: annak tartama is megjelölendő, valamint az a körülmény is, hogy a szabadság azonnal szükséges-e vagy halasztható? végül esetleg az is felemlítendő, vajjon a vizsgált egyén másnemű, könnyebb szolgálatra még alkalmas-e?

A vizsgálatért és az erről szóló bizonyítvány kiállításáért négy (4) korona díj szedhető.

Hogy e díjon felül mikor van kocsibér, fuvardíj és napidíj felszámításának is helye, arra nézve az igénybe vett orvos felettes hatóságánál érvényben levő szabályrendelet megállapításai irányadók.

A mi különösen a kórházi főorvosok igénybevehető napidíjának kérdését illeti, amennyiben ez szabályrendeletileg nem lenne meghatározva — részükre a törvényhatósági tisztí főorvost megillető napidíjat állapítok meg.

Az orvos a vizsgálatból kifolyólag érdembe hozott költségeiről szerkesztett számláját felettes hatóságához nyújtja be, a mely azt felülvizsgálja, érvényesíti és előlegezi is, azután az összeg visszatérítése végett a megkereső hatósághoz fordul.

Jelen szabályrendelet közzététele napján lép életbe, egyidejűleg minden ellenkező rendelkezés, különösen az 1891. évi 70884. belügyminiszteri szám alatt kibocsátott körrendelet is — hatályát veszti.

Budapesten, 1903. évi október hó 31-én.

A miniszter helyett:

Széll s. k.
államtitkár.

KÖRRENDELET

valamennyi fő- és ügyosztálynak, az országos vízépítési igazgatóságnak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának és a segédhivatali főigazgatónak.

(Az utiszámlákon feltüntetett távolságok hitelesítése tárgyában.)

10889/1903 eln. sz. Földm. min. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak mult évi december hó 19-én 13530. szám alatt kelt és másolatban idezárt átirata alapján, a vezetésem alatt álló miniszterium, valamint az alárendelt hatóságok, hivatalok, intézetek tiszti személyzetének és közegeknek 1904. évi január hó 1-től teljesítendő hivatalos utazásai alkalmából bemutatandó utiszámláin az ott feltüntetett távolságok igazolása körül követendő eljárásra nézve a következőket rendelem:

Az utiszámlákon feltüntetett távolságok hitelesítésére illetékes:

a) a központi és a központba beosztott összes tisztviselők (az erdészeti tisztviselők kivételével), továbbá a ménésbirtokok, a kolozstordai gazdaság, a herkulesfürdői, vizaknai, radna-borbereki felügyelőség, ránczfüredi fürdőgondnokság, a kulai ispánság, valamint III., IV., V., VI., VII., VIII. és IX. főosztályom összes külső hatóságai, intézetei, hivatalai és közegei tisztiszemélyzetének utiszámláira nézve számvevőségem központi csoportja;

b) a lótenyészintézetek személyzetének utiszámláira nézve az intézeti számvevő irodák;

c) az aradi jószágigazgatóság személyzetének utiszámláira nézve, valamint a többi odatartozó utiszámlákra nézve a jószágigazgatóság mellé rendelt számvevőség;

d) az I. főosztály és beosztott személyzetének, valamint az erdőőri szakiskolák személyzetének utiszámláira nézve a számvevőség erdészeti csoportja;

e) a kincstári erdők hatósági személyzetének utiszámláira nézve az illető erdőhatóság számvevősége, a besztercei erdőigazgatóság személyzetének utiszámláira nézve az erdőigazgatóság mellé rendelt számvevőség; végül

f) a m. kir. állami erdőhivatalok személyzetének saját kerületükben történt utazásairól szóló utiszámláira nézve az illető erdőhivatal főnöke vagy helyettese, ha pedig más kerületben utaznak, számvevőségem erdészeti csoportja.

Ezen rendeletem folytán az utiszámlák távolsági adatainak hitelesítésére 1904. évi január hó 1-től a m. kir. államépítészeti hivatalok többé igénybe nem vehetők.

Felhivom Czimet, hogy ezen rendeletem értelmében az ügykörébe tartozó összes hatóságokat, intézeteket, hivatalokat, közegeket haladéktalanul megfelelően utasítsa.

Végül értesitem Czimet, hogy a hatóságok, intézetek, hivatalok és közegek „Magyarország távolsági térképének“ működési kerületükre vonatkozó térképszelvényeivel annak idején elláttattak; miután azonban nincs kizárva, hogy egyes hatóságoknál stb., a távolsági térképek gyűjteménye hiányos, a kiadandó rendeletben felhatalmazandók arra is, hogy az esetleg igényelt szelvényeket saját ellátmányuk terhére közvetlenül a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójánál megrendelhessék.

Kelt Budapesten, 1903. évi december hó 14-én.

Tallián s. k.

KÖRRENDELET

valamennyi fő- és ügyosztálynak, az országos vízépítési igazgatóságnak, a számvevőségi igazgatónak és mindhárom csoportjának és a segédhivatali főigazgatónak.

(A földmivelésügyi miniszterium erdészeti házipénztárának megszüntetése tárgyában.)

11123/Eln. 1903. — A vezetésem alatt álló földmivelésügyi miniszteriumban önállóan működő három házipénztárt és pedig a miniszteri házipénztárt, nemkülönben az erdészeti s országos vízépítési igazgatósági házipénztárakat „a m. kir. földmivelésügyi miniszterium házipénztára“ elnevezés alatt 1904. évi január hó 1-től egyesítettem.

Felhivom a Czimet, hogy az ügyköréhez tartozó ágazatoknál működő hatóságokat, hivatalokat és közegeket, valamint az esetleg érdekelt pénzüzeteket jelen elhatározásomról tudomás és mihez-tartás végett értesitse.

(I. Főosztály és orsz. vízépítési igazgatóságnak.)

Intézkedjék egyuttal az iránt, hogy a Czim házi-pénztára folyó évi december hó végével szabályszerűen átadassék és a pénztár által vezetett összes nyilvántartások és pénzszekrények a miniszteri házipénztárba szállittassanak.

Valamennyinek.

A m. kir. földmivelésügyi miniszterium házipénztárának kezeléséről szóló utasítást később fogom a Czimnek megküldeni.

Kelt Budapesten, 1903. évi december hó 30-án.

Tallián s. k.

JEGYZŐKÖNYV

a m. kir. földmivelésügyi miniszterium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdő-tisztek gyermekeinek nevelését segélyző alap intéző bizottságának Budapesten, 1903. évi november hó 28-án tartott rendes évnegyedes üléséről.

Jelen voltak: *Sóltz* Gyula miniszteri tanácsos, országos főerdőmester, elnök, *Nagy* Károly m. kir. erdőtanácsos, előadó, *Horváth* Sándor miniszteri tanácsos, *Lászlóffy* Gábor főerdőtanácsos, *Laitner* Elek erdőigazgató, *Simenszky* Kálmán kir. erdőfelügyelő, bizottsági tagok, továbbá *Gurányi* István főerdész, az alap pénztárosa és *Térfi* Béla erdész, jegyzőkönyvvezető.

Elnök üdvözli a megjelent bizottsági tagokat s az ülést határozatképesnek nyilvánítván, megemlíti, hogy Havas József kir. erdőigazgató, bizottsági tag távolmaradását kimentette.

I. A pénztáros beterjeszti és felolvassa a múlt évnegyed végén és az ülés napján mutatkozott pénztári álladékról szóló kimutatásokat, mely szerint volt:

a) *A múlt évnegyed végén, 1903. év szeptember hó 30-án:*

I. ÉRTÉKPAPIROKBAN:

A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban elhelyezett 4%-os koronajáradék-kötvény ...	150000 K — f
---	--------------

II. KÉSZPÉNZBEN:

1. A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban a 32990. számú betétkönyv szerint	12080 K 84 f	
2. Az erdészeti házipénztárban	285 K 44 f	12366 K 28 f
Összesen ...		162366 K 28 f

Ebből az összegből esik:

1. Az alaptókére:		
a) értékpapirban	93600 K — f	
b) készpénzben	2514 K 41 f	96114 K 41 f
2. A folyó kezelésre:		
a) az 1903/1904. tanévben kiosztandó segélyre	33040 K — f	
b) az 1903. évi tiszta jövedelemre	33211 K 87 f	66251 K 87 f
Összesen ...		162366 K 28 f

b) Az ülés napján, 1903. év november hó 28-án:

I. ÉRTÉKPAPIROKBAN:

A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban
elhelyezett 4⁰/₀-os koronajáradék-kötvény ... 150000 K — f

II. KÉSZPÉNZBEN:

1. A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban			
a 32990. számú betétkönyv szerint	17780 K 84 f		
2. Az erdészeti házipénztárban	214 K 47 f	17995 K 31 f	
Összesen		167995 K 31 f	

Ebből az összegből esik:

1. Az alaptőkére:

a) értékpapirban	93600 K — f		
b) készpénzben	2514 K 41 f	96114 K 41 f	

2. A folyó kezelésre:

a) az 1903/1904. tanévben kiosztandó segélyre	28540 K — f		
b) az 1903. évi tiszta jövedelemre	43340 K 90 f	71880 K 90 f	
Összesen		167995 K 31 f	

A bizottság a pénztáros jelentését tudomásul veszi.

II. Előadó bejelenti, hogy miután Lászlóffy Gábor m. kir. főerdőtanácsos időközben az intéző-bizottságnak hivatalból lett tagja, az országos erdészeti egyesület megkerestetett, hogy helyébe egy új tag kiküldetése iránt intézkedjék.

Tudomásul szolgál.

III. Előadó bemutatja a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 15769/1903. számú leiratát, mely szerint az 1901. és 1902. évi zárószámadások felülvizsgálatván, helyeseknek találtattak s a vonatkozó felmentvények az alap pénzkezelőinek közvetlenül kiadattak.

Tudomásul vétetik s a bizottság elhatározza, hogy a zárószámadások a jelen jegyzőkönyv utján közzétéssenek és az 1902. évi márczius 18-án tartott ülésében hozott és a miniszteri számvevőséggel 36356/1902. szám alatt közölt határozatára való hivatkozással újból megkeresi a t. min. számvevőség erdészeti csoportját, hogy jövőben, mintán az alap pénzkezelői ezen minőségükben közvetlenül az intéző-bizottság rendelkezése alatt állanak, a részükre szóló felmentést kézbesítés végett mindenkor az intéző-bizottságnak küldje meg.

Az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alap 1901. évi zárszámadása :

Felelős számadók : Uitz Mátyás m. kir. erdőszámvizsgáló és Gurányi István m. kir. főerdész.

Az alap állandéka az 1901. év végével lezárt számadás szerint :

I. ÉRTÉKPAPIROKBAN :

A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban letétbe helyezett :

a) 90,000 K n. é. koronajáradék-kötvény	---	90000 K	— f	
b) 10,000 frt n. é. Regale-kötvény	---	20000 K	— f	110000 K — f

II. KÉSZPÉNZBEN :

a) A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban a 30,208. számú könyv szerint takaréketét	34240 K	— f	
b) Az erdészeti házipénztárban készpénz	284 K	— f	34524 K 60 f
Összesen	---		144524 K 60 f

Ezen összegből esik :

1. Az alaptókére :

a) értékpapirokban	---	80000 K	— f	
b) takaréketétekben	---	2804 K	60 f	82804 K 60 f

2. Folyó kezelésre :

a) az 1901/1902. tanévre engedélyezett segélyekre	---	23520 K	— f	
b) az 1902/1903. tanévre kiosztható segélyekre	---	38200 K	— f	61720 K — f
Összesen	---			144524 K 60 f

ZÁRSZÁMADÁS.

Folyószám	T á r g y	Készpénz		Takarék- betét		Érték- papír		Összesen		Fő- könyv lapja tétele
		K	f	K	f	K	f	K	f	
	<i>I. Folyó kezelés.</i>									
	<i>a) Bevétel:</i>									
1.	Az 1900. évi maradvány	3065	61	16954	39	40000	—	60020	—	23/1
2.	Járulékok és adományok	42118	39	—	—	—	—	42118	39	24
3.	Kamatok	5628	24	—	—	—	—	5628	24	26
4.	Visszavett takarékbetétek	48794	34	—	—	—	—	48794	34	27
5.	Takarékba helyezett össze- gek	—	—	63222	58	—	—	63222	58	28
6.	Az alaptőkéhez csatolt ér- tékpapírokért kapott megfelelő összegű taka- rékbetét	—	—	10000	—	—	—	10000	—	30
	Összes bevétel	99606	58	90176	97	40000	—	229783	55	—
	<i>b) Kiadás:</i>									
7.	Segélydíjakra	36100	—	—	—	—	—	36100	—	35
8.	Visszavett takarékbetétek	—	—	48794	34	—	—	48794	34	37
9.	Takarékba helyezett össze- gek	63222	58	—	—	—	—	63222	58	38
10.	Az alaptőkéhez csatolt ösz- szegek:									
	<i>a) Megszüntetett 1900/901. évi segélyek</i>	—	—	400	—	—	—	400	—	39/112
	<i>b) Az 1901. évi tiszta jöve- delem 1/5-e</i>	—	—	9546	63	—	—	9546	63	39/3
11.	Az alaptőkéhez megfelelő takarékbetétek ellenében csatolt értékpapírok	—	—	—	—	10000	—	10000	—	40/1
	Összes kiadás	99322	58	58740	97	10000	—	168063	55	—
	<i>Összehasonlítás:</i>									
	A bevételek összege	99606	58	90176	97	40000	—	229783	55	—
	A kiadások összege	99322	58	58740	97	10000	—	168063	55	—
	Marad 1901. év végén	284	—	31436	—	30000	—	61720	—	—

Folyószám	T á r g y	Készpénz		Takarék- betét		Érték- papír		Összesen		Fő- könyv lapja tétele
		K	f	K	f	K	f	K	f	
	<i>II. Alaptőke.</i>									
	<i>a) Bevétel:</i>									
1.	Maradvány 1900. évről ...	—	—	2857	97	70000	—	72857	97	22/1
2.	Szondi János és Gyürky Gábor 1900/1901. évi a 200 K. igénybe nem vett segélye ...	—	—	400	—	—	—	400	—	22/23
3.	Az 1901. évi tiszta jövede- lem $\frac{1}{5}$ -e ...	—	—	9546	63	—	—	9546	63	22/4
4.	Az alaptőkéből kiadott ta- karékbetétekért kapott ér- tékpapírok ...	—	—	—	—	10000	—	10000	—	22/5
	Összes bevétel...	—	—	12804	60	80000	—	92804	60	—
	<i>b) Kiadás:</i>									
5.	Az alaptőkéhez csatolt ér- tékpapírokért kiadott meg- felelő takarékbetét ...	—	—	10000	—	—	—	10000	—	34
	Marad 1901. év végével ...	—	—	2804	60	80000	—	82804	60	—
	<i>Sommázat:</i>									
I.	Folyó kezelés maradványa	284	—	31436	—	30000	—	61720	—	—
II.	Alaptőke ...	—	—	2804	60	80000	—	82804	60	—
	Összesen ...	284	—	34240	60	110000	—	144524	60	—

Folyószám	T á r g y	Egyenkint		Összesen	
		K	f	K	f
	<i>III. Segélydíjak nyilvántartása.</i>				
	<i>a) Az 1900/1901. tanévre engedélyezett segély:</i>				
1.	Maradvány 1900. év végén	—	—	21520	—
2.	Kiadás az 1901. évben	21120	—	—	—
3.	Alaptőkének átadatott	400	—	21520	—
	Marad 1901. év végén ...				
	<i>b) Az 1901/1902. tanévre engedélyezett segély:</i>				
	Előírás:				
1.	Az 59236/1901. számú rendelet alapján ...	—	—	38500	—
	Kiadás:				
2.	Segélydíjakra 1901. évben kifizettetett	—	—	14980	—
	Hátralék ...	—	—	23520	—
	<i>IV. Az 1901. évi jövedelem és azt terhelő kiadás:</i>				
	Bevétel:				
1.	Járulékok és adományokból	42118	39	—	—
2.	Kamatokból	5628	24	47746	63
	Kiadás nem volt ...	—	—	—	—
	Tiszta jövedelem 1901-ben ...	—	—	47746	63
	Ezen összegből:				
	<i>a) Az alaptőkét illető 1/5 rész .....</i>	9546	63	—	—
	<i>b) Az 1902/1903. tanévre segélyként kiosztható lesz .....</i>	38200	—	47746	63

Folyószám	T á r g y	Érték- papir névértéke		Érték- papir be- szerzési ára		Külön- bőzet		
		K	f	K	f	K	f	
	<i>V. Az értékpapírok beszerzési és névértéke közötti különbözetek nyilvántartása.</i>							
	Bevétel:							
1.	Az 1893. évben beszereztetett 24500 K n. é. kötvény	24500	—	23158	74	1341	26	
2.	Az 1894. évben beszereztetett 5500 K n. é. kötvény	5500	—	5217	96	282	04	
3.	Az 1898. évben beszereztetett 20,000 K n. é. kötvény és 10000 frt n. é. regálekötvény	40000	—	40126	66	126	66	
4.	Az 1900. évben beszereztetett 40000 K n. é. kötvény	40000	—	36422	22	3577	78	
	Összesen	110000	—	104925	58	5074	42	
	Kiadás:							
1.	Az alaptőkéhez csatoltatott 1894. évben	15100	—	14280	36	819	64	
2.	" " " 1895. "	8100	—	7653	84	446	16	
3.	" " " 1896. "	6800	—	6442	50	357	50	
4.	" " " 1898. "	10000	—	10031	66	31	66	
5.	" " " 1899. "	16000	—	16050	66	50	66	
6.	" " " 1900. "	14000	—	14044	34	44	34	
7.	" " " 1901. "	10000	—	9105	55	894	45	
8.	Folyó kezelésben maradt az 1900. évi beszerzésből	30000	—	27316	67	2683	33	
	Összesen	110000	—	104925	58	5074	42	

Felülvizsgáltatott. M. kir. földmivelésügyi miniszteriumi számvevőség erdészeti csoportja. Budapest, 1902. évi márczius hó 17. Arányi s. k.

**Az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alap
1902. évi zárszámadása.**

Felelős számadók: Gurányi István m. kir. főerdész, pénztáros: Huttya Pál m. kir. erdőszámítást, az alap ellenőre.

Az alap álladéka az 1902. év végével lezárt számadás szerint.

I. ÉRTÉKPAPIROKBAN:

A magyar leszámítoló és pénzváltó bankban elhelyezett 135600 K n. é. 4 ⁰ / ₀ -os korona-járadékkötvény	135600 K — f
--	--------------

II. KÉSZPÉNZBEN:

1. A magyar leszámítoló és pénzváltó bankban a 32149. számú betétkönyv szerint	18941 K 36 f	
2. Az erdészeti házi pénztárban	3113 K 05 f	22054 K 41 f
Összesen	157654 K 41 f	

Ezen összegből esik:

I. Az alaptőkére:

a) értékpapirokban	93600 K — f	
b) takarékbetét	1474 K 41 f	95074 K 41 f

II. Folyó kezelésre:

a) az 1902/1903. tanévre engedélyezett segélyekre	23580 K — f	
b) az 1903/1904. tanévben kiadható segélyekre	39000 K — f	62580 K — f
Összesen	157654 K 41 f	

ZÁRSZÁMADÁS.

Folyószám	T á r g y	Készpénz		Takarék- betét		Érték- papír		Összesen		Fő- könyv lapja tétele
		K	f	K	f	K	f	K	f	
	<i>I. Folyó kezelés.</i>									
	<i>a) Bevétel:</i>									
1.	Az 1901. évi maradvány...	284	—	31436	—	30000	—	61720	—	43/1
2.	Járulék és adományokból...	42322	55	—	—	—	—	42322	55	44/1
3.	Kamatokból ...	6548	34	—	—	—	—	6548	34	46
4.	Visszavett takarékbetétek...	44588	60	—	—	—	—	44588	60	47
5.	Takarékpénztárba helyezett összegek ...	—	—	29289	36	—	—	20289	36	48
6.	Beszertett értékpapírok ...	—	—	—	—	23881	25	23881	25	49
7.	Az alaptőkéhez csatolt ér- tékpapírokért kapott takarék- betétek ...	—	—	11881	25	—	—	11881	25	50
8.	Készpénzben visszafizetett segélyek ...	320	—	—	—	—	—	320	—	51
9.	Az alaptőkét illető kész- pénzben befolyt összegek ...	91	02	—	—	—	—	91	02	52
10.	Az értékpapírok vásárlásá- nál és convertálásánál el- ért értékpapírnyereségek	—	—	—	—	1718	75	1718	75	53
	Összes bevétel...	94154	51	72606	61	556000	—	222361	12	—
	<i>b) Kiadás:</i>									
11.	Segélydíjakra ...	37660	—	—	—	—	—	37660	—	55
12.	Különféle kiadások ...	210	85	—	—	—	—	210	85	56
13.	Visszafizetett takarékbetétek	—	—	44588	60	—	—	44588	60	57
14.	Takarékpénztárba helyezett összegek ...	29289	36	—	—	—	—	29289	36	58
15.	Alaptőkéhez csatolt összegek <i>a)</i> megszüntetett 1901/902. évi segélyek ...	—	—	800	—	—	—	800	—	59/1, 3, 4
	<i>b)</i> convertálás folytán kész- pénzben nyert összeg ...	—	—	91	02	—	—	91	02	59/2
	<i>c)</i> az 1902. évi tiszta jöve- delem $\frac{1}{5}$ -e ...	—	—	9660	04	—	—	9660	04	59/5
16.	Az alaptőkéhez megfelelő takarékbetétek ellenében csatolt értékpapírok ...	—	—	—	—	13600	—	13600	—	60
17.	Állami kötvények beszerz.	23881	25	—	—	—	—	23881	25	61
	Összes kiadás ...	91041	46	55139	66	13600	—	159781	12	—
	<i>Összehasonlítás:</i>									
1.	A bevételek összege ...	94154	51	72606	61	55600	—	222361	12	—
2.	A kiadások összege ...	91041	46	55139	66	13600	—	159781	12	—
	Marad a folyó kezelésnél 1902. év végén ...	3113	05	17466	95	42000	—	62580	—	—

Folyószám	T á r g y	Készpénz		Takarék- betét		Érték- papír		Összesen		Fő- könyv lapja téttele
		K	f	K	f	K	f	K	f	
	<i>II. Alaptőke.</i>									
	<i>a) Bevétel:</i>									
1.	Maradvány az 1901. évről	—	—	2804	60	80000	—	82804	60	42/1
2.	A vásárolt 25000 K. n. é. kötvényekből a 23881/25 K vételáron felüli többlet (1118/75 K) — — — — —	—	—	—	—	1118	85	1118	75	42/2
3.	Az alaptőkéhez csatolt takarék- betétek ellenében	—	—	—	—	1881	25	1881	25	42/3
4.	Pukács E. visszafizetett (380) és fel nem vett (20) segélye	—	—	400	—	—	—	400	—	42/3
5.	A 20000 K n. é. regáléköt- vények 20600 K n. é. koronajáradék kötvényre convertáltatván az érték- papír bevételeztetik	—	—	—	—	20600	—	20600	—	42/5
6.	Az 5. t. a. convertálásnál kiegyenlítésül kapott kész- pénz mint takarékbetét bevételeztetik	—	—	91	02	—	—	91	02	42/6
7.	Ercsényi K.-nak 1901/2. évre eng. segély beszüntettet- vén, mint takarékbetét az alaptőkéhez csatoltatik	—	—	200	—	—	—	200	—	42/7
8.	Spanyol Arankának 1901/2. évre eng. segély, ugyanigy az alaptőkéhez csatoltatik	—	—	200	—	—	—	200	—	42/8
9.	Az 1902. évi tiszta jöv. 1/5--de	—	—	9660	04	—	—	9660	04	42/9
10.	Az alaptőkéből kiadott takarék- betétek ellenében kapott értékpapírok	—	—	—	—	10000	—	10000	—	42/10
	Összes bevétel	—	—	13355	66	113600	—	126955	66	—
	<i>b) Kiadás:</i>									
11.	Az alapt.-hez csat. ért.-papi- rokért kiad. tak.-betét	—	—	1881	25	—	—	1881	25	54/1
12.	Az alap tulajdonában volt 20000 K n. é. regáléköt- v. konvertáltatván kiadatik	—	—	—	—	20000	—	20000	—	54/2
13.	Az alapt.-hez csat. ért. papi- rokért ugyanoly értékű takarék- betét kiadatik	—	—	10000	—	—	—	10000	—	54/3
	Összes kiadás	—	—	11881	25	20000	—	31881	25	—
	<i>Összehasonlítás:</i>									
1.	Összes bevétel	—	—	13355	66	113600	—	126955	66	—
2.	Összes kiadás	—	—	11881	25	20000	—	31881	25	—
	Maradv. az alapt. 1902. végén	—	—	1474	41	93600	—	95074	41	—
	<i>Sommázat:</i>									
I.	A folyó kezelés maradványa	3113	05	17466	95	42000	—	62580	—	—
II.	Az alaptőke maradványa	—	—	1474	41	93600	—	95074	44	—
	Összesen	3113	05	18941	36	135600	—	157654	41	—

Folyószám	T á r g y	Egyenként		Összesen	
		K	F	K	F
	<i>III. Segélydíjak nyilvántartása.</i>				
	<i>a) Az 1901/1902. tanévre engedélyezett segélydíjak:</i>				
1.	Maradvány (hátralék) 1901. év végén	—	—	23520	—
2.	Kiadás 1902. év június hó végéig	23040	—	—	—
3.	Az alaptőkéhez csatoltatott	480	—	23520	—
	Marad 1902. év végén ...	—	—	—	—
	<i>b) Az 1902/1903. tanévre engedélyezett segélydíjak:</i>				
	Előírás:				
1.	A 67047/902. sz. rendelet alapján engedélyezettett	—	—	38200	—
	Kiadás:				
2.	Segélydíjakra kifizettetett 1002. év (szept-decz.) végéig	—	—	14620	—
	Hátralék 1902. év végén ...	—	—	23580	—
	<i>IV. Az 1902. évi tiszta jövedelem és az azt terhelő kiadás.</i>				
	Bevétel:				
1.	Járadékok és adományokból	42322	55	—	—
2.	Kamatokból	6548	34	48870	89
	Összes bevétel ...	—	—	48870	89
3.	Levonva a kfkv. 56. lapja szerinti kiadást ...	—	—	210	85
	Tiszta jövedelem 1902. évben ...	—	—	48660	04
	Ezen 48660·04 K összegből lesik:				
	<i>a) Az alaptőkét illető 1/5 rész 48.660·04—39000 = 9660·04 K. ....</i>				
		9660	04	—	—
	<i>b) Az 1903/1904. tanévre segélyképen kiadható lesz .....</i>				
		39000	—	48660	04

Folyószám	T á r g y	Érték- papir név- értéke		Érték- papir be- szerzési ára		Külön- bőzet	
		K	F	K	F	K	F
<i>V. Az értékpapirok beszerzési ára és névértéke közötti különbözet nyilvántartása.</i>							
<i>a) Bevétel</i>							
1.	Az 1893. évben beszereztetett 24500 K n. é. kötv.	24500	—	23158	74	+1341	26
2.	Az 1894. évben beszereztetett 5500 K n. é. kötv.	5500	—	5217	96	+ 282	04
3.	Az 1898. évben beszereztetett 20000 K n. é. kötvény és 10000 frt n. é. regálekötvény	40000	—	40126	66	— 126	66
4.	Az 1900. évben beszereztetett 40000 K n. é. kötvény	40000	—	36422	22	+3577	78
5.	Az 1902. évben beszereztetett 25000 K n. é. kötvény	25000	—	23881	25	+1118	75
6.	Az 1902. évben a 3. t. a. kimutatott 10.000 frt = 20.000 K n. é. regálekötv. 20.600 K n. é. koronajáradék kötvénnyé konvertáltván, a különbözet 20600—20000 = 600 K bevételeztetik	600	—	—	—	+ 600	—
Összes bevétel ...		135600	—	128806	83	6793	17
<i>b) Kiadás:</i>							
1.	Az alaptőkéhez csatoltatott 1894. évben	15100	—	14280	36	+ 819	64
2.	" " " 1895. "	8100	—	7653	84	+ 446	16
3.	" " " 1896. "	6800	—	6442	50	+ 357	50
4.	" " " 1898. 5	10000	—	10031	66	— 31	66
5.	" " " 1899. "	16000	—	16050	66	— 50	66
6.	" " " 1900. "	14000	—	14044	34	— 44	34
7.	" " " 1901. "	10000	—	9105	55	+ 894	45
8.	" " " 1902. "	13600	—	12523	24	+1076	76
9.	Folyó kezelésben maradt az 1900. évi beszerzésből	42000	—	38674	68	+3325	32
Összesen ...		135600	—	128806	83	6793	17

Felülvizsgáltatott és a főkönyv s napló adataival megegyezőnek találtatott. A földmivelésügyi miniszteriumi számvévőség erdészeti csoportja. Budapesten, 1903. február 18-án. Arányi s. k. Nagy s. k.

IV. Előadó bejelenti, hogy a pénztárkezelési utasítás 12503/1902. eln. sz. a. jóváhagyatott és hogy 10155/1903. eln. sz. alatt már a kinyomatás iránt is az intézkedés megtörtént. Tudomásul vétetik.

V. Előadó bemutatja Kovács Pál m. kir. erdész kérvényét, melyben bejelenti, hogy a 200 K segélyben részesített Irma leánya a Szent Ferencz-rendi nővérek nagyszabeni zárdájában havi 8 K kedvezményben részesül és kéri a segély további meghagyását. A bizottság a bejelentést tudomásul veszi és a fennforgó körülmények mérlegelésével a segély meghagyását határozza el.

VI. Előadó bemutatja Piso Kornél m. kir. főerdész kérvényét, melyben Ilona leányának adományozott 300 K segélynek Valeria leányára való átruházását kéri, mert Ilona betegsége miatt egy évig iskolába nem járhat. A bizottság a segély átruházását elhatározza, mert a tanulmányi előmenetel s egyéb tekintetben támasztható követelményeknek Valeria is megfelel.

VII. Előadó bemutatja Benedek Albert m. kir. főerdész kérvényét, melyben bejelenti, hogy a 200 K segélyben részesített Irén leányát betegeskedése miatt magánuton kénytelen taníttatni s kéri a segély meghagyását. A bizottság a kérelmet teljesíthetőnek nem találta, mert a fenálló szabályzat szerint a segély csak akkor szolgáltatható ki, ha a gyermek az alapszabályok 2. §-ában megjelölt tanintézetek valamelyikében tényleg tanul.

VIII. Előadó bemutatja Chrenóczy Nagy Antal m. kir. erdőmester kérvényét, melyben az Adrienne leányának adományozott 200 K segélynek Margit leányára való átruházását kéri, mert Adriennet a tanítónőképzőben elhelyeznie nem sikerült s így őt magánuton kénytelen taníttatni. Miután Margit is egy az alapszabályok 2. §-ában megjelölt iskolába jár, tanulmányi előmenetele jó és egyéb követelményeknek is megfelel, a bizottság a segélyátruházást elhatározza.

IX. Előadó bemutatja özv. Györke Istvánné kérvényét, melyben a Mariska leányának adományozott 300 K segélynek Margit leányára való átruházását kéri. Minthogy Margit a kolozsvári m. kir. tudományegyetem bölcsészeti karának hallgatója, az érvényben levő alapszabályzat 2. §-a szerint pedig csak a leányiskolákban vagy női tanítóképezdékekben tanuló leánygyermek részesülhetnek segélyben, a bizottság a kérelmet teljesíthetőnek nem találja.

X. Előadó bemutatja özv. Seeberg Adolfiné kérvényét, melyben a Mór nevű fiának adományozott 300 K segélyből 200 K-nak a már 200 K segélyt élvező József fiára való átruházását kéri, miután Mór fia az erdészeti akadémia helyett az egyetemre iratkozott be. A bizottság a segély átruházását elhatározza, mert ha kérvényező a segélyek kiosztása alkalmával csupán egy gyermek után folyamodott volna segélyért, a nyolcz ellátatlan gyermekre való tekintettel 400 K segély arra ugyis megszavaztatott volna.

XI. Előadó bemutatja Karácsonyi Sándor m. kir. erdőmester kérvényét, melyben az erdészeti akademiára beiralkozott Sándor fiát utólag segélyben részesíteni kéri. A bizottság a kérelem figyelmen kívül hagyását határozza el,

mert elkésve vagy utólag benyújtott folyamodványra segély senki részére sem engedélyeztetik.

XII. Előadó előrebocsátva azt, hogy az intéző bizottság múlt ülésén felhivatott arra, hogy egyik közelebbi ülésen indokolt előterjesztést tegyen arra nézve, hogy mennyiben és mily mérvben tartaná a nevelési alap szabályzatát módosítandónak, a következő jelentést teszi:

1. Az intéző bizottság t. tagjai előtt ösmeretes az, hogy általában évek óta minden évben közel annyi leánygyermek után nyújtatott be segély iránti kérvény, mint fiugyermek után, holott a szabályzat 4. §-ának utolsóelőtti kikezdése szerint a segélyeknek legfeljebb csak $\frac{1}{3}$ -része adható ki leánygyermekeknek. A szabályzatnak ezt a megszorítását ma, a mikor a leánygyermekeket is — legalább 16 éves korukig — minden intelligens szülő taníttatni kénytelen; a mikor a leánygyermek taníttatása semmivel sem kerül a jelzett korig kevesebbe, mint a fiué; a mikor azt látjuk, hogy a tisztviselők árvái közül sokkal több leányárva nyomorog; a mikor ennél fogva impulsust kell arra adni, hogy a szegény tisztviselők leányaikat női kenyérkereső pályákra minél nagyobb mérvben kitaníttatassák, igazságosnak tartani nem lehet. S ezért igen czélszerűnek találná előadó, ha a szabályzatnak ez a pontja egyszerűen kihagyatnék.

2. Továbbá módosításra szorul előadó nézete szerint a szabályzat 3. §-ának első bekezdése, mely az alap forrásait állapítja meg. Ugyanis a multban több ízben merült fel az a kérdés, hogy a kincstári más ágazatok tartoznak-e vagy sem az erdőkincstártól vett, vagy ennek eladott anyagok után a 0.2 járandóságot a nevelési alap részére megfizetni? Ha más vevőtől, más vállalkozótól, más szállítótól ezt a 0.2 járandóságot követelhetjük, akkor valóban nem méltányos, hogy az állam egy-egy gazdasági ágazata pl. mint favásárló vagy mint gabona-szállító, e szabály alól kivétessék. Ezt tehát e pontban határozottan ki kellene fejezni. De ki kellene egészíteni e pontot abban az irányban is, hogy az állami erdőhivatalok részére szállított anyagok után is fizetessék meg a nevelési járulék.

A 3. §. első bekezdése ennek folytán ugy volna módosítandó, hogy „a kincstári erdők üzletéhez” szók után beszuratnék ez: *„és az állami erdőhivatalok részére”,* valamint az első bekezdés után odatétetnék, hogy *„ezek a járulékok akkor is esedékesek, ha a vásárló albérlő, a vállalkozó avagy a szállító az állam valamelyik üzleti ágazata volna is.”*

3. A szabályzat 4. §-ában ez a kitétel, hogy „a földmivelésügyi miniszterium erdészeti ügyosztályának 4. előadója”, oda volna módosítandó, hogy „a földmivelésügyi miniszterium erdészeti ügyosztályainak előadói” stb.

Egyebekben ez alkalommal a szabályzatot nem találja módosítandónak, tehát még azon az intéző bizottság múlt ülésén felmerült irányban sem, mely szerint a Debreczeni Ödön irodasegédtsízt által benyújtott folyamodványra a nevelési alap segélyezései az államerdészetnél szolgálatot teljesítő irodatisztekre és iroda-segédtsztekre is kiterjesztessenek. Mert ez az alap kifejezetten — már a czimében is — állami erdőtisztek gyermekeinek érdekében alapított; a ki tehát a földmivelésügyi miniszterium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdőtisztt, annak joga van hozzá; a ki nem esik az állami erdőtisztek kategóriájába

az eo ipso e jogra igényt nem tarthat. — Az intéző bizottság a szabályzat-módosítás iránti tárgyalást a következő ülésre halasztja, alkalmat kívánván ez által nyújtani a bizottsági tagoknak arra, hogy ezt a kérdést addig alapos tanulmányozás tárgyává tehessek.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Nagy Károly s. k.
előadó.

Sóltz Gyula s. k.
elnök.

Térfi Béla s. k.
jegyzőkönyvvezető.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített

BEFIZETÉSEK

1903. évi december hóban.

A rövidítések magyarázata: ak. = alapítványi kamat; att. = alapítványi tőketörlesztés; k. a. = készpénz alapítvány; WKa. = Wagner Károly alapítvány; TLa. = gr. Tisza Lajos alapítvány; BAa. = Bedő Albert alapítvány; E. a. = Erzsébet királyné alapítvány; t. ny. a. = titkári nyugdíjalap; td. = tagsági díj; hd. = hirdetési díj; ld. = lapdíj; kld. = kedvezményes lapdíj; pk. = postaköltség; Ert. = Erdészeti rendeletek tára; áb. = átfutó bevétel; rb. = rendkívüli bevétel; EL. = Erdészeti Lapok egyes füzetei; Npt. = Erdészeti zsebnaptár; Nvt. I. = Erdészeti Növénytan I. rész; Nvt. II. = Erdészeti Növénytan II. rész; OFa. = Ó Felsége fénynyomatai arcképe; Ecs. = Erdei facsemeték nevelése; Evü. = Fekete Lajos. Az erdei vetésről és iltetésről; Eáh. = Az erdők ápolásáról és használatáról; Eb. = Az erdők berendezése; Ek. = A vágásra érett erdők kihasználása; Ef. = Az erdők felújítása; *Eh. = Erdőhasználatlan; ik. = takarékpénztári időközi kamatok; Ék. = Értékpapírok kamatai; N. Nvt. = Népszerű növénytan; Rz. = Erdőrendezéstan; FL. = Földes J. „Legelő-erdők”; M. L. = Márton Sándor: A legelő erdők berendezése stb.; EOT. = Magyar Erdészeti Oklevéltár; Éép. I. 1. = Erdészeti építéstan I. rész (középítéstan) I. kötet; Éép. I. 2. = Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.; Éép. II. = Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan); Vik. = Vadászati ismeretek kézikönyve; H. F. = Gaul Károly: Hazánk házi faipara; Kft. = Pech Dezső: Külföldi fanemek tenyésztése.

Befizetések K.	
Aradi áll. erdőhivatal npt.	12.—
Asbóth Mihály td.	24.—
Ambrus Lajos td.	16.—
Apatini erdőhivatal npt.	46.—
Ágh Gyula átszám. utján att.	20.—
Altstädter J. npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Ajtay Sándor átszám. utján ak.	12.—
Alapi Salamon ld.	16.—
Bund Károly Éép. II. 12.—, td.	
32.—, t. ny. a. 41.—	85.—
Boskovitz Árminné özv. lb.	{ 85.86
	{ 90.—
özv. Balás Emilné ak.	60.—
Bazini erdőhivatal npt.	2.—
Bartha Gábor td.	16.—
Botfaragó Oszkár Faragó alapítványára	200.—
Bózer Jenő td.	16.—
Boitner Gyula td. 16.—, npt. 2.—	18.—
Beszterczebányai erdőigazgatóság npt.	92.—
Beszterczei erdőigazgatóság npt.	62.—
Biró Lajos td.	20.—
Brassói áll. erdőhivatal npt. 8.—, pk. —.80	8.80
Átvitel	904.78

Befizetések K.	
Áttétel	904.78
Bencsik Sándor npt. 2.—, pk. —.60	2.60
Breznóbánya város hd.	12.55
Beregvármegye alispánja ld.	15.80
Breckner József td.	6.—
Bocz Géza npt.	2.—
Bélai József npt.	2.—
Bárdos J. npt.	2.—
Balás Emilné átszám. utján att.	20.—
Breckner József td.	16.—
Beregszászi áll. erdőhivatal npt.	
2.—, pk. —.20	2.20
Brezovszky József npt. 2.—, pk.	
—.40	2.40
Bartha Ábel átszám. utján td.	16.—
Béky Albert átszám. utján td.	16.—
Buhescu Terentius átszám. utján td.	3.—
Bodor Gyula átszám. utján kül. lenyom. 46.—, td. 16.—	62.—
Barger Guido npt.	3.—
Bedő Albert dr. pk.	4.92
Cserny Győző ak.	14.—
Cseres Gyula ak.	4.—
Csupor István td.	16.—
Átvitel	1127.25

Befizetések K. Áttétel 1127.25	Befizetések K. Áttétel 1711.60
Csési Viktor Eép. I/1. és Eép. II. pk. 23.32	Faragó Béla K. f. t. 3.—, pk. —45, npt. hd. 190.—, hd. 176.21... 369.66
Csoma Gusztáv átszám. utján td. 15.—	Faller Józsefné átszám. utj. att. 20.—
Csegezy Pál átszám. utján td. 28.—	Fábri Alajos npt. 2.—, td. 16.— 18.—
Craus Géza átszám. utján ak. 8.—	Franke Pál npt. .... 9.—
Dicső-szent-mártoni erdőhivatal npt. 6.—, pk. —12. .... 6.12	Feketealom község hd. 8.39
Dezsényi Jenő td. .... 5.—	Fankovics J. átszám. utján td. .... 2.—
Dezső Zsigmond npt. 12.—, pk. —12. .... 12.12	Fekete Zoltán npt. 4.—, pk. —12 4.12
Dévai állami erdőhivatal npt. 18.— és pk. —72. .... 18.72	Grill Károly npt. .... 6.—
Domokos Sándorné átszám. utj. att. .... 20.—	Gromon Dezső ak. .... 20.—
Donáth Károly átszám. utján td. 16.—	Gödöllői m. kir. erdőhivatal ld. 127.60
Dohnal József lb. .... 100.—	ifj. Garlathy Oszkár td. .... 10.—
Divald Béla átszám. utján ak. 12.—	Giller Ede td. .... 16.—
Dohnányi Pál átsz. utján id. .... 8.—	Gombossy J. td. .... 9.—
Doroszlai Gábor td. .... 16.—	Horváth János npt. 2.—, pk. —12, Evü. 3.—, ... 5.12
Erdélyi erdőipar r.-társ. E. L. .... 2.—	Haring Vilmos npt. .... 2.—
Egyed Miklós td. .... 16.—	Hamernyik Béla td. .... 10.—
Esztergomi közp. főkápt. pénz- tár hd. 9.35	Hámon József td. .... 16.—
Erdődy Gy. npt. .... 2.—	Haasenstein és Vogler hd. 28.36
Eránosz Antal János npt. 2.—, pk. —40. .... 2.40	Hammersberg Géza dr. td. .... 4.—
Erdődy György átszám. utján ak. 15.—	Hoós Ernő ak. .... 8.—
Eránosz A. János átsz. utj. td. 1.—	Hajas István npt. 6.—, pk. —12 6.12
Erősi Bálint td. .... 20.—	Hoffmann Sándor npt. 2.—, pk. —20. .... 2.20
Egerváry Gyula npt. .... 3.—	Huttya Pál átszám. utján td. .... 16.—
Földmivelésügyi miniszterium hd. 121.02	Halmi László npt. 2.—, pk. —50 2.50
Fogarasi adóhivatal hd. 27.75	Hirsch István ld. 6.—, npl. 2.— 8.—
Fábián Béla td. 4.—, npt. 2.—, pk. —45. .... 6.45	Hirspeck Ágost npt. .... 2.—
Fehértemplomi erdőgondnokság Ert. 6.10	Hamar László átszám. utján td. 20.—
Flatt Károly td. .... 64.—	Irodaköltség előleg térítmény. 200.—
Áttétel 1711.60	Ilosvay Dezső átszám. utján td. 16.—
	Janovitzky Béla npt. .... 2.—
	Janovitzky Zsigmond npt. 2.—, pk. —50. .... 2.50
	Áttétel 2682.17

Befizetések K.	
Áttétel 2682.17	
özv. Janák Lászlóné átsz. utján att. 20.—, ak. 8.—	28.—
Jenőffy Jenőné átszám. utján att.	20.—
Juhász József átszám. utján td.	16.—
Janotyik Károty td.	8.—
Koreck Nándor td.	16.—
Karácsony Kamillo npt.	3.—
Kostialik János td.	16.—
Kuchanek István npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Kellner György npl. 2.—, pk. —.55	2.55
Korompay Lajos 3. Éép. I/1. 33.60, pk. —.12	33.72
Kolozsvári erdőigazgatóság WKa.	9.90
Kovács Pál npt.	6.—
Krajcsovits Béla npt.	2.—
özv. Kernács Gyuláné átszám. td.	16.—
Kürthy Gézané att. 20.—, ak. 6.—	26.—
Krausz Gézané átszám. utján att. 20.—	20.—
Karánsebesi vagyonközség hd.	17.35
Keglevich István gr. att.	50.—
Knöpfler Károly att.	200.—
Körmöczbánya város Rzt.	4.30
Kovács Béla átszám. utján ak.	10.—
Kaan Károly átszám. utján td. 32.—, kül. lenyom. 48.15	80.15
Kiss Ernő átszám. utján td.	16.—
Koncz Antal hb. 375.—, üb. —.60	375.60
Karvas Emil td.	16.—
Lázár József npt. 3.—, pk. —.35	3.35
Liptóújvári erdőőri szakisk. npt.	56.—
Lupsa község hd.	11.65
Littauer Miksa lb.	107.—
Átvitel 3855.86	

Befizetések K.	
Áttétel 3855.86	
Liptóújvári főerdőhivatal npt. 49.—, pk. —.12	49.12
özv. Loványi Lenárdné ak.	16.—
Lugosi erdőigazgatóság WKa.	9.90
Lippai főerdőhivatal npt. 85.—, pk. —.12	85.12
Lehner Kornél npt.	3.—
Lux Vilmos átszám. utján td.	16.—
Legányi Géza átszám. utján att.	20.—
Lányi Aladár npt. 2.—, pk. —.40 td. 16.—	18.40
Lonkay Antal különlenyomatért 22.26, td. 16.—, átsz. utján	38.26
Ludmann Miksa td.	62.—
Máramaroszigeti erdőigazgatóság npt. 108.—, pk. —.12, hd. 13.01	121.13
Merreider István npt.	3.—
Metzenzéf község hd.	22.15
Merényi Gyula npt.	2.—
Mauks Vilmos ak.	13.—
Mahr Károly npt.	15.—
özv. Mihálcics Miklósné ak.	16.—
Magyar leszámítoló s pénzváltó-bank i. k.	632.43 99.40
Morvay Gyuláné átszám. utján att.	20.—
Márton Benedek átszám. utján td.	16.—
Markocsány Ferencz átszám. utján td.	16.—
Muzsnay Géza átszám. utján td. 16.—, npt. 6.—, pk. —.12	22.12
Mikolás Vincze átszám. utján td.	12.—
Melcsiczky Pál td.	114.—
Nagybányai főerdőhivatal npt.	68.12
Nagy Károly td.	16.—
Nagy Gyuláné att. 29.—, ak. 11.—	40.—
Nadrági vasipartársaság npt. 10.—, pk. —.12	10.12
Átvitel 5432.13	

Befizetések K. Áttétel 5421.,13		Befizetések K. Áttétel 5991.15	
Nickmann Róbert td.	16.—	Rác István npt.	3.—
Novacsek Róbert td.	80.—	Róth Gyula npt. 4.—, pk. —.20	4.20
Ornstein Lajos Munkács város névében hd.	5.35	Reithofer Ferencz td.	16.—
Orosz Tamás npt.	2.—	Radu Miklósné átszám. utján att.	16.—
Orentsák Károly td.	18.—	Révi Józsefné átszám. utján att.	20.—
Osterlamm Ernő td.	4.—	Rozsnyay Jánosné átszám. utján att.	20.—
Omischl Mihály npt. 2.—, pk. — .35	2.35	Reithofer Ferencz hd. pt. 4.— pk. —.40	4.40
Ormay Gyula átszám. utján att.	20.—	Rozim József npt. 2.—, pd. — .20	2.20
Otocsácsi erdőhivatal npt. 9.—, pk. —.24, ŐFa. 8.—	17.24	Székelyudvarhelyi áll. erdőhiv. npt. 10.—, pk. —.12	10.12
Orsz. casino ld.	18.—	Simsay J. npt. 6.—, pk. —.45	6.45
Paul Péter td.	40.—	Szabadelvü pártkör ld.	4.—
Popper Hermann br. erdőhiva- tala hd.	10.15	Schmidt Zsigmond td.	48.—
Pécsi állami erdőhivatal npt. 4.—, pk. —.45	4.45	Szalai Ernő td.	2.—
Pécsi Ottó npt. pótlás	1.—	Szászsebesi erdőhivatal ŐFa.	6.90
Persián Iván lb. 150.—, üb. — .60	150.60	Stainer Gyula hd.	6.15
Palánkai m. kir. erdőgondnok- ság npt. 24.—, pk. —.80	24.80	Schréter Károly npt. 2.—, pk. — .45	2.45
Pintér Károly npt. 3.—, pk. — .20	3.20	Svedlér város hd.	11.75
Polnisch Árpád td.	16.—	Szántó Mihály td.	32.—
Pászthy Ferencz td.	8.—	Szepesi Arthur npt.	3.—
Pomarius Alfréd npt. 2.—, pk. — .45	2.45	Stefánszky Ferencz td.	2.—
Pécsváradi erdőgondnokság hd.	12.31	Szepessy Elek td.	4.—
Pavlik József 2 npt. 12.—, pk. — .12	12.12	Simonfy Ákos ak.	32.—
Pukács Antalné att. 20.—, att. 11.—	31.—	Soóvári erdőhivatal hd.	18.75
Prusinszky Károlyné att.	20.—	Stark Dezső npt. 2.—, pk. —.12	2.12
Riesz László td.	32.—	Szarkássy János Rz. 6.—, Nvt. II. 12.—, Eép. I/1 és II. 23.20	41.20
Ringler Antal att.	5.—	Szántó Jenő td.	10.—
Révai Leó npt.	3.—	Sztripszky Ágost td.	5.—
		Stainer Gyula hd.	57.50
		Széchi János npt.	3.—
		Szuppek József td.	8.—
		Szulik István hd.	1.—
		Székely Mózes npt.	2.—
		Stenka Lajos npt.	2.—
	Átvitel 5991.15		Áttétel 6398.34

Befizetések K.	
<u>Áttétel 6398.34</u>	
Seeberg Adolf átsz. útján att.	20.—
Stark Ferencz átsz. útján td.	16.—
Szántó Erzsébet att. 20.—, ak.	
7.—	27.—
Solti Arnold npt. 4.—, pk. —.50	4.50
Sachs Henrik npt. 2.—, pk.—.12	2.12
Turcsán Mihály td.	8.—
Tóth Miklós td.	16.—
Tar József npt. 2.—, pk. —.45	2.45
Thyr János td.	28.—
Timók János td.	20.—
Tarnay Dezső td.	5.—
Török Sándor td.	16.—
Traxler Lajos td.	16.—
Tordony Gusztáv npt. 2.—, td.	
32.—	34.—
Technológiai iparmuseum ld.	16.—
Tompa Ferencz átszám. útján	
td. 2.—	2.—
Török Albert td.	22.—
Tatareck Kálmán td.	16.—
<u>Átvitel 6669.41</u>	

Befizetések K.	
<u>Áttétel 6669.41</u>	
Ujegyházi főszolgabíró hd.	31.33
Ungvári főerdőhivatal npt. 46.—,	
pd. —.12	46.12
Ujvidéki erdőhivatal npt. 18.—,	
pd. —.12	18.12
Vozarik Ferencz átsz. útján td.	16.—
Vadkerty Menyhért npt.	3.—
Vadászfy Jenő npt.	2.—
Vázsonyi Henrik npt. 5.—, pk.	5.12
Vollnhofer Pál átsz. útján td.	16.—
Witting Emil td.	16.—
Wagner Tivadar ak.	32.—
Zathureczky Vilmos td.	8.—
Zsarnóczai erdőhiv. npt. 47.—,	
pk. —.12	47.12
Zernest község hd.	24.07
Zudor Béla td.	64.—
<u>Bevétel 1903. decemberben 6998.29</u>	
január—november havi be-	
vétel	63493.46
<u>Összesen 70491.75</u>	

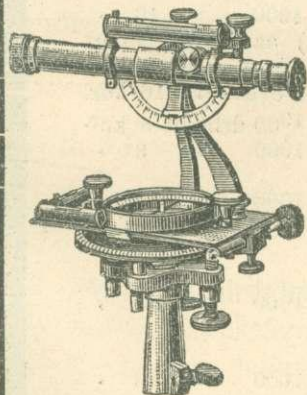
Az „Erdészeti Lapok“ 1904. évi I. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolcad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronként nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
ként hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
ként negyven (40) fillér számítatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételt
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számítatnak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
kint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat nézgvonalzókkaal, mérő-
szalagokat, faátlalókat, rajzeszközöket, terü-
letmérőket (planimeter), valamint mindennemű földmé-
rési műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Bécs, (I., Kohlmarkt 8.)

Az 1900. évi párisi világkiállításon aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Minden-
féle műszerből készletet tart.

Valamennyi mérő műszereink **Calderoni és Tsa** budapesti cézgtől is
beszerezhetők. Minden műszer cézgünkkel van ellátva. (1.)

Gyertyán-röngök, sima, tiszta áru, 2—2¹/₂ m. hosszban, 26 cm.
felső átmérőtől felfelé, nagy mennyiségben kerestetnek vételre.
Ajánlatok *Erich Frost, Breslau, V. Holzimport en gros* czimen
kéretnek. (2. VI. 4.)

Faragó Béla

csász. és királyi udvari szállító
Magyar Magpergető Gyára
ZALAEGERSZEGEN.

Avasi és inámi telepeiről a következő

FACSEMETÉKET ajánlja:

300	ezer db	akácza	1 éves erőteljes,	ára 1000 drbkint	8 kor.	
100	»	» Gleditsia 1	»	» 1000	» 10 »	
50	»	» Gleditsia 2	»	» 1000	» 16 »	
20	»	» Maclura (Maclura aurantiaca)	az összes ismert sővényfélék között a legjobb	1 éves ezre	12 kor.	
20	»	» Maclura (Maclura aurantiaca)	2 éves ezre		16 kor.	
100	»	» Kocsányos tölgy	} Nagyön szépen fejlődött esetek, 1 évesek	ára 1000 drbkint	8 kor.	
100	»	» Kocsánytalan tölgy		» 1000	» 8 »	
20	»	» Amerikai vörös tölgy (Quercus rubra)		» 1000	» 14 »	
1	»	» Bibor tölgy (Quercus coccinea)		nagy, szép piros levelekkel	100 drb	
				5 korona.		
10	»	» amerikai fehér kőrís (Fraxinus Americana)		» 1000	» 36 »	
				» 1000	» 16 »	

Csomagolás önköltségi áron.

Megvételre keresek

**Akáczmagot, Kőrismagot,
Gleditsiamagot, Bükkmakkot,
Korai juharmagot, Fekete fenyőtobozt,
Kocsányos tölgymakkot**

és mintával ellátott mielőbbi szives értesítéseket kérek.

Feladási hirdetés. Trencsénmegye *Melcsicz* vasuti állomásához 5, illetve 7 kilométernyi távolságra fekvő következő erdőrészek faállománya bocsáttatik eladásra:

I. *Melcsicz* község határában „*Stari Háj*“ nevű dűlőben:

<i>Tölgyfa</i> :	műfára alkalmas fatömeg körülbelül	1247	tömköbméter
„	tűzifára	1843	„
<i>Bükk- és gyertyánfa</i> :	„	323	„

II. *Ivanócz* község határában az „*Osztrecki*“ nevű dűlőben:

<i>Tölgyfa</i> :	műfára alkalmas fatömeg körülbelül	5073	tömköbméter
„	tűzifára	8492	„
<i>Bükkfa</i> :	„	6758	„

Bővebb felvilágosítást csakis közvetlen vevőknek nyújt a tulajdonos: *Osztroluczky Géza*, *Bossácson*, *Trencsénmegye*.

(3. IV. 4.)

Van szerencsém az igen tisztelt erdőhivataloknak b. tudomására hozni, hogy én mindennemű magvakat, fenyőtobozokat a rendes napi áron átveszek és kérem b. árajánlatukat hozzám beküldeni.

Kitűnő tisztelettel

Első körmendi magyar magpergető gyár:

(4. II. 1.)

p. pa. Stainer Gyula, Sándor Imre
cs. és kir. udvari szállító.

Pályázati hirdetés. 216/1903. sz. — A n.-köveresi közalapkir. erdőgondnokságnál megüresedett, évi 360 korona fizetés és évi 72 korona lakbér, valamint 9 ürm³ kemény dorong tűzifa-illetmény javadalmazásu II-od osztályu erdőlegényi állásra pályázat hirdettetik.

Pályázók ép, erős testalkatukat, jó látó és halló képességüket megyei fő v. honvédeztudorvosi bizonyítvánnyal, erkölcsi magaviseletüket, illetőség és életkorukat megfelelő okmányokkal igazolni kötelesek.

Pályázóktól ezen kívül legalább is az erdőőri szakiskolának sikeres végzése, valamint a magyar nyelvnek tökéletes birása és szép írás kívántatik.

Az így felszerelt és sajátkezüleg irt kérvények az 1904 év január hó végéig az alulírott erdőgondnoknál nyújtandók be.

Kelt N.-Köveresen 1903. év december hó 8-án.

(6) *M. kir. közalap. erdőgondnokság.*

Tölgyfacsemeték. Erőtéljes, jó gyökérzetű kétéves tölgyfacsemetéket jövő tavaszra megvételre keres *gróf Schönborn uradalmi igazgatósága Munkácson.* (7. II. 1.)

Egy 23 éves, kitűnően szakvizsgázott **erdőlegény**, ki 4 gimnáziumot végzett, a magyar, német és tót nyelvet bírja, alkalmazást keres. Czime a kiadóhivatalban. (8)

Árverési hirdetmény. 2616/1903 sz. — Alsó- és Felső-Moecs mint közös erdőbirtokos községek előljáróságai ezzenel közhírré teszik, hogy a tulajdonukat képező és Felső-Moecs község határán „Barbuletiu“ erdő részben található („A“ üzemosztály I és vágás-sorozat 3., 4. és 7. osztályok) 217. kat. holdnyi területen fekvő kihasználható, azaz vágásra alkalmas, a szakértői becslés szerint 5307 m. luczfenyő épületi s cellulose famennyiség Alsó-Moecs község irodájában a járási főszolgabíró elnöklete alatt s a töröcsvári m. kir. járási Erdőgondnokság közbenjöttével 1904 évi január hó 30-ik napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 12,736 K. 80 fill. Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10⁰/₀-át bánatpénzképen az árverezési elnök kezéhez az árverés megkezdése előtt letenni.

A zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az elnöklő főszolgabíróhoz nyújtandók be, az ajánlatban a megajánlott ár számjegyekkel és betűkkel világosan kiirandó, nemkülönben az is, hogy ajánlattevő a kihasználás módjára s az eladásra vonatkozó feltételeket ismeri s azokat magára nézve föltétlen kötelezőknek elfogadja. Ezen feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni. Az árverési és szerződési feltételek alulírt községek előljáróságainál s a töröcsvári m. kir. j. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Alsó-Moecs, 1903. december hó 19-én.

(10) *Alsó- és Felső-Moecs előljáróságai.*

A kontinens régi jó hírnevű vállalata.

Hazai ipar és termelés!

Mindennemű bel- és külföldi

Erdei vető magot, gyümölcs és lombfamagot

szállít elismert kitűnő minőségben,
a lehető legolcsóbb napi árak mellett

Stainer Gyula

csász. és kir. udvari szállító

első körmendi **magyar** magpergető
gyára és erdészeti magkereskedése

KÖRMENDEN
(VASMEGYE)

és kéri az igen tisztelt hazai erdészközönséget, úgy a magvak jóságá, valamint a kiszolgálás pontosságá felől próbarendelés útján meggyőződést szerezni.

Tavaszi szállításra már most előjegyzésbe veszem a rendeléseket és kérem czégemhez, mely már 40 év óta a legjobb hírnevnek örvend, egész bizalommal fordulni.

Czégem az Országos Erdészeti Egyesületnek valamely jótékony alapítványának gyarapítására évi 1000 (egyezer) koronát ajánlott fel s ezzel t. vevőit felmentette a számlaösszeg 2°/o-ának levonásától és nevezett egyesülethez való beküldésétől.

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!

(9. IV. 1)

Több ezer elismerő nyilatkozat. Árjegyzék ingyen és bérment e.

Párisi világiállítás 1900. Grand Prix. — Számos díszoklevél, állami és egyesületi érem.

Pozsony 1902. arany érem. — Lemberg 1894. nagy arany érem.

Pályázati hirdetés. 2788/1903. — Hunyad-vármegye tekintetes közig. erdészeti bizottságának 4025/1903. számú határozata alapján a szászvárosi erdőlegényi állásra 480 korona évi fizetéssel, ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak 24 évet betöltött és 30 évnél nem idősebb okleveles erdőőrök.

A folyamodók kérései sajátkezüleg irandók és 1904. év január hó 28-ig az alanti hivatalhoz adandók be.

A kérvényhez csatolandó: 1. erdőőri oklevél, 2. keresztlevél, 3. orvosi bizonyítvány, 4. szolgálati bizonyítvány. A magyar nyelvnek szóban és írásban való birása elengedhetetlen kellék, a román nyelv tudása pedig előnyt biztosít a pályázónak, ezért a folyamodó kérvényében ezen képességet felsorolni köteles.

Ezen állásra, ha okleveles erdőőr nem pályázik, oklevél nélküli 24 éven aluli egyén is ki fog neveztetni.

Déva, 1903. évi december hó 25-én.

(11)

M. kir. állami erdőhivatal.

Árverési hirdetés. — A técsői m. kir. erdőgondnokság „B” üzemosztályának I. vágássorozatában (Ferenczvölgy) 1907. év végéig kihasználandó 136·08 kat. hold erdőterületen álló bükkfakészlet terület szerint a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál 1904. év január hó 25-én délelőtt 10 órakor nyilvános szóbeli árverésen fog eladatni.

A kikiáltási ár kat. holdankét 171 K. 20 fill. (egyszázhetvenegy korona és 20 fillér).

Az árverésen résztvenni szándékozók az árverés kezdete előtt 2330 (kettőezerháromszázharmincz) korona bánatpénzt vagy ezen értéknek megfelelő értékpapírt az árverést tartó bizottság kezeihez lefizetni tartoznak.

Az általános árverési és a részletes szerződési feltételek a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál és a técsői m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt betekinthesők.

(12)

M. Kir. Földmivelésügyi Miniszter.

Hirdetmény. Visk koronaváros birtokossága folyó év február hó 14-ikén délelőtt 11 órakor a városházánál 5163 drb 61870 m³, 5921 drb 32288 m³, 991 drb 455 m³ törzstartalommal bíró 30 cm. vastagabb bükk, tölgy és lomblevelű — többnyire — műfára árverést tart. Kikiáltási ár 95231 korona, melynek 10⁰/₀-a bánatpénzül az árverést vezető kezéhez leteendő.

Az árverés zárt ajánlat és szóbelivel fog történni.

Ajánlat tehető az egész eladóvá tett tömegre, vagy csak válogatott törzsekre, vagy külön tölgy, külön bükkfára és csoportokra is. Főfeltétel, hogy a közb. közgyűlésnek azt az ajánlatot vagy árverési engedélyt van joga elfogadni, melyet legelőnyösebbnek gondol. Egyéb feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Visk, 1904 január 1.

Kis Endre (13)

Lőrincz Sámuel

közs. fő- és birt. jegyző.

főbíró birt. elnök.

Árverési hirdetmény. 8768/1903. sz. — Szeben vármegye, Nagycsúr község tulajdonát képező „Junger Wald“ nevű erdőrészben a földmivelésügyi m. kir. Minister ur Önagyméltóságának 1903. évi 85153 számú magas rendeletével engedélyezett, mintegy 28·8 k. hold területen levő 11 cm. mellmagasságban mért átmérőjű haszon- és tűzifának alkalmas mintegy 1520 drb tölgyfa f. évi január hó 22-én d. u. 3 órakor Nagycsúr község-házánál zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 8601 korona. Bánatpénz 860 korona.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó. Az általános árverési és szerződési feltételek a községi előljárásnál, a nagyszebeni jár. főszolgabírónál illetve a nagyszebeni m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyszeben, 1904. évi január hó 2-án.

(14)

A járási főszolgabíró.

Egy hitbizományi uradalomba **kerestetik** egy, a magyar és német nyelvet úgy szóban és írásban, a tót nyelvet pedig szóban teljesen bíró, a felmérésben jártas, 26 évesnél nem idősebb **erdészgyakornok**. Német nyelven írt pályázatok az erdészeti hivatalhoz Pruska, Trencsénmegye intézendők.

(15. III. 1.)

Árverési hirdetmény. Nagykovácsos vármegyében kőhalmi járás Longodár v. urbéresei tulajdonát képező „Fácza“ nevű erdejében a nagyméltóságu földművelésügyi miniszteriumnak 1903 évi január hó 28-án 6710. szám alatti rendeletével engedélyezett rendkívüli fahasználat 1904 évi február hó 1-én d. e. 9 órakor Longodár község hivatalos helyiségében tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen legelőbbit ígérőnek el fog adatni.

Az eladás tárgyát képezi 19037 kat. holdon kiszámlált és folyó számmal ellátott 7620 drb tölgytörzs, ebből becsülteztett müfa: 6666 tm., tűzifa 10079, összesen 16745 tm. Kikiáltási ár 48687 korona.

Árverezni szándékozók kötelesek a szóbeli árverés megkezdése előtt, úgy az esetleges írásbeli ajánlatokat, valamint 4900 korona bánatpénzt az árverezést vezető biztos kezéhez letenni.

A megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban a megajánlott vételárt határozott összegben kell kifizetni és határozottan kell tartalmaznia azt is, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A zárt írásbeli ajánlatok bánatpénz nélkül csak akkor vétetnek figyelembe, ha árverező a szóbeli árverésen is részt vesz és illetve arra bánatpénzt tesz le.

A feltételeknek meg nem felelő ajánlat figyelembe nem vétetik. Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az eladó erdő a Homoród-Kőhalmi máv. állomástól mintegy 10—12 kilométer távolságra fekszik.

Az árverési feltételek Longodár községben, Kőhalmiban, az erdőgondnokságnál és a főszolgabírói hivatalnál betekintheők.

Kőhalm, 1904 évi január hó 5-én.

(16)

A főszolgabíró.

Kizárólag vagy legnagyobbbrészt **középkoru** — 40 és 60 év közötti — **lúczenyő-** vagy **jegenyefenyő-erdők** egész fakészlete, esetleg ilyenmü **áterdölési fatömegek** is **tövön való megvételre kerestetnek.** — Ajánlatok, melyekben az eladásra szánt ilyenmü fatömegeknek közelítő köbtartalma vagy az erdőnek terjedelme és a legközelebbi vasuti állomástól vagy megyei közlekedési uttól való átlagos távolsága is megemlitendő, «*Ajánlat középkoru erdők vagy áterdölési fatömegek eladására*» jelige alatt e lapok kiadó-hivatalához küldendők.

Utánnyomás vagy közvetítés nem díjaztatik. (17. IV. 1)

Pályázat a gróf Esterházy Mihály ur Ö nagyméltósága „cseklész-szempeczi“ hitbizományi uradalmának erdőhivatalánál ujonnan szervezett erdőgyakornoki állomásra mely:

1. évi 600 konona készpénzfizetéssel,
2. teljes ellátással az uradalmi főerdésznél, egy butorozott szoba használhatásával,
3. fűtés és világítással van javadalmazva.

Pályázóktól ép és egészséges testalkat mellett a selmeczi m. kir. erdészeti akadémia teljes és sikeres végzése, a magyar és német nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birása, szép írás és rajzolás kívántatik meg.

Pályázni óhajtok ezen fentebbi kellékeket igazoló bizonyítványai s keresztlevelükkel felszerelt kérvényeiket alulirothoz február 1-ig nyujtsák be.

Az állomás legkésőbb márczius hó 1-én elfoglalandó.

Cseklész, 1904. évi január hó 10-én. *Schuster Lajos* hitb. urad. főerdész. (18)

Árverési hirdetmény. 2008/903. sz. — Simon erdőbirtokos község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező és Simon község határán „Pleasa“ erdőrészben találtató az 1900. és 1901. évben kijelölt vágásterületen visszamaradt és az 1902., 1903. és 1904. évekre kijelölt 38·94 kat. holdnyi rendes vágásterületen található, a szakértői becslés szerint 8056 m. luczfenyő épületi s cellulose famennyiség Simon község irodájában a járási főszolgabíró elnöklete alatt s a törcsvári m. kir. j. erdőgondnokság közbenjöttével 1904. évi február hó 11-ik napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 20945 K 60 f, azaz huszezerkilenccszáznegyvenöt korona hatvan fillér és köbméterenkint 2 K 60 f. Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10⁰/₀-át bánatpénzképen az árverezési elnök kezéhez az árverezés megkezdése előtt letenni.

A zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az elnöklő főszolgabíróhoz nyujtandók be, az ajánlatban a megajánlott ár számjegyekkel és betűkkel világosan kiirandó, nemkülönben az is, hogy ajánlattevő a kihasználás módjára s az eladásra vonatkozó

feltételeket ismeri s azokat magára nézve föltétlen kötelezőnek elfogadja.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és szerződési feltételek alulírott község előljáróságánál s a töröcsvári m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Simon, 1904. évi január hó 1-én.

(19)

Simon község előljárósága.

